Eterna itaqꝫ dona ſpe firmiſſi-
ma cōcupiſcamꝰ. filij dei eſſe. ac-
cepta ꝑtate ꝑſumamus. An ad-
huc dubitamus q̇d faciat nos fi-
lios dei qui ꝓ nobis naſci volu-
it filiꝰ hoīs. Et ecce ſanguie ſuo
nos emit. reprobatos ꝓbauit. in
iuriatos honorauit. redemit vē-
ditos. viuificauit occiſos. ⁊ quō
nō daret nobis bona ſua. qui vt
iuſte daret ſuſcepit mala noſtra.
Gaudeamꝰ ḡ ⁊ toto corde exul-
temus. ſed in dn̄o nō in ſeclo. in
veritate nō in iniq̇tate. ī ſpe eter-
nitatis non in flore vanitatis. et
tm̄ de ſermone iſto.

¶ De natiuitate dn̄i ſmo IIII. in ordine. X.

Multiphariam mltiſqꝫ modis olim deꝰ loquēs ꝑribus in ꝓphetis. Nouiſſime diebus iſtis locutus eſt nobiſ in filio. ad Hebreos. j.

A Celeberrimā dn̄ice natiuā-
tis feſtiuitatē cū gaudio celebrā-
tes. diuinū deuotiſſime adoremꝰ
miſteriū. Ad qd̄ btūs Leo in ſer.
2. huiꝰ feſti hortaꝛ di. Exultemꝰ
in dn̄o dilectiſſimi. ⁊ ſpiritali io-
cūditate letemur. qꝛ illuxit dies
redēptiōis noue. reꝑatiōis anti
que. felicitatꝫ eterne. Repaꝛ eni
nobis ſalutꝫ nr̄e annua reuoluti
one ſacrm̄. ab inicio ꝓmiſſum i fi
ne redditū. ſine fine mãſurū. in q̃
dignū ē nos ſurſum erectꝫ cordi-
bus diuinū adorare miſteriū. vt
qd̄ dei mūere agiꝛ. magnis eccl'ie
gaudijs celebreꝛ. Et vt idez inq̇t
ſer. 6. nihil celebriꝰ nihilqꝫ magꝫ
fidenter ſpiritali mens attigit in
tuitu. qꝫ ꝙ deꝰ dei filiꝰ genitꝰ de
pr̄e coeterno. idē etiaz ꝑtu ē natꝰ
hūano. Sꝫ hāc adorādā in celo
⁊ i terra natiuitatē nullꝰ nob di-
es magiſqꝫ hodiernꝰ iſinuat. Nō
ſolū eni in memoriā ſꝫ in ↄſpectū
quodāmō redit angeli gabrielis
cū maria ſtupēte colloquiū. ⁊ ↄce
ptione d ſpūſctō. tā mire ꝓmiſſa
qꝫ credita. autor mūdi editus eſt
ytero ꝟginali. Et q̇ oēs naturas
ↄdidit. eiꝰ ē factꝰ filiꝰ quā crea-
uit. Hodie ꝟbū dei appuit carne
veſtitū. ⁊ qd̄ nūqꝫ fuit hūanis o-
culis viſibile. cepit etiā māibꝫ eē
tractabile. hodie i nr̄e carnis aīe
qꝫ ſuba. ſaluatorē angelicꝫ vocibꝰ
didicere paſtores. ⁊ apd̄ dn̄icorū
ꝑſules gregū hodie euāgelizādi
forma pcōdita ē. vt nos q̇ꝫ cū ce-
leſtꝫ milicie dicamꝰ exercitu Glo
ria i ex. d. Et i ter. p. ho. ⁊c̄. h ille
¶ Venit eni dn̄s iħs xp̄c ↄtagia
nr̄a auferre. nō ꝑpeti. nec ſuccū-
bere vicijs ſꝫ mederi. veīt vt oēm
lāguorē corruptōis ⁊ vniūſa vul
nera ſordentiū curaret aīaꝝ. ꝑpꝛ
qd̄ oportuit vt nouo naſcereꝛ or
dine. q̇ nouā ipollute ſinceritatiſ
grāz hūanis corꝑibꝰ inferebat.
Oportuit vt ꝓmā genitricꝫ inte-
gritatē naſcētꝫ incorruptio cuſto
diret. vt cōplacitū ſibi clauſtꝝ pu
doris ⁊ ſc̄titatꝫ hoſpiciū. diuini
ſpūs ꝟtus iſuſa ſuaret q̇ ſtatuit

deiecta erigere. cōfracta ſolida-
re. ⁊ ſuperandis carnis illecebris
multiplicatam pudicicie donare
virtutem. vt ꝟginitas que in a-
lijs nō poterat ſalua eſſe generā-
do. fieret imitabilis renaſcendo
Leo ſer. 2. Impletum eſt in fine
ſeculoꝝ qđ erat ante tp̄a eterna
diſpoſitū. ⁊ ſub p̄ſentia rerum ſi
gnis ceſſantibus figurarū. lex et
ꝓphetia veritas facta ē. vt abra
am fieret omniū gentium pater.
Et in ſemine eius daretur ꝓmiſ
ſa benedictio. qđ etiā Apl'us ad
Gal'. 3. cōmemorat dicēſ. Abrae
dicte ſūt ꝓmiſſiōes ⁊ ſemini eiꝰ.
nō dicit ſeminibꝰ. quaſi i multis
ſed ſemini tuo qui eſt chriſtus.
Hic eſt filius in quo locutꝰ ē no
bis diebus iſtꝭ. deꝰ pater. poſtq̄
olim. multipharia multiſq̄ mo-
dis locutus eſt patribꝰ in ꝓphe-
tis. pro gratia. Aue maria.
☞ B ¶ (Multipharíam ⁊c̄.
Adorāda nobiſ eſt ſacroſctā nr̄i
ſaluatoris natiuitas. ac toto ca-
ritatis affectu flāmigero. cū ma-
gnis grārūactionis vocibus col
laudanda. Sed quō rite adora
tur. qđ nō itelligitur. aut quibꝫ
verbis laudat̄ qđ lingua nō exꝓ
mitur. qm̄ vt dicit Glo. ſuꝑ epi.
ad Heb. nec ad loquēndū digne
de deo lingua ſufficit. nec ad ꝑci
piendū ꝑualet intellectus. multa
em̄ đ deo itelligimꝰ q̄ loq̇ penitꝰ
nō valemus. multa recte loq̇mur
que intelligere nō ſumꝰ ydonei.
ideo nec cognitiōis inopia. a lau-

de deficiamus creatoris. de do-
ctrina eius qui ad terciū raptus
celū. etiā eā cognouit que ad no-
ſtrā informationē ſcriberet. epi
ſtola legi ſtatuta eſt. in qua nati
regis nr̄i excellentia. q̄ztū huma-
num ingenium capere. et verbis
exprimi poterit Apoſtolus de-
clarauit cum ait. (Multiphari
am multiſq̄ modis ⁊c̄.) Recitet̄
ſi placet epiſtola ex toto. ¶ In
hac epl'a apl's p̄mo ꝓponit. ꝓmiſ
ſionē ad patres factaꝫ ꝑ xp̄i nati
uitatē eſſe impletam. Scđo xp̄i
nati oſtendit excellentiā. Tercio
q̄ dixit probat ꝑ ve. te. ſcripturā.
¶ Circa primū innuit hāc ꝯclu-
ſionem. ¶ Promiſſio patribus
multipharia ꝑ ꝓphas facta. tūc
cū deus pater locutꝰ eſt nobis in
xp̄o ſuo filio. fideliter ē impleta
Hoc eſt quod dicit. ml'tipharia
id eſt ꝑ diuerſas figuras ⁊ vela-
menta. in ſacrificijs et ſacramētꝭ
et huiuſmodi. que erāt figure eo
rū que facta ſunt ꝑ xp̄m. Mul-
tiſq̄ modis loq̄ndi ſiue reuelādi
aliq̄n ꝑ viſionē corꝑalē. vt de ar-
ticulis et ſcriptura apparēte da-
rio. Dan̄. 5. Aliq̄n ꝑ viſionē ima
ginariā ſicut Iſa. 6. Uidi dn̄m
ſedentē ⁊c̄. Aliq̄n ꝑ viſionē tātū
intellectualē. ſic dauid. Aliq̄n ꝑ
ſomniū vt Dan̄. Aliq̄n apta vo
ce vt moyſi. Olim loq̄ns ex an
tiquo et multo tp̄e. vt paulatim
aſuefaciēdo creſcerent in cogni-
tione miſterioꝝ incarnationis ⁊
veritatꝭ. q̄ ꝑ xp̄m facta eſt. Qui-

bus angeli reuelabãt occulta dei
et ipſi vlteriꝰ populo. Uñ ange⸗
lus moyſi ex pſona dñi locutꝰ ē.
vt habet Act. 7. Hic eſt moyſes
qui fuit in eccleſia ī ſolitudine cū
angelo q̇ loquebat ei in ſolitudi⸗
ne. et ibidē accepiſtis legem in di
ſpoſitione angeloꝝ ⁊ nō cuſtodi⸗
ſtis. Ad idē ꝑtinet qđ ca. 2. huiꝰ
epiſtole aplus dicit. Si enī qui
ꝑ angelos dictus eſt ſmo. factuſ
(ad moyſen ſcʒ) eſt firmus ⁊c̄.
¶ Nouiſſime diebus iſtis. i. tpe
gratie et veritatiſ reuelate. locutꝰ
eſt nobis ī filio. i. ꝑ filiū incarna
tū. ¶ Sʒ videt ꝙ dictū apo
ſtoli ꝯriet dicto ꝓphe. Ps. 61.
Semel locutꝰ eſt deꝰ. ⁊ Job. 33.
Semel loquit deꝰ et idipm non
repetit. Si ergo ſemel. quō mul
tipharia multiſqʒ modis. Sol
uit Glo. in ps. pfato. Apud ho⸗
mines multis modis. apud ſe ſe⸗
mel. qꝛ vnū verbū genuit ꝑ qđ et
in quo oia facta ſunt. Et Greg.
in moralibꝫ ſuꝑ verbo pallegato
loqui dei eſt verbuʒ generare. qꝛ
pter vnigenitū aliud non genuit
ꝟbū. hoc apud ſe. ſʒ apud hoīes
ꝑ ſubiectas creaturas. loquit ꝑ
ſcripturas. Sʒ ſpecialr ⁊ ſingu⸗
larit ꝑ filiū incarnatū. Sʒ q̄⸗
re nō pmo. ſʒ nouiſſime nobis lo
cutus ē in filio. Videt em maio⸗
ris dilectiōis opus fuiſſe ſtatī la
pſo ſubuenire. ⁊ non finē tpis ex
pectare. dicit aūt apls ad Eph.
2. Deus qui diues eſt in miſicoꝛ
dia. ꝓpter nimiā caritatē ſuaʒ q̄
dilexit nos. cū eſſemꝰ mortui pec
catis. viuificauit nos in xpo. ca⸗
ritas aūt nō tardat ſubuenire a⸗
mico neceſſitateʒ pacienti. ſm illđ
Prou. 3. Ne dicas amico. vade
et reuertere. cras dabo tibi cum
ſtatim poſſis dare. Huiꝰ dila
tiōis plures aſſignant cauſe q̄rū
aliq̄s tāgit btūs Tho. ꝑ. 3. q. 1.
arti. 5. Prima ꝓpt ꝯditionē pec
cati. qđ ex ſupbia ꝓuenerat. vñ
opus fuit liberādo hoī. vt reco⸗
gnoſceret ſe liberatore indigere.
Uñ Glo. ſuꝑ illđ ad Gal. 3. oꝛ⸗
dinata ꝑ angelos in manu medi
atoris. Magno inquit dei cōſi⸗
lio factū eſt. vt poſt hoīs caſum.
nō ilico dei filiꝰ mitteret. Reli⸗
quit enī deus hoīem in libertate
arbitrij in lege naturali. vt ſic vi
res nature ſue cogſceret. vbi cuʒ
deficeret legē accepit. Qua data
inualuit morbus. nō legis ſʒ na⸗
ture vicio. vt ita cognita ſua īfir
mitate clamaret ad medicum. et
gratie q̄reret auxiliū. Etiā ꝓpt
dignitatem venientis. que q̇ ma
ioꝛ fuerat. preconum ſeries lon⸗
gioꝛ precedere debebat. vt Glo.
ad Gal. 4. Et ne feruoꝛ carita⸗
tis tepeſceret temporis ꝓlixitate
quia quo magis recedit a princi
pio noſtre redēptionis. tāto ma⸗
gis refrigeſcit caritas multoꝝ.
Hinc dñs. Matth. 24. refrige
ſcet caritas multorum. ☞ // D
¶ Conſequēter oſtendit filij ex⸗
cellentiā. vñ elici poteſt hec cōclu
ſio. Filius ꝑ quē nobis deus pa⸗

ter nouiſſime locut⁹ ē diebꝫ iſtꝫ.
excellētioꝛ eſt oībꝫ creaturꝫ. Iſtā
ꝯcluſionē deducit ex tribꝫ. ꝑ cō⸗
ꝑationē ad omēs creaturas. ꝑ re
ſpectū ad patrē. ꝑ cōꝑationez ad
ſupremā ſcꝫ angelicā. ¶ Primū
oſtēdit ſm vtrāqꝫ naturā xp̄i. hu
manā aſſumptā ⁊ diuinā eternā.
¶ Quo ad aſſumptā ait. quē ꝯſti
tuit heredē vniuerſoꝝ. i. poſſeſſo
rem ⁊ dn̄m oīs creature. Nō em̄
iam portio dn̄i eſt iacob tm̄. ⁊ ꝑs
ei⁹ iſrl'. ſed oēs proꝛſus nationes
mūdi ait glo. Coꝛpo em̄. ꝙ natu
ra hūana ē a verbo aſſumpta in
vnitatē ſuppoſiti. cōſtituta ē ſuꝑ
oēs creaturas. Hic dn̄s p⁹ reſur
rectionē ait. Data eſt mihi omīs
ptās in celo ⁊ ī terra Matth vl.
Hec data eſt ī inſtāti ꝯceptionis
auctoꝛitatiue. ſed executiue poſt
reſurrectionē. ¶ Q̄tū ad natu⸗
rā diuinā ſubdit. ꝑ quē fecit ⁊ ſe
cula. i. ſm glo. ꝑ verbū p̄ri coeter
nū fecit de⁹ p̄r nō ſolū īuiſibilia
⁊ īmutabilia. q̄ min⁹ nobis ſunt
nota ſed et ſecl'a. i. viſibilia ⁊ mu
tabilia. De h̄ be. Joh. in p̄ncipio
ſui euāge. clari⁹ loq̄t. In p̄ncipio
erat ꝟ. et ver. e. a. d. ⁊c̄. vſqꝫ nihil
p̄r ei opat̄ ꝑ filiū ſic ꝑ artē. qꝛ ſm
Aug. 6. de trinitate. Uerbuꝫ eſt
ars patris plena rōnū oīm viuen
tiū. qd̄ tn̄ d̄clarat. 7. de tri. c. 4.
eo ſcꝫ mō ars p̄ris. q̄ ſapia p̄ris. ⁊
lumē p̄ris. lumē de lumīe. ſapia d̄
ſapia. qꝛ ex ſua ꝓceſſiōe. eſt noti⸗
tia declaratiua oīm q̄ ſunt ī men
te p̄ris. tā eternoꝝ q̄ꝫ factibiliū.

iō ſapia. iō ars. ¶ Per reſpe
ctū ad patrē oñdit excellentiā. p̄⸗
ſertim q̄tū ad naturā diuinam.
Et h̄ ex q̄ttuoꝛ ſcꝫ. Ex coet̄nita⸗
te. qꝛ ſplendoꝛ glorie. Ex ꝯſbſtā⸗
tialitate. qꝛ figura ſubſtātie ei⁹.
Ex equalitate potētie. cū d̄r. poꝛ
tans oīa verbo virtutis ſue. Ex
dignitatis ꝑfectiōe. qꝛ ſedet ad
dexterā maieſtatis ⁊c̄. ¶ Coeter
nitatē filij cū patre deſignat apo
ſtolus cū ait. Qui cuꝫ ſit ſplēdoꝛ
gl'ie. fili⁹ ſplēdoꝛ p̄ris d̄r ꝑpt̄ coe
ternitatē. Sic em̄ ſplēdoꝛ ſolis
aut ignis ē coeu⁹ ſoli aut igni. et
tn̄ ꝓcedit a ſole vel igne. nō econ
uerſo ſol aut ignis a ſplēdoꝛe. ita
a p̄re ꝓcedit fili⁹. vt nō ſit prioꝛ
duratiōe p̄r filio. ſic nec ſol ſplen
doꝛe. Dicit̄ āt fili⁹ ſplēdoꝛ gl'ie
Gl'ia ē clara cū laude noticia. Fi
li⁹ aūt a p̄re ꝓcedit. noticia d̄ no
ticia. ſic ſapiētia d̄ ſapiētia. Hic
Sapie. 7. dicit̄ de ſapia genita
q̄ xp̄s ē. j. Coꝝ. j. emanatio q̄dā
eſt claritatꝫ oīpotētꝫ dei ſincera.
Cādoꝛ eni ē lucis et̄ne ⁊ ſpeculuꝫ
ſine macula dei maieſtatꝫ. ⁊ ima⸗
go bonitatꝫ illi⁹. ſic em̄ nūq̄ꝫ ē p̄r
ſine noticia ſui. imo cuiuſcunqꝫ.
ita nūq̄ꝫ ē ſine exp̄ſſiōe q̄ fit ī ima
gine īterioꝛi. q̄ ꝟbū ē. qd̄ dic̄ ſiue
eructat. ī q̄ relucēt oīa cognita ꝑ
p̄rem. Sic ī nob. q̄ñcūqꝫ coḡſci⸗
mus aliq̄d intuitiue ⁊ clare. ꝓdu
cim⁹ ī nob ꝟbū. imaginē cogniti
in quo ꝑfecte relucet quidquid
cognitum eſt de obiecto. et ſi co⸗
gnitio eēt nobis coeua ꝟbū nr̄m

eſſet coeuū. Sic in patre. appli-
ca ſingula. Et qꝛ ſemꝑ pater co-
gnoſcit ſe ꝛ omnia. ſemꝑ ꝓducit
verbum. hinc catholice dꝛ vtrū-
qꝫ. ꝛ ꝙ fili⁹ ſemꝑ naſcit̃ a pr̃e. ſm
Orige. ꝛ ꝙ ſꝑ nat⁹ eſt ſm Greg.
et Amb. vt declarat mgr̃ diſ. 9.
primi. ¶ F Conſubãlitatē aūt
innuit apl'us cū dicit. figura ſub
ſtãtie ei⁹ ſcꝫ pr̃is. accipit̃ hic ſm
Nico. de ly. figura. ꝓ imagine.
Filius enī ē imago naturalis pa
tris. Homo aūt quaſi imago ar
tificialis. ꝓpter qꝺ magis dꝛ ad
imaginē qꝫ imago. Sicut aliter
eſt imago regis in filio ſuo natu
rali et in ſtatua ei⁹ artificiali. qꝛ
in iſta eſt quedã remota ſimilitu
do accidentiū foris in rege appa
rentiū. In illa xͦo eſt coicatio na
ture pr̃is. Nã filius eiuſdē natu
re eſt ſm ſpeciē cū patre. Sic fi-
lius in diuinis eſt imago natura
lis pr̃is ideo dꝛ figura .i. imago
ſubē. i. eiuſdē ſubē cū pr̃e. ꝛ qꝛ illa
eſt indiuiſibilis. ꝑ ꝯſequēs eſt ea
dem numero in pr̃e ꝛ filio. Non
aūt ſic in rege ꝛ filio ei⁹. quoꝝ na
tura nō eſt eadē numero. ſed tm̄
ſpecie. Accipe exemplū. Si qs
ſeipm̄ qꝫtū ad oīa ſua interiora ꝛ
exteriora perfectiſſime cognoſce
ret. ſic cognoſcēdo ꝓduceret ima
ginē. ſibi qꝫtū ad interiora ꝛ exte
riora ſimillimã. Siquidē oīa in
eo relucerent. que quocūqꝫ ſūt in
ſe talit̃ cognoſcēte. ꝛ ſi talis ima-
go haberet eē reale. ſic tm̄ habet
eſſe obiectiuū. Nōne veri⁹ eſſet

filius talis qꝫ fili⁹ naturalis ab
ipſo ex matre genit⁹. qui licet ſit
ſimilis ſm naturã ſpecificam. tn̄
plurimū diſſil'is eſt ſm naturam
indiuidualē. ꝛ circūſtãtias indi-
uiduales Et qm̄ talis imago. qꝛ
non habet niſi eſſe obiectm̄. i. tm̄
in eo ꝙ intelligit̃ ſuū eſſe eſt intel
ligi. Si haberet eſſe verū ꝛ reale
nōne eſſet p̄ciſe eadē res q̄ intelli
gitur. ſiquidē ea intelligitur res
ipſa nō alia. Nec maneret tūc a-
liqua diſtinctio niſi ꝓducentis ꝛ
ꝓducti hoc eſt. ꝙ ſic cognoſcens
ſeipm̄. ꝓduceret imaginem. imo
q̇dq̇d ipſe ē in imagine. et imago
illa eſſet ꝓducta. Sic ī diuinis
pater ꝑfectiſſime ſe cognoſcens.
imaginem ſuã ꝓducit. nō tm̄ in
eſſe obiectiuo qꝛ hoc imꝑfectio-
nis eſt. ſed ſine imꝑfectiōe vere ꝛ
realiter. et ita in eadeꝫ ſubſtãtia
indiuiſibili que ipſa eſt cognita
nō alia. nec manet alia diſtinctio
in patre ꝛ filio. niſi ꝓducentis et
producti. et hoc cōcordat cōmu-
ni dicto Boe. In diuinis oīa
ſunt idem. vbi nō obuiat relatio
nis oppoſitio. ¶ G Potentie
equalitatē oſtēdit apl'us cū dic̄.
portãs oīa verbo virtutꝭ ſue. pur
gationē peccatoꝝ faciēs. Poten
tia enī dei patris in duob⁹ appa
ret. ſcꝫ in creaturaꝝ ꝓductione ꝛ
cōſeruatiōe. Nam ſubtracta ei⁹
influentia. in nihilū vergunt oīa
ſm illud in manu ei⁹ ſunt omēs
fines terre. Ps. 49. Hinc Glo.
creatoris oīpotētia cauſa ē ſub-

ſiſtendi omni creature. que virtꝰ ſi ab eis q̄ cōdidit regēdis aliqn̄ ceſſaret. ſimul oim rerū ſpecies. ⁊ natura ꝯcideret Jdeoqꝫ dn̄s ait Joh. v. Pater meꝰ vſqꝫ mō operatur. ⁊ ego operoꝛ illud. ꝯtinuationē quandā opis eius. q̄ ſimul oīa ꝯtinet atqꝫ adminiſtrat oſtendit. Hinc Col. j. Omnia in ipſo cōſtant. Et qꝛ pater ⁊ filius ſunt vna cauſa ꝓductiua creature. (Joh. v. q̄cūqꝫ ille fecerit. illa filiꝰ ſimilit̄ facit) ſunt ⁊ vna cauſa cōſeruatiua. Nam cauſa conſeruatiua reducit̄ ad genꝰ cauſe efficiētis. Et hoc vult aplus cuꝫ ait. Portans. i. ſuſtentās vel cōſeruās. oīa verbo. i. imꝑio virtutis ſue. i. virtuoſo. qꝛ ſuū dicere eſt facere. ſm illud dixit et facta ſunt. mandauit ⁊ creata ſunt Ps. 148. Scd'o apparet dei potentia in iuſtificatiōe impioꝝ. qꝛ nō minus eſt iuſtificare impiū q̄ȝ creare celum ⁊ terrā ſm Aug. Jn hoc filius eq̄lis eſt patri. purgationē pctōꝝ faciēs. pctā dimittendo. ac ꝑ hoc iuſtificādo. Nā vt ꝓbaret ſe pctā dimittere anime. multas ſanitates corporibus cōtulit miraculoſe. vt patet ꝑ decurſum euāgelij. ☞ C H Eqlitatē dignitatꝭ declarat Aplus cum ait. Sedet ad dexterā maieſtatis in excelſis. Qd' ad vtrāqꝫ naturā referri poteſt. ſm diuinam plane. qꝛ ſicut eadē eſt natura pr̄is et filij. ita nō diuerſa dignitatis ꝑfectio. Si ad humanam referat̄ nō eſt equalis dignitas. qꝛ ſm illā dic̄ Joh. 14. Pater maioꝛ me eſt. ſm hāc tn̄ dicit̄ ſedere ad dexterā pr̄is ꝑ modum cuiuſdā aſſociationis inq̄ȝtū humana natura eſt ỽbo vnita et ita eadem veneratiōe ādorāda. Hic Joh. v. Omē iudicium dedit filio. vt omēs honorificent filiū ſicut honorificāt patrem. Uel ad dexterā maieſtatis in excelſis. i. i potioribꝰ bonis pr̄is creature cōmunicabilibꝰ de q̄. s̄. ſer. 2. de aſcenſ. Et ita apparet ỽitas ſcd'e ꝯcluſionis ꝑ reſpectū ad patreꝫ.

J Cōſequēter oſtendit ꝑ cōparationē ad ſupremā creaturā videlicet angelicā. Cum ait. tanto melioꝛ angelis effectus. q̄ȝto differentiꝰ ab illis nomen hereditauit. Nomē ſcꝫ q̄ filius. in quo locutus eſt nobis pater. verꝰ deꝰ ē. et verꝰ ac naturalis pr̄is filiꝰ. eidemqꝫ ꝯſubſtātialis. hoc ē nomē qd' eſt ſuꝑ omne nomē. in q̄ omne genu flectatur. Phil. 2. Tale nomen nō ꝯuenit beatis ſpiritibus qui filij dici nō poſſunt. ꝑ naturam. ſed forte ꝑ adoptionē. Magnū aūt nomen eoꝝ eſt quo vocātur angeli. i. nūcij. ac ſui dei. qm̄ omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus vt dicit̄ in fine huiꝰ ca.

Si dicis. in ps. dicit̄ Minuiſti eum paulominꝰ ab angelis. Nec poteſt h̄ attribui diuinitati chriſti de qua dubium nō habet. qm̄ qd' hic dicit tanto melioꝛ effectꝰ ⁊c̄. neceſſe eſt intelligi ſm eam na

turam. ſm quã effectus eſt. i. humanã. Nam ſm diuinã nõ eſt factus ſed genitꝰ. ¶ Soluit Glo. et apl'us ipe ca. 2. huius epiſtole. Scdm humanã natura ꝫ minoꝛ effectus eſt angelis paſſione. ſed maioꝛ et melioꝛ gratie plenitudine. hoc eſt dictu. minoꝛ factus ẽ chriſtus angelis natura paſſibili. Nam veram aſſumpſit humanitatem. eiuſdẽ rationis cum humanitate noſtra. que ſm gradũ create entitatis inferioꝛ eſt natura angelica. Sed maioꝛ plenitudine gratie pſonalis. quam non recepit ad menſura ꝫ quõ angeli. gratie capitis ⁊ ſingularis vnionis. que om̃ino nõ eſt in angelis. Et qꝫuis ſm qualibet dictarum gratiarũ. homo chriſtus differẽtius nomen accepit ab angel'. maxime tñ propter gratiam vniõis. Et ſi humana natura nõ eſt natura diuina. tamen homo chriſtus eſt deus. et ſuppoſitum humanum eſt ſuppoſitũ diuinum.

¶ In tercia parte apl'us que dixerat auctoritatibꝰ ve. teſtamẽti confirmat. que qm̃ fidelibꝰ clare ſunt. illarum tractationem omitto. ☞ ¶ Attenta autẽ tanta dignitatis maieſtate filij. in quo locutꝰ eſt nobis pater ſaluatoris noſtri. ex ꝟgine nati. audiamus exhortationem apl'i. ca. 2. huius epiſtole. quã ſubiungit dicẽs. Propterea abundantius oportet nos obſeruare ea que audiuimus. ſcꝫ ab illo dicta et ſcripta in euãgelijs. Ne forte ꝑeffluamus. fluit homo per penam corporalẽ. 2. Regũ. 14. Quaſi aque dilabimur in terrã que nõ reuertunt. Ulterius effluit ꝑ culpam. ſed ꝑeffluit. i. ꝑfecte fluit per eternam damnationeꝫ. Sequitur. Si enĩ qui ꝑ angelos dictus eſt ſermo. ſcꝫ in monte ſyna. factus eſt firmus. ⁊ omnis ꝑuaricatio ⁊ inobedientia accepit iuſtã mercedis retributionem. quõ nos effugiemus. ſi tantã neglexerimus ſalutem. Que cũ inicium accepiſſet enarrandi ꝑ dñm. ab eis qui audierunt in nos confirmata eſt cõteſtante deo ſignis ⁊ virtutibꝫ ⁊ ſpũſſancti diſtributionibꝫ. ſm ſuam voluntatẽ. Noſtrum ergo eſt attendere cariſſimi que locutus eſt per illum deus pater. Nã et ipſe dicit. mea doctrina nõ eſt mea ⁊c̃. Joh. 7. Locutus eſt enĩ per illum factis et verbis. Cepit ieſus facere et docere ait euangeliſta Lucas. Et omnis chriſti actio noſtra eſt inſtructio. Sic in ſua beatiſſima natiuitate tacens locutus eſt nobis. locutus inqm̃ factorum approbatione. damnauit ſuperbiã ⁊ vniuerſa vicia. cõmendauit humilitatem. caſtitatem. paupertatem. caſtrimargiã. cum ceteris vt vicibus alijs eſt p̃dicatum. Amen.

¶ De natiuitate domini ſmo. V. ſubdiuiſus in duos ſmones. in ordine. XI.

Sermo XI

Verbum ca
ro factum eſt et ha/
bitabit in nobis. et vi. ꝛc.
Joh. j. A Glorioſiſſi/
ma preſentis diei ſolẽnitas. inef
fabilibus gaudijs mũdum ob/
ruit vniuerſum. dñice nanqꝫ na/
tiuitatis gaudia in ſe celum con/
tinere non valens. celeſti nuncio
terrigenis ea inſinuãs. ad gloriã
deo concinendam angelice mili/
cie exercitus mentes carnalium
hymnidicis plauſibus prouoca/
bant. Siquidẽ nato in bethleẽ
dño ethereus archinuncius di/
uina claritate paſtores in eadem
regione noctis ſuper gregem ſu/
um vigilias cuſtodientes. circũ/
fulſit ac territos dulciter ↄſolãs
ait Nolite timere. ecce enĩ annũ/
cio vobis gaudiũ magnũ quod
erit omni populo. quia natus eſt
vobis hodie ſaluator qui ẽ chri/
ſtus dominus in ciuitate dauid
Et ſubito facta eſt cũ angelo mł
titudo milicie cele. lau. deũ ꝛ di.
Gloria in al. deo. et i ter. p. h. b.
vo. Si igiꝉ tanta mũdo gaudia
tp̱alis virginei partus editio in/
tulit. q̃ꝫta beatꝫ ac celi ciuibuſ e/
terna eiuſdẽ xbi ex ſuba pr̃is ge/
nitura ĩgerat q̇s eſtimabit? Hec
enĩ tãto illa dignior. q̃ꝫto eťnita/
te prior. Jſta electos btĩficat. il/
la btĩtudini adipiſcẽde p̄parat.
p̱ iſtã videꝉ in pr̃e xbũ ſicuti ẽ fa
cialiꝉ. p̱ illam crediꝉ q̃ꝺ factũ eſt
tp̱aliꝉ. p̱ eterne generatiõis viſio
nẽ ſe p̄bet fruendũ beatis in re. p̱
tp̱alis generationis fidẽ menti/
bus innaſciꝉ fideliũ. ſe fructibꝫ ĩ
ſpe. Sꝫ vt beati fulgẽtij verbis
vtar. q̇s de tam ineffabili digne
loq̇ poterit ac ſufficienter. Quis
de quo? homo ꝺ deo. mutabilis
de imutabili. opus ꝺ opifice. cre
atura de creatore. tp̱alis de eter/
no. plaſmatꝰ de limo. de eo q̇ oĩa
creauit ex nihilo. Cuius inenar/
rabilis eſt oĩpotentia. q̃ nos gra
tuita bonitate fecit. nec minꝰ tñ
inenarrabilis gratia q̃ nos om̃i/
potentiſſima miſeratione ſalua/
uit. Omnipotentiã dicimꝰ qua
verbũ q̃ꝺ in p̃ncipio erat ꝛ apud
deũ erat et deus erat. fecit omne
q̃ꝺ nõ erat. Gratiã xo q̃ xbũ ca
ro factũ. venit q̃rere ꝛ ſaluũ face
re q̃ꝺ p̱ierat. Oĩpotentiã q̃ fecit
oẽm diẽ. grãm q̃ certo die digna
tus ẽ ↄcipi ꝛ certo die naſci ĩ hoc
die minoratus paulominꝰ ab an
gelis per gratiã factus eſt. qui p̱
omnipotentiã coeternꝰ ꝛ coequa
lis deo pr̃i. dies ſanctoꝝ ſemp̱ eſt
angeloꝝ hec fulgentius. Terret
itaqꝫ ñ ĩmerito loq̃ntẽ oĩpotẽtia
Sꝫ ↄſolaꝉ gr̃a. qua pr̃ optimꝰ q̇
xbũ in ſinu ſuo eternaliꝉ latitãs
quo maius nihil eſt. per caſtiſſi/
mum nobis virginis dedit par/
tum. dabit p̱ eandẽ virginẽ ver/
bum de verbo in ore proferentis
atqꝫ ſalubriꝰ inhĩtatorẽ pie men
tis. p̱ cuiꝰ ĩpetratiõe xgo ſalute
tur p̱ verbũ Aue. B Verbũ
caro factũ eſt et hĩtabit ĩ nobis.

Triplicē diuini verbi natiuitatē
hec ꝟba inſinuāt videlicet. Eter
nām. tꝑalem ⁊ ſpūalē. Prima na
ſciꝛ dei filiꝰ ex paterno intellectu
ideo dꝛ verbū. Scđa naſciꝛ idez
dei filius ex materno vtero. ideo
dꝛ verbū caro factum. Tercia na
ſcitur ī corde hūano. iō additur.
et habitabit in nobis. ¶ Per ꝑ-
mā oēm creatū intellectū tranſcē
dit. teſte Jſa. ca. 53. Generatio-
nem eius q̇s enarrabit. per ſcđaz
hūanis ſenſibꝫ ſe contēꝑauit. ſm
illud Hiere. Poſt hoc in terrꝫ vi
ſus eſt. ⁊ cū hoibꝰ ꝯuerſatꝰ. Ba-
ruch. 3. per terciam gratuite men
tem inhabitat. ipō dicēte. Ad eū
veniemꝰ et manſionē apud eū fa-
ciemus. Joh. 14. ¶ Ex prima co
gnoſciꝛ verbi oīpotētia. Ex ſcđa
eius om̄iuidens ſapia. Ex tercia
bonitas infinita. ¶ Prima finis
eſt ad quē tendimꝰ. Scđa ꝟtus
eſt ex qua poſſumꝰ. Tercia medi-
um eſt ꝑ qđ attingimꝰ. Prima
nihil ſublimius. imenſius. diui-
nius. qꝛ verbū erat apud deum ⁊
deus erat verbū. Scđa nihil hu
miliꝰ. fragilius. cōtractiꝰ. qꝛ oīs
caro fenū. Jſa. 40. Et verbū ab
breuiatū fecit dn̄s ſuper terram.
Ro. 9. Tercia nihil amabiliꝰ. io
cundius. appetentiꝰ. Neq3 enim
fuit alia tam grandis natio que
habeat deos appropinquātes ſi-
bi ſicut adeſt nobis deus noſter.
Deut. 4. Uidendū igiꝛ breuiter
de hac triplici natiuitate. ¶ Et
quidē de pme generatiōis modo

aliq̄. licet minus digna prioribꝫ
ſermonibꝰ me vt cunq3 locutū re
colo. Nūc p̄ſentis eſt ꝓpoſiti de
tꝑali verbi natiuitate aliq̇d bre-
uiter dicere. Circa quā triplicia
attēdere poſſumꝰ. Primo que fi
dem edificāt. ſcđo que affectū in
flāmāt. tercio q̄ mores inſtruūt.
primū veritas natiuitatis. ſcđm
vtilitas. terciū exemplaritas pre-
ſtabit. ¶ Ueritatem hūane gene
rationis breuiſſime et veriſſime
euāgeliſta exṗmit verbis illis cū
inquit. Uerbū caro factū eſt. vn̄
colligiꝛ h̄ fundamētalꝛ fidei veri
tas. ¶ Per natiuitatē virgineā.
ſcđa ꝑſona in diuinis ſc3 verbuz
patris ſiue filius. factꝰ eſt hō ve-
rus. ꝑ quā verū eſt dicere. deꝰ eſt
homo. ⁊ homo eſt deꝰ. Uerbum
eni eſſe filiū p̄cedēs ſiue heſternꝰ
ſermo declarauit. Propter h̄ ait
Uidimꝰ gloriā eiꝰ. gloriā q̄ſi vni
geniti ⁊c̄. Nec impedit ꝙ dic̄ ca-
ro. Nā more ſcṗture caro ꝓ toto
hoīe poniꝛ Jſa. 40. Uidebit oīs
caro ſalutare dei ⁊c̄. Et iteꝝ. Ui
debit omnis caro pariter qđ os
dn̄i locutū eſt. Et Gen̄. 6. Cor-
ruperat oīs caro viā ſuā. Mo
dum ꝟo huiꝰ natiuitatꝫ aliȷ̄ euā-
geliſte clariꝰ exprimūt ⁊ ſymbola
Que lic3 mirabilis ſit. imo inter
mirabilia dei ſummuz mirabile.
13. de trini. Non tn̄ tollit verita
tem quo minus vere deus ſit hō.
Unde inter multa mirabilia hec
principaliter attēdunꝛ atq3 ad ce
tera reducunꝛ ſc3. Natiuitas ex

virgine ſine corruptione q̄ eſt mi
rabilis. Cōceptus ſine ſemine q̇
eſt mirabilior. Perſonalis vnio
naturarū. diuine ꝛ humane q̄ eſt
mirabiliſſima. ¶ C Hec ſunt
mirabilia ſed poſſibilia. Mira-
bilia qꝛ ꝯ̄ vel ꝑter nature ordinē
īſtitutū. Mirabilis ē natiuitas
corpis ex virgine ſine eius corru
ptione. qꝛ neceſſe eſt fieri penetra
tionē dimenſionū. q̄ nature repu
gnat. vt experientia docet. Nul-
la em̄ violentia fieri pōt. vt vnuꝫ
corpus alteriꝰ locuꝫ occupet ſine
ſui ceſſione. ¶ Mirabilior ꝯce-
ptꝰ ſine ſemīe. qꝛ ꝯ̄ cauſaꝝ limita
tionē ſecūdarū. Sic̄ eni cuilibet
rei indita eſt ꝑfectio ꝓpria. ita ꝛ
certꝰ ſue ꝓductiōis modus. In-
ſtitutus eſt ḡ modus hūane ꝓdu
ctionis ex mare ꝛ femina. Mi
rabiliſſima ṽo vnio humanita-
tis ꝛ diuinitatꝭ. Et quia ex duo-
bus in actu nō fit vnū. Et qꝛ ma
xime diſtāt vtputa finitū ꝛ infi-
nitū. Et vnū vniendorū penitus
īmutabile. Oīs āt naturalʼ vnio
mutationē infert vtriſqꝫ vnitis.
vt ptꝫ diſcurrēdo ſingula vnio-
nū genera. Subſtātialis. Acci-
dentalis. et Spūalis ſcꝫ grē. q̄
creaꝉ. Sꝫ licꝫ hec ſint mirabi
lia nō tn̄ ſunt deo impoſſibilia. li
cet em̄ dn̄s ſingulis rebꝰ certū or
dinē īdiderit. ex quē nō pn̄t Ro.
13. Que a deo ſunt. ordinata ſūt
Huic tn̄ ordini potentiā ſuā nō
alligauit. Sicut in ſilʼi mgr̄ loq̇
tur de ſacramētis li. 4. diſ. j. q̇n
potiꝰ ſibi q̄dā ſpecialʼr ex hūc or-
dinē reſuauit. q̇ q̄ſi ꝑ q̄dā noua.
mētes hoīm q̇bꝫ q̄tidiana vilue-
rūt excitaret. vt dic̄ Augꝰ. ſuper
Joh. omelʼ. 8. ī ꝑ̄ncipio. Et ſic na
ture dn̄s ꝓbareꝉ Sic in miracu
lis ſcꝑture. vn̄ nō inſolita. ſꝫ ſim
pliciꝉ īpoſſibilia ꝛ q̄ implicāt cō-
tradictionē. a natura diuina ne
gāda ſunt. Nō eni impoſſibile ē
apud deū om̄e verbū. Verbū no
tāter dic̄. Sꝫ nihil īpoſſibile
in dictis includiꝉ. ḡ deo attribu
endū. Nā penetratio corpoꝝ nō
implicat. qꝛ maxie hoc eſſet ꝓpꝉ
indiſtinctionē. ſed nō tollit ſim-
pliciꝉ diſtinctiōem penetrationū
ſꝫ diſtinctionē cognitionū a no-
bis. Nā ſubē nō ꝑ accidētia ſꝫ ſe
īpis diſtiguūꝉ. Licꝫ nos ꝑ ſtatu
vie. ſubam nō niſi ꝑ accidētia co
gnoſcamꝰ. j. de aīa. Jō in accidē
tibꝰ q̄ ꝓ̇pas hn̄t actiōes vn̄ cog̊-
ſcunꝉ. penetratio ꝯſueta ē. vt ptꝫ
in dulcedīe et albedīe lactꝭ. Qui
ergo cognitionē infundere pōt.
penetrationē pōt dimenſionū fa
cere. ¶ Jta nec ſcd̄m. Cū eni ho-
mines in cōmixtiōe ſolā materiā
āminiſtrēt. Aiam ṽo q̄ ꝑ̄ncipali-
or ps eſt ſolus deus creet. Quid
magni. ſi vn̄cūqꝫ voluerit mate-
riā ſumat. Sed nec terciū qꝛ
vnio hec nullā deo infert muta-
tionē. Sic̄ nec ꝙ de nouo factuſ
eſt creator ꝛ dn̄s nō ꝓpꝉ ſuā ſꝫ ſo
liꝰ creature mutationē. Nec etiā
dic̄ īꝑfectionē. ꝓpꝉ infinitatē ꝑ-
ſone aſſumētꝭ. ſꝫ magis declarat

ſummā eiꝰ benignitatē. ¶ At qꝫ⸗
uis ꝓpter hoc hūiliari dicat̃ exi⸗
nanire ſeipm et deſcēdere. Phi.
2. Nō tñ h̄ aliq̄ mō imꝑficit. niſi
ſolū ſm nr̃am cognitionē vt de⸗
clarari pōt de diuite. potēte. aut
ſapiēte. cōicante aliter pauperi.
infirmo ⁊ impotēti ſeu inſipiēti.
Poſſet dari exēplū de rege ꝯhen
te cū plebea. ꝺ magnate. plebeoꝝ
officia exercēte ⁊c. ¶ Unde
in ꝑmo nō deſunt exēpla ꝓpa et
ꝓpinq̄. in tercio ꝟo nō niſi remo
ta valde. Primis duobꝫ aliq̇d ſi
mile repiri pōt. ſecꝰ ꝺ tercio. Ex
emplū ꝑmi. luminis ꝑ vitꝝ dya⸗
phonū inceſſus. floris folioꝝ per
ramū emiſſio. Item canit eccl'ia.
Sic ſidus radiū. ꝓfert ꝟgo fi⸗
liū pariforma. Itē ſol' radiꝰ ſpe⸗
culū penetrat. Itē abacuc n̄ aꝑtꝭ
ſigill'. prandiū attulit danieli in
lacū leonū miſſo. vbi corpus non
glorioſuꝫ ꝑ nō glorioſuꝫ ītrauit.
Itē dñs nō effractꝭ ſigillis ſurre
xit. Nubes aſcēſurꝰ penetrauit.
Exemplū ſcđi ſumi pōt. ex crea⸗
tiōe rerū ex nihilo. Itē ex forma
tione eue ex viro ſine femina. Ex
formatiōe ade ex limo ſeu terra.
¶ Et licꝫ hūanitas xp̄i. ſic mira
culoſe ꝯcepta fuerit ⁊ nata. nō tñ
minꝰ vera. qꝛ nihil aliud reqrit̃
ad eiꝰ ꝯſtitutionē niſi materia et
forma vnite. Materia aūt eiuſ⸗
dē rōis ē in oibꝫ. Sic ⁊ adā fuit
verꝰ hō. et ſil'r eua. lꝫ nō formati
fuerit cōi lege ꝓpagatōis. Ter
cio ꝟo nihil ſil'e repiri pt ī opibꝰ

dei. Nullibi em̄ ē videre. ꝙ aliq̇d
manēs qđ erat. nouam aſſumat
ſbalē denoiatōez. Nec exēplū da
ri pt. q̄ ꝑſona aliq̄ deꝑſonet̃. ma⸗
nēte itegra natura. vt ꝑſonet̃ i a⸗
lia. Natura ꝟo hūana aſſūpta a
ꝟbo deꝑſonata ē h̄ mō. Qm̄ lꝫ n̄
aſſūpta. eēt ꝑſona Nō ꝑ alicꝰ po
ſitiui additionē. qm̄ nihil ad hu
mane nature ꝟitatē ꝑtinēs in eiꝰ
aſſumptiōe deꝑditū ē. ſꝫ natura
tota ē aſſūpta. ſꝫ eo ſolo eēt ꝑſo⸗
na. qꝛ derelicta nō ꝺpēderet ad
aliud ſuppoſital'r ſbſiſtēs. Aſſū⸗
pta tñ ſuſtētat̃ a verbo nobiliꝰ.
qm̄ nō aſſūpta i ſeipa ſuſtētaret̃.
Sic accñs nobiliꝰ eē hꝫ inherē⸗
do ſube. qꝫ ſi foret ſeꝑatū. Dant̃
tñ aliq̄ exēpla remota. ſcꝫ figure
⁊ figurati. hitus ⁊ hituati Phi.
2. Aie ⁊ carnis ꝯiūctio. ſm atha⸗
naſ. i ſymbolo. Sꝫ nihil hoꝝ ꝓ
priū ē. Nā vnio materie et forme
ꝯſtituit cōpoſitū i vniōe accñtꝭ ⁊
ſbiecti. ſubiectū afficit̃ ⁊ alterat̃.
in vnione hitus ⁊ hituati veſtiti
vl' locati nō ſibi intime pñtia ſūt
¶ Igit̃ ſi icarnatiōis opꝰ mi⸗
rarꝭ. bñfacis. Si tñ fidelit̃ agis
Nā ⁊ ꝓpha ait. Mirabilia opa
tua dñe. ⁊ aīa mea cog̃ſcet nimis
Si ꝟo ꝓpt̃ miracl'a heſitas. er⸗
ras Neqꝫ enī ifinitā dei potētiā.
tuo itellectu finito vales cōprehē
dere. qui deniqꝫ in ſctis ſuis ē mi
rabil'. q̇d mirꝝ ſi mirabilior ē i ſu⸗
is. ſed ⁊ nimie ꝑſūptiōis ē. inuiſibi
lia dei velle cōprehendere. cū nec
viſibilia poſſint a nobꝫ ꝑfecte co⸗

gnoſci. Sic ſalomō ait. Cuncte
res difficiles. nō pōt eas hō expli
care ſmone Eccs. j. Poſſent hic
adduci mirabilia nature. q̄ btūs
Augꝰ. li. 21. ca. 4. d̄ ci. dei recitat
ad aſtruendā reſurrectiōis fidē.
At tu q̇ diuia ſcrutari pſumis
attēde ſolē. vn̄ hȝ lumē. Attēde
celū. vn̄ hȝ motū. ſtellas. vn̄ influ
xum qualitatū. q̈s tn̄ nō hn̄t for
maliť. Alias vn̄ hn̄t vitā Teipm.
vn̄ cōpoſitiōeȝ aīe ꝛ carnis. Ele⸗
mēta. vn̄ hn̄t in ꝯrietate ꝑpetui⸗
tatē. Spiritū. vnde habet ortū
ꝛ ťminū. Mixta. vn̄ materiā. or
gana. potētiaſ. Siľia loq̇ť ꝯ iob
dn̄s Job. 38. Deſinamꝰ itaqȝ
ſcrutari diuia. q̇ nōdū ſufficimꝰ
cōprehēdere humana. Sȝ tāto
magꝭ ad grās referēdas dn̄o ac⸗
cēdamur. q̄ȝto maiora mirabilia
ꝓ nob̄ opatꝰ ē. Dia em̄ h̄ ꝓpter
nos ꝛ nr̄am ſalutē. ſūme benigni
tatꝭ pr̄ opatꝰ ē. Puer natꝰ eſt no
bis. ꝛ fi. da. ē nob̄. Jſa. 9. Et an
gelus ad paſtores. Natꝰ ē vob̄.
Si nobis natꝰ ꝛ datꝰ ſaluator.
haud dubiū ꝛ nr̄m ē q̇dq̇d circa
hāc natiuitatē mirabiliť dn̄s o⸗
ſtēdit. Hijs ḡ dimiſſis ad eius
vtilitatē ꝛ fructū coḡſcendū con
uertamur. ¶ f Circa vtilitatē
q̄ttuor colligunť ſcȝ vt Redime
ret dānatū. Reſtitueret hūilia⸗
tū. Reduceret ignaruȝ. Corona
ret idignū. Primꝰ fructꝰ ē re⸗
demptio dānati. Nā ſm Anſ.
Cur deꝰ hō. Hō q̇ deuȝ ſup oīa
diligēdū offenderat. quē ꝓ tota

creaturā offendere nō debebat.
diuīe iuſticie ſatiſfacere n̄ potuit
niſi tm̄ redderet vel maiꝰ illo ꝓ
quo offendere non debuit. i. ma
ius tota creatura. Hoc aūt cum
habere nō potuit. pater miſcdia
rū filiū dedit omni creatura ma
iorē. Qui cum ſm naturaȝ diui⸗
nā ſatiſfacere nō debuit. ſm hāc
enim offenſus fuit. Humanā aſ⸗
ſumpſit. innocentē ꝛ purā. diui⸗
no ſuppoſito vnitā. q̄ nulla crea⸗
tura maior. ꝛ hāc ꝑ iuſticia offe⸗
rēdo ſatiſfecit. ¶ Secūdus fru
ctus eſt vt reſtitueret humiliatū
Nam hō ex dono creatiōis ſoli
deo ē obligatꝰ. cui eapropter cul
tu latrie ſeruire tenebať. Unde
inter ipſum et deum nihil medi⸗
abat eo ſuperius. Angeli ſiqui⸗
dem non ſuperiores ſed cōciues
ad beatitudinem conſtituti fue⸗
rant. Hinc in dignitate excellen
ti conſtitutꝰ fuerat. et dn̄s toti⸗
us corporalis creature. Per pec
catū vero a ſua dignitate cecidit
ꝓfundiſſime vſqȝ ad dyaboli ſer
uitutem. Ro. 6. Serui eſtis cui
obediſtis. ſiue peccati in mortem
ꝛc̄. Et Joh. 8. Qui facit pecca⸗
tum ſeruus eſt peccati. A qua ſi
per alium q̄ȝ deum redimeretur.
iam non ſolum deo creatori. ſed
et redemptori debito ſeruitutis
alligaretur. Ut ergo ſue liberta
ti et dignitati reſtitueretur. ver⸗
bū per qd̄ factus eſt hō ipm repa
uit hoīeȝ. factū caro. vt ſit redē⸗
ptor idē q̇ creator. H Terciꝰ

fructus eſt vt reduceret ignarū.
Nō ꝑ pctm̄ ḡuiſſime vulnerat⁹ i
naturalib⁹. Spoliat⁹ gratuitꝫ
viā ſalutꝫ nedū defuit ſꝫ penit⁹
ignorauit. Jō reductōe idiguit.
Hic bern̄. ſer. 3. ꝺ circūciſ. Sic
penit⁹ erat iutile viā ſcire. ſi deti
neremur i carcere. ita redimi nō
ꝓdeſſet ſi vie ignaros q̇ ꝑm⁹ iue/
niret ꝑm⁹ reduceret i carcerē re/
trudēdos Indiguit āt reductio
ne ei⁹ q̇ nec falli nec fallere poſſꝫ
Qui ⁊ ſua ꝑceſſiōe. hoīs infirmū
ſil'et ꝑuerſum animū ad ſequen/
dū inclinaret. ⁊ oēs ducis ꝓꝓeta
tes ad reducendū oportunas ha
beret Ad vtriuſqꝫ efficaciā ne/
ceſſari⁹ fuit de⁹. vt alibi declara
ri ſolet. Dis eni hō mēdax. ⁊ va/
nitati ſubiecta eſt oīs creatura.
Et nemo bonus niſi ſolus deus
hinc vbi. s̄. Bern̄. Uenit dn̄s ꝓ
pter nos. nō ſolū redimēdos ſan
guinis effuſiōe. ſed et docendos
verbis. ⁊ exēplis nihilomin⁹ in/
ſtruēdos. Quē etſi plurimi ſecu/
ti ſint. nōnulli tn̄ praua victi cō/
cupiſcentia alienati recedunt re/
trorſum. Sed cariſſimi attendi
te hunc ducem. Toto animo ſe/
quamini qui viam precedēs oſtē
dit. vn̄ Luc̄. 8. Ego ſum lux mū/
di. Fortificat ⁊ ꝺfendit Joh. 10.
Nō rapiet eos q̇ſqꝫ ꝺ manu mea
Eſurientē cibat. per me regredie
tur ⁊ paſcua iueniet. Joh. 10. Fa
tigatū reſtaurat. Uenite ad me
oēs q̇ laboratꝭ. Matth. 11. Timi
dum erigit. Nolite timere puſil/
lus grex. Luc̄. 10. Turbatos ꝯſo

latur. Beati q̇ lugēt bti q̇ ꝑſecu/
tionē patiunꞇ. Matth. 5. Scā
dalū remouet. Confidite q꞉ ego
vici mūdū. Joh. 19. ¶ Quartus
fruct⁹ ē vt coronaret idignū Nō
q̄licūqꝫ corona ſꝫ tāqꝫ filioꝝ dei.
⁊ regni ꝑmio ifinito. Qualiꞇ eni
hō idign⁹ i adoptionē filioꝝ dei
niſi ꝑ meritū filij natural' recipe
tur. Quō ꝑmiū ifinitū. niſi ꝑ me
ritū ifinitū. Meritū ifinitū eſſe
nō pōt ex ope. ſꝫ ex ꝑſona ifinita
fact⁹ eſt ḡ hō de⁹. vt deitas ifini
tatē ꝑſone. ⁊ hūanitas meritū a/
ctiōi daret. Cui niſi nr̄m meritū
iūgaꞇ. inſufficiēs. imo nullū erit.
D ¶ Ad cui⁹ euidētiā diei dn̄ice
ntitatꝭ ꝯiūcta ſūt feſta btōꝝ ſte/
phani. iohīs. innocētū. i q̇bꝫ vni
uerſi meritoꝝ modi miſtice deſi/
gnanꞇ ſil' ⁊ corone. Eſt eni ſm̄ b.
bern̄. i ſer. ꝺ feſtiuitatibꝫ ioh. ſte
phani ⁊ inocētū ⁊c̄. meritū volū/
tatꝭ ſil' ⁊ opis. Eſt meritū volun
tatꝭ tm̄ nō opis. Eſt meritū opiſ
ſine volūtate. primū i btō ſtepha
no. ſcdm̄ i b. iohe. tertiū i innocē
tibꝫ. In q̇bꝫ oib⁹ ſola ꝑuuli nr̄i
ntitatꝭ ſiue nate hūanitatꝭ ꝟt⁹ et
gr̄a opaꞇ. ¶ Meritū volūtatꝭ ⁊
opis ꝑfectiſſimū ē. iō natiuitati
ꝯtinuo iungiꞇ ntitas ſtephāi. lꝫ
iohs eo maior ſit officio. ſic apl's
⁊ euāgeliſta diacono. Meritum
opis ſine volūtate minimū eſt iō
vltio inocētū. Meritū volūtatꝭ
ſine ope mediū ē. Excedit ⁊ exce/
diꞇ. iō ioh. i medio inocētū ⁊ ſte.
celebraꞇ. Uez ſic op⁹ ſolū. tm̄ va
let vbi rōiſ vſus n̄ ē. nūqꝫ tn̄ ꝯ vo

lũtatē. ita ſola volũtas valz. dũ
oportũitas opis ñ fuerit. Nō āt
ꝯ opꝰ. dũ in eiꝰ fuerit facultate.
Ecce mag̃ laus ⁊ ꝑmiſſio. Gl'ia
i ex. d. Et i t. pax. ſz nōdũ ꝑfecta
donec addatꝰ. Sinite puulos ve
nire ad me. Ecce pax puul' volũ-
tatē nōdũ hñtibꝫ. vt etiā xpi na-
tiuitas salutē ꝯferat ſic uolũtatꝫ
vſu i ſacro pietatꝫ. ❡ Id i ill' egit
martiriũ qđ in nr̃is baptiſmi ſa-
cramētũ Ecce largiſſima ⁊ effica
ciſſima dñice ntitatꝫ vtilitas. ſũt
deniq̃ȝ corone q̄s aureolas dici-
mꝰ. martirꝫ. doctorꝫ ꝟginũ. victo
ribꝰ. mūdi. dyaboli. corpis ꝓpꝛij.
debite. has in ſteph. ioh. inocen.
ītelligimꝰ. q̄s q̃ȝ ſola dñi ntitas
tribuit. h̔ ntitati feſto ꝯiũcta ſo-
lennizat eccl'ia. vt ſciamꝰ ex hac
ntitate oēm ꝓcedere liberationē
ac coronationē. iō cũ eccl'ia. Gra
tes nũc oēs reddamus. ⁊c̄.

❡ De natiuitate dñi ſmo
nis q̃nti ps ſcđa in ordine
ſermo. XII.

Tc Thabita-
bit i nobis. Joh. j. ❡ A Li
quet ex ſupioribꝫ. ꝙ pter genera-
tionē etñā q̄ ꝟbũ naſcit̃ de corde
pr̄is. deꝰ đ đo. Et hũanā ſiue ext̃
nā q̄ naſcit̃ ex mr̄e hō. alia ē gene
ratio ſpũal'. q̄ ſcz fideliũ mētibꝰ
inaſcit̃ ſpũs ſctificās. hac iā ñ fit
ꝟbũ caro. ſz ꝟbũ caro factũ. illa
ntitate carnales ꝯũtit i ſpm̄. hic
nō ſatiſfuit euāgeliſte dicere. ver
bũ ſcz ꝑ generationē eternā Ca
ro factũ ē ꝑ tpalē vl' externā. Ni
ſi adderet. ⁊ hitabit i nob ꝑ ſpũa
lē ⁊ iternā. Eſt āt externa natiui
tas ſiue tpal' mediũ pueniēdi ad
vtrāq̃ȝ natiuitatē. ſcz eternā ⁊ in
ternā. Siq̃dez nemo filiorꝫ adā
grām ꝯſeq̃ poterat. ꝑ quā ſctifi-
catiue naſcit̃ i cordibꝰ fideliũ. ni
ſi ꝑ meritũ mediatorꝫ ꝟbi ſcz in-
carnati. vt ex p̄dictꝫ pꝫ. Meritũ
dico exhibitũ vel puiſũ. Qui pce
debāt ⁊ q̄ ſeq̄bant̃ clamabāt di-
cētes. bñdictꝰ q̄ ve. ⁊c̄. oſanna in
excelſis Nā ad h̔ natꝰ ē in carne.
vt hitaret i nr̄a mēte. hic in the-
mate. ꝟbũ caro factũ. ha. in no.
❡ In q̄rꝫ ꝟo mētibꝫ ſpũal'r naſcit̃
ipi ad vidēdũ natiuitatē eternā.
eaq̃ȝ ꝑfruendũ feliciter aſſument̃
Teſte aplo in q̄ nō ē ſpũs xpi. hic
nō eſt eiꝰ. Ro. 8. Et ꝑ ꝯñs i celũ
aſcēdere nō pōt. in q̄ gl'ia genera
tiōis eterne manifeſtabit̃ beatis
Siquidē nemo aſcendit in celũ
niſi xpc cũ mēbris ſuis q̄ deſcēdit
de celo. Joh. 3. Cũ g̊ fruſtra ē h̔
mediũ ꝑ qđ finis nō attingit̃. ni
hil nob ꝓderit xpm naſci i carne
ſi nō naſcat̃ ſpũal'r i mēte. Caro
eni ad nihil ꝓdeſt. ipe inq̇t ſpũs
eſt q̄ viuificat. Joh. 6. Caro ſcz
ſola ſine ſpũ. Neq̃ȝ ꝑfuiſſet ꝟgi-
ni gl'ioſe hunc genuiſſe carnal'r ſi
nō eundē prius genuiſſet ſpũal'r
in mēte. vt dic̄ ſ. Augꝰ. in de ſctā
ꝟginitate. vt g̊ nob ꝓficiat ꝙ ver
bũ caro factũ ē. curemꝰ vt ⁊ hitet
in nob ꝑ natiuitatē ſpũalez. Mō
quō fieri oportet nũc dicendũ ē.
ꝓ grā Aue. B ❡ Uidendũ ꝑ
mo q̄ ſit illa ſpũalis natiuitas. ſe

cũdo quõ paruulo xp̃o in nobis
genito hũanitatis obſequia im-
pendere debeamꝰ. Circa pri-
mũ. Spũalis natiuitas verbi ẽ.
qua verbũ habitat in nobis. Et
q̃uis ſolũ verbũ natũ ſit ĩ carne
nõ pater nõ ſpũſſanctꝰ. nõ tñ ſo-
lũ verbũ naſcit̃ in mẽte. qꝛ nõ ſo
lus in habitat. ſed ⁊ pr̃ ⁊ ſpũſſan
ctus. Joh. 14. Ad eũ veniemꝰ et
manſionẽ apud eũ faciemꝰ. loq̃-
tur de pr̃e filio ⁊ ſpũſcõ.. Licȝ etiã
btĩſſima trinitas ſit in oĩbꝰ ꝑ eſ-
ſentiã. potentiã ⁊ pñtiã. nõ tñ in
oĩbꝰ hitat. ſȝ in iuſtis ſolũ. ⁊ ſan
ctis aĩabꝰ. quas ſibi ꝑ gratiã v-
nit caritatiuã ſiue amoroſam. vt
deducit mgr̃ diſ. 37. ꝓmi. ¶ Eſt
ergo ſpũalis natiuitas vnio ꝟbi
cũ natura intellectuali ꝑ gratiã-
gratũfaciente. Vñ q̃ties verbuȝ
mentes nr̃as ꝑ gr̃am ⁊ caritatẽ q̃
fides ꝓſuponit ſibi vnit. totiens
ſpũalit̃ in nob naſcit̃. Hac quo-
qȝ vnione nr̃as inhabitat mẽtes
Hinc aplꝰus Eph. 3. Chriſtũ ho
minẽ hitare ꝑ fidẽ in cordibꝰ no
ſtris. ꝑ fidẽ dic̃. Nõ vtiqȝ infor-
mẽ qꝛ hãc etiã demones hñt. Te
ſte iacobo. demones credũt ⁊ cõ-
tremiſcũt. ſȝ ꝑ fidẽ. gr̃a ⁊ carita-
te formatã et viuificatã. q̃ in ſo-
lis ſanctis eſt. licet in aliquibus
maior. in aliquibus minor. De h̃
plura dicit magiſter diſ. 37. pri-
mi. ¶ Et attende in hac ſpiritu-
ali natiuitate viciſſitudinẽ mira
bilem. vt dicit Cancellꝰ. in carmi
ne ioſephino. Nam cum naſcit̃
chriſtus ĩ anima deuota. fit ipſa

(verbi gratia) mater dei. que ta
men ipſa eadẽ natiuitate gratui
ta ꝑ adoptionem eſt filia. vtrũqȝ
enim ſcriptura docet. Qꝛ ſit ma-
ter teſtis eſt qui ait. Qui fecerit
voluntatem patris mei qui in ce
lis eſt. ipſe meꝰ frater mater et ſo
ror eſt. Matth. 12. Qꝛ filia teſta
tur aplꝰus Gal. 4. Omẽs vos fi
lij eſtis ꝑ fidẽ que eſt in xp̃o ieſu
haud dubiũ q̃n formatam. Et
Joh. j. dedit eis poteſtatẽ fi. dei
fieri ⁊c̃. vſqȝ nati ſunt. Ecce q̃-
mõ eadẽ natiuitate qua in nobiſ
ſpũaliter naſcit̃ chriſtꝰ. nos etiã
naſcimur in xp̃o. Nam ꝑ eandeȝ
gratiã ſiue caritatẽ. quã nob in-
fundendo in nos deſcendit. ſibi
qȝ vnit etiaȝ eleuamur in eum ca
ritatiue. volũtati ſue cõſentien-
do. ac ꝑ hoc ſpũaliter eum gigni
mus ac nobis vnimus. ☞ ¶
¶ Nunc quomõ ad illam diſpo
ni oporteat breuiꝰ annectendũ.
Huic cõfert ipſa domini natiui
tas tp̃alis que vt dictũ eſt. medi
um eſt ꝑueniendi ad ſpiritualem
Igitur dñs ſue natiuitati elegit
locum paruulum. in tribu iuda.
bethleem. ciuitatem dauid. Si
mus nos ſpiritualiter paruuli d̃
tribu iuda. Simus bethleem ci
uitas dauid. ⁊ naſcet̃ in nob ſpi-
ritualiter chriſtꝰ. mentẽqȝ noſtrã
inhabitabit. nec deſeret q̃m de-
licie eius. eſſe cum filijs hominũ.
Prouerb. 8. Juda interp̃tat̃ cõ-
fitens. Eſt aũt confeſſio duplex.
laudis ⁊ fraudis. ſm bea. Aug.
ſermone de ꝟbis euãgelij. ⁊ vtra

q̄ꝫ ꝓrepat locū dn̄o. Nam vtrucꝫ
iuſtificat. Anima aūt iuſti ſedes
eſt ſapie. Sapia ꝓ̄o chriſt⁹ eſt. j.
Cor. j. Chriſt⁹ eſt virt⁹ et ſapia
patris. Nam de ꝯfeſſione frau/
dis dr̄ Prouerb. 18. Juſt⁹ in pn̄
cipio accuſator eſt ſui. et cōfeſſio
laudis ſimilit̄ iuſtificat. qr hec ē
fidei. ſm illd̄ Ro. 10. Corde cre/
ditur ad iuſticiā. ore cōfeſſio fit
ad salutē. Fides aūt iuſtū viuifi
cat. ſm illud Abacuc. 2. Juſt⁹ ex
fide viuit. In vtrācꝫ ḡ ꝯfeſſione
principiū eſt noſtre ꝯuerſionis et
accedendi ad deuz. Nam de illa
Jſa. 43. Narra ſi q̇d habes vt
iuſtificeris. d̄ iſta ꝓ̄o dr̄ ad Heb.
11. Sine fide impoſſibile eſt pla/
cere deo. oportet em̄ accedentem
credere. ¶ Verū ſi intelligentie
ꝑ fidem illuminate ac recte de ſe
tanq̄ꝫ de peccatore. ⁊ de deo tan/
q̄ꝫ de ſummo bono creatore ⁊ re/
demptore noſtro ſentiēte. volun
tas cōtradixerit. nolens vel pec/
cata relinquere. aut dictamini.
recte illuminateqꝫ ꝑ fidem ratio
nis obedire. Jam nō ciuitas iu/
de. ſed caſtellū qd̄ contra nos eſt
qd̄ inteſtina fouet bella ſumus.
Orta nancꝫ in nobis pugna. fu/
gata eſt pax. ibi chriſt⁹ (cuius in
pace factus eſt locus) nec naſci.
nec nat⁹ foueri poteſt. Necꝫ em̄
diſſenſiōis deus eſt ſed pacis. j.
Cor. 14. neceſſe eſt igit̄ vt q̄cun/
qꝫ recta fide intellexerim⁹ volen
da. iſta velim⁹. vt ſit potentiarū
aīe nr̄e in bono cōcordia. Alio/
quin ſine cauſa credim⁹. Meli⁹
em̄ erat viā veritatis nō nouiſſe
q̄ꝫ poſt agnitionē retrorſuz ab ea
cōuerti. 2. Pe. 2. ¶ Sim⁹ ḡ ciui
tas. nō babilon. ne ī malo ſit pax
nr̄a. Sed bethleem. que ꝑuula.
eſt in milibus ꝑ hūilitatez vt ait
Micheas et dom⁹ panis inter/
pretatur. Oportet enim habere
panez. ne ſi amic⁹ noſter ⁊ frater
xp̄c ſcꝫ ꝑ aſſumptā humanitatez
veniat ad nos media nocte. ⁊ nō
habeam⁹ qd̄ ponam⁹ an̄ illū. dū
ꝓ̄o tranſim⁹ accomodare. ille de
clinet atcꝫ traſeat. Quis ḡ ē pa/
nis ille. quē cuſtodiētes bethleē
dici mereamur niſi verbum dei?
De quo Deut. 8. et Matth. 4.
Non in ſolo pane viuit homo.
ſed in omni verbo quod ꝓcedit
de ore dei. Hic enim eſt qui con/
firmat cor hoīs ſicut ꝓpheta ora
uit. Confirma me inquit in ver/
bis tuis hūc panem ſi diligenter
ſeruauerim⁹ veīet ad nos. et māſi
onē apud nos faciet. ſicut ipe ꝓ/
miſit Joh. 14. ¶ Simus deni/
qꝫ bethleem. non illa que in ſorte
zabulon ſita eſt. Ad cui⁹ differē
tiā dixit angelus. bethleem ciui/
tate dauid. zabulon fluxus no/
ctis interp̄tatur. Hic ergo beth/
leem eſt. in ſorte zabulon. qui ac/
cepti verbi panem non cuſtodit.
Sed ad noctem peccatorū con/
uerſus effluere permittit. Nō il/
le eſt bethleem ciuitas dauid vn/
de Bern. in ſer. de ꝓnūcia. dn̄i/
ce natiuitatis. Si qs inq̄t cogi/

tat redire ad vomitũ. reuolui in
lutũ. mutare ꝓpoſitũ. Nõ eſt ille
bethleẽ iuda ciuitas dauid in q̃
naſcit̃ ieſus. Quõ enim ſalus illi
erit. q̃nquidez vera oĩno certaqꝫ
ſnĩa eſt. ꝗ is tm̃ q̊ pſeuerat vſqꝫ ĩ
finẽ ſaluus erit. Nulla enĩ ſocie-
tas eternitati ⁊ tãte mutabilita-
ti. Ei q̃ eſt. ⁊ ei q̊ nũq̄ꝫ in eodẽ ſta-
tu ꝑmanet. Sim⁹ ğ bethleem
dauid. i. manu fortis. vt panem
verbi quẽ recipim⁹ fortiter. i. ꝑ-
ſeuerãter. manu opatiõis cuſto-
diam⁹. Nõ em̃ q̊ dic̃ dñe d. aut
dictũ ab alio auſcultat. Sz q̊ fe
cerit volũtatẽ pr̃is ꝑ verbum dei
cognituz. hic frater dñi. ſoror. et
mater merer̃ appellari. Itaqꝫ ſi
nr̃a pctã añ dñi gloriã cõfitebi-
mur. ſi pacis interne trãquillita-
te fruamur. Si ꝑ hũilitatẽ ꝑuu
li panẽ v̾bi corde ꝑcipim⁹. opere
implem⁹. nec a ꝓpoſito declina-
mus. in nob naſcer̃ v̾bũ. hitabit
qꝫ nec nos deſeret in eternum.

D Attñ etſi in nob nat⁹ fuerit
dñs hitaueritqꝫ ĩ nob. nõ ex h̾ cõ
tinuo ꝯſũmati ſum⁹. Nã iniciũ
ꝑfectiõis ẽ hec ſpũalis natiuitas
et nõ ꝯſummatio. ſic ⁊ iniciũ vite
natiuitas corꝑalis. Nitẽdũ ita-
qꝫ eſt ⁊ ſumope conandũ ad ꝑfe-
ctionẽ. ⁊ ꝑ certos gradus. q̄ſi per
etatũ ſpacia aſcẽdendũ. quatin⁹
hui⁹ ſcalari aſcenſu. magiſ magiſ
qꝫ mereamur dñz inhabitatẽ nõ
tñ oẽs eq̄liter inhabitat. ſz diffe
renter ſm gradũ gratie ꝑ quã in
habitat differentẽ. Vñ Cancell̾

pariſieñ. in ſer. d̾ hac feſti. pulcrã
ſilĩtudine aſcenſum iſtũ opib⁹ ſi
ue officiis deſignat mõ genit̃ in
fantib⁹ exhibendis. Ait em̃ par
uulus iſte vt alioꝝ vſus requirit
ſeptẽ tracter̃ obſequiis. primo in
uoluendus eſt. ſcdo reclinãdus.
tertio cuſtodiẽd⁹. q̄rto leuãdus
q̊nto balneãdus. ſexto paſcẽd⁹.
ſeptimo baiulãdus. Videam⁹
quõ hec obſequia puero nr̃o ſa-
gaciter ⁊ ſpũaliter ĩpendam⁹.

Benito nãqꝫ in cordibus nr̃is
dño ꝑ fidẽ. atqꝫ ꝓpoſitũ exequẽ-
di diuinã volũtatẽ. ſm illd̾. q̊ fe-
cerit volũtatẽ pr̃is mei. ip̃e meus
frater. ſoror ⁊ mr̃ eſt. ꝓmũ ẽ ĩuol-
uere pueꝝ ieſum pãnis mũdis et
feruidis lacrimaꝝ lixiuio lotis.
q̃m puer iſte in ſordidis pannis
q̊eſcere nequit. ſm illud Sap. j.
In maliuolaz aĩam nõ introibit
ſapia. Lacrime igit̃ deteſtatiõis
pctõꝝ. dũ ꝑ auſterũ ſaccũ amare
recordatiõis pctõꝝ. velut cinerũ
in eo collectoꝝ fuerit collate. effi
caciſſimũ ad mũdificationẽ con
ſcie lixiuiũ efficiunt. Et hic ꝓm⁹
gradus vite ſpũalis. q꞉ nemo ni-
ſi veteris vite eum peniteat. pote
rit nouã inchoare. Aug⁹. Dic ꝓ
pheta. Lauabo per ſingulas no-
ctes lectũ meũ ſcꝫ ꝯſcie. lacrimis
meis ſtratũ meũ rigabo. Quid
ꝑ lectum ac ſtratũ niſi conſcien-
tia in qua velut ĩ lecto anima q̊e-
ſcere ſemper deſiderat. et ab ea
non remorderi. Unde eſt ꝗ ſem-
per excuſatiões querit etiã ĩ hiis

que ꝯtra eiꝰ dictamē ſunt attem
ptata. Et dum ꝯſciam nō ſequit
ſaltem ad hoc tendit vt male ge‑
ſta excuſent. ¶ Hoc aūt obſequi
um iuſticia miniſtrabit. q̇ppe iu‑
ſtum eſt vt qui auerſus a deo cre
ature oblectamēta captabat. ip‑
ſam noxiā delectatiōem ad deuz
rurſum ꝯuerſus. amaris gemiti‑
bus compenſet. ne ſi ipē negligēs
fuerit. a crudelibꝫ paciat tortori
bus. quibꝫ dictū eſt. q̄tum glori
ficauit ſe in delicijs. tantuz date
illi de tormēto. Apoc. 18. Hic ſa‑
lomon Prou. 18. Juſtus in ꝑnci
pio accuſator eſt ſui. ¶ In‑
uoluto puero hijs mūdate ꝯſcie
pannis. ob ſomni quietē in cuna
bulis reclinādus ē. Hoc aūt mi‑
ſtice agimꝰ. dum ꝯtinuata pecca
torū diſplicentia. de diuina miſe
ricordia ꝓſumimꝰ. veriſſima eius
ꝓmiſſione ſubleuati. qua ꝑ Jſa.
ca. 50. ait. Nūquid abbreuiata
aut ꝑuula facta ē manus mea vt
redimere nequeaz. Fiatq̄ȝ nobis
dilectus dn̄s noſter ieſus. faſci‑
culus mirre ob amarā pctōꝝ de‑
teſtationem inter duo aīe vbera.
metū ⁊ ſpem cōmorans. vt Can̄.
j. ait ſponſa. Dum in ſilentio pa‑
ciētie lōganimiter ꝓſtolando. ex‑
pectamꝰ diuine miſericordie ꝯſo
lationē. ſm illud Thren̄. 2. Bo‑
num eſt ꝓſtolari cum ſilentio ſalu
tare dei. Dormit enī in nobis do
minus pio ſomno. ſm Orige. in
omel'. ſuꝑ illud Matth. 8. Aſcē
dente ieſu in nauiculā. dū noſtrā
patientiā ⁊ tolerantiaz expectat.
vel impioꝝ penitentiā ⁊ ꝯuerſio‑
nem. Vn̄ nōnunq̄ȝ lotis ꝯſciētie
pannis. acriores inſurgūt tenta‑
tiōes. nec ſtatim eas cohibet. ſed
quaſi dormiens patienter n̄ram
vt dictum eſt pacientiā expectat.
vt habeat vn̄ nos iuſte remune‑
ret. Vnde ⁊ ſi dormire videt. vi‑
gilat tn̄ ſuꝑ nos. dum vt Apl'us
ait. Fidelis dn̄s nō patit nos tē‑
tari ſuper id qd̄ poſſumus quin‑
imo facit cū tentatiōe ꝓuentū vt
poſſimus ſuſtinere. j. Coꝛ. 10.
Hoc aūt obſequiū exhibet virtꝰ
ſpei. q̄ inordinatus timor. ex pec‑
catoꝝ memoria in deſperationez
trahēs lōge pellit. ⁊ aīa in ancho
ra cōfidentie ſolidat. ſm illd̄ ad
Heb. 6. Spem ſic ancoram ha‑
bemus anime tutā ⁊ firmā. Hāc
tanq̄ȝ galeam ſalutis induamur.
ſciētes. q2 nō poſuit nos deus in
iram ſed in adquiſitionē ſalutis.
ꝑ dn̄m n̄rm ieſum xp̄m. qui mor‑
tuus eſt pro nobis. vt ſiue vigile‑
mus ſiue dormiamꝰ. ſimul cū illo
viuamꝰ. j. ad Teſſal'. 5. ¶ Et at‑
tendite q̄ȝ pulcre opus iuſticie ſe‑
quit opus ſpei. ne fiat vana pre‑
ſumptio. ſi nō ꝯuerſi nec peniten‑
tes vitam ſperemus. vn̄ in ps̄ dr̄.
Sacrificate ſacrificiū iuſticie et
ſperate in dn̄o. Et qd̄ ſacrificiū
deo acceptius. ſpū ꝓ peccatis cō‑
trito. ſm illud Sacrificiuz deo
ſpiritus cōtribulatus. cor contri
tum ⁊ humiliatū deus nō deſpi‑
cies. Quotiēs igit emūdata cō‑

ſcientia ſpe firma diuinā ꝯſolā-
tionez longanimiter expectātes.
parati ſumus ſuſtinere tentatio
num incurſus. totiēs miſtice pu-
erum ieſum pannis inuolutuz vt
dormiat. ac noſtrū agonem expe
ctet in cunabulo reclinamus.
F ¶ Reclinato puero. cuſtodiā
adhibere oportet. ne īportunis
ſtrepitibꝫ an tps excitet. Miſti-
ce h agit. Si ꝑ cordis trāqllita-
tē ac pacē a maloꝝ negocioꝝ fra-
gore. ꝛ litiū ſtrepitu. ꝛ ſupflua ſo
licitudīe locū qetis dn̄i ī pace cu
ſtodimꝰ. Fortiter illud abner. j.
Regū. 26. Dū vehementior ter-
renaꝝ curaꝝ inſonuerit exclamā
tes. Quis es tu q̄ clamas ꝛ inqe-
tās regē. Facimꝰ h ſi diligenter
menti noſtre impreſſerimus illd
Matth. 16. Quid pdeſt hoī ſi
vniuerſū mundū lucret. aīe autē
ſue detrimētū patiat. Et ſi ſcdm
bti petri āmonitionē. oēm ſolici
tudinē in eū pꝛ̈ciamꝰ. qm̄ ipi cu
ra eſt ꝑ nobis. j. Pet. 5. Si de-
niqꝫ ſenſus nr̄os iterū atqꝫ iterū
monere nō ceſſamꝰ. vt ab oī no-
ciuoꝝ incurſu. pueri huiꝰ lectulū
cuſtodiāt. nihil deforis inferant
huius pueri turbatiuū. cōminā-
tes attrociter negligentibus. il-
lud qd ibidem in perſona dauid
ſubditur. Viuit dn̄s. filij mor-
tis eſtis. qui nō cuſtoditis domi
num veſtrū regem chriſtum deū.
Attendētes illd apl'i Ro. 6. Si
cut exhibuiſtis membra vr̄a ſer-
uire imundicie ꝛ iniqtati ad ini-
quitatē. Ita nūc exhibete mem-
bra veſtra ſeruire iuſticie in ſctifi
cationez. Quia qui ſunt chriſti
carnē ſuā crucifixerunt cū vicijs
et cōcupiſcētijs. ad Gal. 5.
Subinde poſt dormitionē leuā
dus eſt puer ꝑ ſctām meditatio-
nē. q̄ quotiēs pueꝝ hūc excitat. q̄
tiens horologiuz amoris cecide-
rit atqꝫ pulſauerit. Neqꝫ em̄ pōt
vacare animꝰ iam a mundanorū
ſupflua ſolicitudine trāquillus
Sꝫ nec amor impaciēs pmittit
diu ſuo abeſſe amato. Sic fer-
uens quidā amator ait. Preue-
nerūt oculi mei ad te diluculo vt
medi. elo. t. Quin magis clama-
re compellit illud eiuſdez pphe.
Exurge qre obdormis dn̄e. exur
ge ꝛ ne repellas in finem. Ipſum
xo excitatū euoluit. pannos qui
bus ille induitur qui eſt indutuſ
lumine ſicut veſtimento explicat
Panni iſti quid aliud ſunt q̄m
ſue diuinitatis ſuorūqꝫ ſecretoꝝ
archana miſteria. que euoluunt
dum pia fide conſiderant. inſtar
pſalmiſte dicentis. Reuela ocu-
los meos. ꝛ conſiderabo mirabi
lia de lege tua. Et iterum. Me-
mor fui dieꝝ antiquoꝝ medita-
tus ſum in omnibꝫ opibus tuis
et in factis manuū tuaꝝ medita-
bar. ☞ ¶ H Puero excitato
ac leuato balneum pparandū eſt
quod eſt officiuz pie deuotiōis.
Hec intuens ſanctam meditati-
onem que puerum excitauit. exci
tatum explicauit. explicatū ſua-

uiter allocuta eſt. currit propere.
ad fontem cōpunctionis in imo
cordis ſitum. aīa mea liquefacta
eſt vt dilect⁹ locutus eſt. Cañ. 5.
Factū eſt inquit cor meū tanq̃ʒ ce
ra liqueſcēs in medio ventrꝫ mei
Hauritqʒ aquā de fontibꝫ ſalua
toris. Et recte de fontib⁹ ſalua-
toris. qꝛ nō eſt in facultate hoīs
hanc deuotiōis aquā ex ſuis dū
voluerit haurire. ſed hanc domi
nus ꝓpinat. ſicut ait Joh. 4. ſa-
maritane. Si ſcires ꝛc. peteres
a me ꝛ darem tibi aquam viuam
harꝫ aquarꝫ neceſſitatē b. Berñ.
in ſer. de natiuitate dñi tāgit d.
Eſt quidā aquarꝫ vſus irrigatio
quā ꝑfecto neceſſariā habēt no-
uelle maxime plantatiōes. Alio-
quin aut minus ꝑficient. aut ex
toto ꝓ ſiccitate peribūt. ꝛ ſequit̃.
Querat deuotiōis aquas. quiſ-
quis ſeminauerit bonorū operū
ſemina. vt irrigat⁹ fonte grē. bo
ne cōuerſatiōis ortus nō areſcat
ſed in perpetua viriditate profi-
ciat. orat ꝓ huiuſmodi ꝓpheta.
Et olocauſtum tuum pingue fi-
at. Neceſſe ē eni vt bona opa fer
uore deuotiōis. et dulcedine ſpi
ritualis gratie pingueſcant. hec
Berñ. Hac ex aqua ſuauiſſimā
fit puero ieſu balneum. quia nō
per cineres peccatorū vt in cōtri
tione tranſit. ſed de ipſo deuoti-
onis fonte. pura. nitens. impmi-
xtaqʒ hauritur. ☞ ¶ P Am-
plius ſexto neceſſariuʒ eſt vt pu-
er taliter lotus paſcat̃. Opus ħ
ā miſericordia q̄ viſceroſiſſima
nutrix eſt adimpletur. Dum mē-
bra eius reficit. preſertim pane
ſpūalis doctrine qđ eſt verbum
dei. Eundem deniqʒ. dulciū ſer-
monū lacte ab vberibus māſue-
tudinis eliquato potat. Cui pu-
er arridens inquit. Eſuriui ꝛ de
diſtis mihi manducare. Et rur-
ſum. Fauus diſtillans labia tua
mel et lac ſub lingua tua. Canti.
4. ¶ Uerum ita chriſtus cibet̃ i
proximo ut nō fameſcat in ſeipō
Nam ꝛ vere miſericors primum
ſui miſeretur ſicut ſcriptum eſt.
miſerere anime tue placens deo.
et contine et congrega cor tuum
in ſanctitate eius. Ecci. 30. Hoc
ipſum facimus ſi intellectum no
ſtrum ſiue rationē paſcim⁹ pane
diuine veritatis ne errore ſedu-
catur. Uolūtatē pane caritatis
ne langueat ꝓ inedia affectiōis.
carnem pane fortitudinis. ne in-
firmet̃ ꝓ inopia ſuſtētationis. vt
ratio intelligat que agenda ſunt
Uolūtas nō minus diligat itel-
lecta. et corpus qđ corrūpitur in
tantū aggrauet vt etiam que vo
luntas eligit faciamus. Hos pa
nes nobis cōquirim⁹. ſi ratio iu
giter exercitatur in inquiſitione
veritatis. Uoluntas in deſide-
rio caritatis. Caro in operatio-
ne virtutis. Hij ſunt tres panes
q̄s dū a nob̄ habere nō poſſum⁹
ab ip̄o puero ieſu deuotiſſime pe
tam⁹. exēplo eius qui hos a ſuo
amico media nocte accōmodare

conabat᷑. vt habetur Luc. ii. cā. ꝛ
exponit Bern̄. ſer. de rogationi-
bus. ☞ ¶ J Poſtremo puer
ieſus baiulādus eſt iux̄ illud apl'i
Glorificate ꝛ portate deū i corde
veſtro. j. Coꝝ. 6. Hoc ip̄m preſta
bit obſequiū optima hui⁹ pueri
nutrix obediētia. Hec enī vt ait
beatus Aug⁹. ſer. 6. ad f. de he-
remo eſt dei ſponſa. perfecta celi
ſcala. helie q̄driga. paradiſi por-
ta. Jpſa humilitatē nutrit. paciē
tiam ꝓbat. māſuetudinē exami-
nat. Sine hac reſpublica ſtare n̄
poteſt. nec familia regi. Dm̄ per
illam reddim⁹ que ſunt ceſarꝫ ce-
ſari et deo que ſunt dei. Hanc qꝛ
nō habuit diabolus celū ꝑdidit.
homo paradiſum amiſit. ſaul re-
gnū. ſalomon amorē diuinū. hec
Aug⁹. Per hāc portandus ē pu-
er ieſus. nō retro q̄ſi grauis ſarci
na in ſuis p̄ceptis. ſed anteriori
ſinu. ad cor ꝛ inter brachia bone
opatiōis amoroſe ſtringēdus eſt
Nō enim timore qui grauat. ſed
amore q̇ ſurſū more ignis agit cū
gaudio dn̄i p̄cepta ſint implēda.
vt ſentiam⁹ qꝛ iugū dn̄i ſuaue eſt
et onus leue. Matth. ii. Nam ꝛ
in gremio mater ꝯtulit. ꝛ in vlnis
ſymeon ſanctus ſuſcepit. Jnde ē
illa ipſius poſtulatio in Can̄. can
ticoꝝ. 8. Pone me vt ſignaculuꝫ
ſuꝑ cor tuū. ꝛ ſicut ſignaculū ſuꝑ
brachiū tuū dextrū. Sumopere
ſummaqꝫ ſolicitudie ꝛ ſtudio ca-
uere debet obediētia. ne i via mā
datoꝝ dei offendat baiulus pue
ri ieſu ad lapidē inobedientie pe-
dem ſuuꝫ. Alioquin puero caſus
immineret. et in nobis tali crimi
nis alliſione ſpūaliter moreret᷑.
¶ Sic itaqꝫ puer ieſus ꝑ fidem
et gratiā ſpūaliter in nobis natū
inuoluere debet iuſticie puritas.
inuolutū reclinare ſpei ſoliditas
reclinatū cuſtodire pacis trāquil
litas. de hinc meditatio ip̄m exci
tat. deuotio lauat. miſericordia
cibat. obediētia geſtat. Quibus
quēadmodū p̄miſſum eſt diligen
ter exhibitis. ꝓficit in habitacu
lo cordis nr̄i puer ieſus ſapientia
etate ꝛ gratia corā deo ꝛ hoībus
donec creſcat ad menſurā viri ꝑ-
fecti. vbi tūc habitabit in nobis
nō ꝑ fidem tantum ꝛ gr̄am. ſicut
in p̄ſenti vita. ſed per gloriā cōſū
matam. Amen.

¶ De circūciſione dn̄i ſermo. I. in ordine. XIII.

Vocatū eſt nomen eius ieſus.

Luc. 2. ☞ A Jn glorioſiſſi
mo natiuitatis dn̄i feſto. ſacr̄m
dn̄ice incarnationis. qua verbū
caro factū eſt. et minoratum pau
lomin⁹ ab angelis. ſancta mater
eccleſia deuotis laudibus cōme-
morauit. Hodie ait Bern̄. ali-
q̇d mirabilius ꝓponit᷑. circūciſio
verbi humanati. qua iam mino-
ratus eſt multo min⁹ ab angelis
q̄m nō ſolum formā hoīs ſꝫ for-
mā acceperat peccatoris. Cir-

cũciſio nanq̃ꝫ primũ data fuit a/
brae ꝛ ſemini eius in remediũ ori
ginalis criminis. ꝛ in ſignũ fede/
ris. magne q̃ꝫ fidei. qua credidit
diuine ꝓmiſſioni pollicenti ꝙ in
ſemine ei⁹ benedicẽde eſſent oẽs
trib⁹. ꝛ ꝙ pater futur⁹ eſſet mul/
tarũ gentiũ. omniũ ſcꝫ credenti/
um vt ait Apl'us Ro. 4. Propt
eandẽ deniq̃ꝫ fidem meruit aug/
mentuꝫ ſui nois vt q̇ pri⁹ abram
dicebat. i. pater excelſus vel exal
tatus. ſimul cũ circũciſiõe diceret
tur abraam. i. pater multaꝝ gen/
tiũ vt habet Geñ. 17. Hinc po/
pulus ille ſumpſit cõſuetudinem
in circũciſione noĩa imponendi.
Et xp̃ianus populus hoc ipm̃ in
baptiſmo facit. qui ſucceſſit ĩ lo/
cum circũciſiõis. Hanc gentis
ſue ↄſuetudinẽ dñs non ſpreuit.
Sed q̇ peccatuꝫ nec cõmiſit nec
cõtraxit. q̇nimo qui pctã veit ſol
uere. pctĩ doloroſa remedia acci
pere minime recuſauit. Et q̇ nec
veſtigiũ aliq̃d vulnerꝭ habuit. al
ligaturã vulnerꝭ nõ refugit. In
quo valde (vt ait Bern̄. ſer. 2. d̃
circũciſiõe) ꝑuerſitatẽ hũane ela
tionis repreſſit. Erubeſcim⁹ em̄
vulnerũ ligaturã ſcꝫ ſatiſfactio/
nem qui de vulnerib⁹ etiã glori/
amur. Quẽ nemo põt arguere d̃
peccato. ipe pctĩ remediũ et vere/
cundũ ꝛ auſteꝝ ſine vlla ſui neceſ
ſitate ſuſcepit. Nos etiã inuere/
cundi ad obſcenitatẽ culpe. eru/
beſcimus penitentiam agere. et
qui ſumus male proni ĩ vulnerã.
peius inuenimur ad remedia ve/
recũdi. Qui peccatũ nõ fecit nõ
dedignat⁹ eſt peccator reputari.
Nos ꝛ eſſe volum⁹ ꝛ nolum⁹ eſti
mari. ¶ Circũciſus deniq̃ꝫ dñs
ſaluatoris noĩe etiam ab homini
bus vocari voluit. vt ſtatim in
ortus ſui ꝑ̇ncipio oſtẽderet. q̃m
ꝑ ſanguinis ſui effuſioneꝫ hoĩes
ſaluaturus eſſet. Q̃d deſcribenſ
euangeliſta ꝟbis breuib⁹ in lr̃a.
põderoſis in ſnĩa ait (Poſtq̃ꝫ cõ
pleti ſũt dies octo vt circũcideret
tur puer. vocatũ eſt nomẽ ei⁹ ie/
ſus. q̃d vocatũ eſt ab angelo. pri
uſq̃ꝫ in vtero ↄciperet) De quib⁹
ꝑ grã ĩpetrãda dicatꝭ. Aue ma.
¶ B (Vocatũ eſt nomẽ ei⁹
ieſus) Orige. in feſtiui. pñtis ſer
mone de noĩe ieſu ita ait. Nomẽ
ieſus nomen glorioſum. omniq̃ꝫ
cultu digniſſimũ. nomẽ q̃d ẽ ſuꝑ
om̃e nomẽ. nõ decuit ab hoĩbus
primũ appellari nec ab eis ĩ mun
dum afferri. Sed ab angelo nõ
quidẽ imponi ſed nunciari. Q̃d
etiã euãgeliſta caute exprimẽſ nõ
dicit q̃d impoſitũ eſt. ſed q̃d vo/
catũ eſt ab angelo. innatũ quip/
pe eſt ſibi hoc nomen ab eterno.
A natura ꝓpria habꝫ ꝙ ſit ſalua
tor. Ipſe eſt verbũ hoc ꝑ q̃d oĩa
facta ſunt. haud dubiuꝫ. q̇n oĩa
facta. ꝑ ipm̃ in eſſe ſunt ſaluata.
Saluauit in tp̃is inicio. ange/
los bonos. ↄſeruãdo ne caderẽt
Saluauit in fine tempoꝝ. homi
nem lapſum. reparando ne iace/
ret. Et h̃ eſt q̃d propheta Iſaias

ca. 62. atteſtať. Et vocabiť inq̇t
tibi nomen nouū q̇ꝺ os domini
noīauit. Nomē vtiqꝫ nouū qꝛ ſo
li xp̄o ſm̄ veritatē debitū. licet q̇
buſdā aliȷ́s figuraliter impoſitū
Qꝺ os dn̄i noīauit. Os pater-
num quo verbū ſibi ꝯſubſtātiale
dixit. ꝑ quod omnia fecit et ſal-
uauit. Neqꝫ em̄ eſt aliud nomen
ſub celo datū hominibꝫ. in q̊ noſ
oporteat ſaluos fieri. ait petrus
Act℥. 4. Hoc eſt nomen qꝺ euan
gelicus ꝓpħa Iſa. expreſſuꝫ atqꝫ
effuſum in multoꝝ exp̄ſſione no-
minuꝫ deſignauit. Ait em̄ ca. 9.
Paruulus natus eſt nobis ⁊ fi-
lius datus eſt nobis. cuius impe
rium ſuꝑ humeruꝫ eius. ⁊ voca-
bitur nomē eius admirabilis. cō
ſiliarius. deꝰ. fortis. pater futu-
ri ſeculi. princeps pacis. In oībꝫ
em̄ hȷ́s appellatiōibꝰ habeť ait
Bern̄. vnū nomen exp̄ſſuꝫ. ieſus
ſcꝫ. Nec oīno aut vocari poſſet
aut eſſe ſaluator. ſi forte hoꝝ q̇p-
piam defuiſſet. ¶ Eſt em̄ ie
ſus ſaluator noſter p̄mo (admi-
rabilis) in voluntatuꝫ nr̄aꝝ mu
tatione. cū facit nos reſpuere qꝺ
diligebamꝰ. dolere vnde letaba-
mur. amplecti qꝺ timebamus. ſe
q̇ qꝺ fugiebamꝰ. optare qꝺ ꝯtē-
nebamꝰ. Eſt (ꝯſiliarius) cū pru-
dentia nos illuminat in agendis
nouiter acceptatis. ne ſit nobis
zelus abſqꝫ ſcientia. et ne volun-
tati bone deſit prudentia. Eſt q̊-
qꝫ (deus) in remiſſione priorum
delictorum. ſine qua ſalus eē nō
poteſt. ſiquidem nemo poteſt di-
mittere peccata niſi ſolus deus.
Eſt deniqꝫ (fortis) i expugnādo
impugnantes nos. ne ab eiſdem
rurſum cōcupiſcentiȷ́s ſuꝑemur.
et fiant nouiſſima noſtra deteri-
ora prioribus. Eſt perinde (pa-
ter futuri ſeculi) vt ꝑ eum ad im
mortalitatem reſurgamus. q̇ per
preſentis ſeculi patrē generamur
ad mortem. Eſt demū (princeps
pacis) patri nos recōcilians. ne
forte ſicut filiȷ́ ꝑditionis reſurre
cturi videremur ad penam. Pa
cis quoqꝫ illius non erit finis. vt
vera ſit ſalus. que nō poſſit time
re defectum. hec Bern̄. Hec ita
qꝫ hȷ́s ſex nominibꝰ expreſſa ⁊ in
nomine (ieſus) incluſa que ꝑfe-
ctum ſaluatorem ꝯſtituunt. ſoli
noſtro paruulo nulli alteri cōue
niunt. ipſe nāqꝫ eſt per quē a ſu-
is peccatis ſaluatur populus. re-
cte ergo vocatum eſt nomen eius
ieſus. ¶ Saluauit autem popu
lum ſuū. ſaluat et ſaluabit. Sal
uauit medicinam preparando.
Saluat morbū expellēdo. Sal
uabit ſanitatem perfectiſſimam
cōferendo. et ſine omni defectu
ꝑpetue conſeruando. Medici-
ne preparatio pertinet ad natu-
ram aſſumptam. Morbi expul-
ſio ad diuinam. Perfecta ſana-
tio ad vtranqꝫ. ¶ D Sal
uauit populum ſuuꝫ ieſus noſter
medicinam preparando. Medi
cina autem duo operatur. primo
impedimentum ſanitatis tollit.

ſcđo ad ſanitatem recipiendam
diſponit. quā poſtea natura ipſa
artis adiutorio introducit. Je-
ſus noſter dulciſſimus precioſaꝫ
medicinam cōmiſcuit corpus ſcꝫ
ſanguinem et animam qua ⁊ im-
pedimentum noſtre ſanitatis ab
ſtulit. et nobis neceſſarias ad ſa-
lutis conſecutionē diſpoſitioneſ
miniſtrauit. Magnus ſiquideꝫ
fuit hūani generis morbꝰ. mor-
talis erat imo mors ipſa. nō tem
poralis tantū. ſed eterna. Nam
propter peccatuꝫ primi hominis
(vt ait Ambro. et recitat magi-
ſter diſtinctiōe. 18. tercij.) Ho-
mini facto dei inimico. decreuit
deus hominem non intromitte-
re ad paradiſuꝫ beatitudinis e-
terne. imo nec remittere culpam
nec dare gratiam adiutricem ad
beatitudinis conſecutionem. ni-
ſi in vno homine tanta exercere-
tur humilitas que omnibus ſuf
ficere poſſet. q̄nta fuit ſuperbia
in primo homine. que omnibus
ſuis nocuit. Offerreturqꝫ patri
obſequium aliquod gratius. q̄ꝫ
offenſa fuerit diſplicens et ingra
ta. Tale obſequium exhibere ne
mo poterat. niſi perſona trinita-
ti magis dilecta. q̄ꝫ tota cōmuni
tas humana. ſi non peccaſſet. di-
lecta fuiſſet. Tenetur vtiqꝫ pecca
tor ad maiorem dilectionem vt
reſurgat. q̄ꝫ tenebať ante lapſum
Item vt vult Anſ. lib. j. cur deꝰ
homo. nō ſatiſfacit aliq̇s ꝑ pec-
cato hominis. niſi reddat aliq̇d
maius q̄ꝫ ſit illud pro quo pecca-
tum facere nō debuit. ſcꝫ ꝑ omī
creatura poſſibili. quia pro nul-
lo citra deum debuit peccaſſe. er
go nō poteſt ſatiſfacere niſi red-
dēdo maius omni creatura etiā
ſimul ſumpta. tale homo purus
habere nō potuit. ſicut etiam ta-
lem perſonam totum genus ex-
hibere nō potuit. quia totum fu
it inimicum et deo ingratum.

¶ Miſertus itaqꝫ noſtri deus
miſit in temporis plenitudine fi-
lium ſuum vnigenitum. factū ex
muliere. factū ſub lege. i. durāte
lege maledictionis. vt obſequiū
gratius redderet. Uenit domi-
nus noſter ieſus chriſtus per car
nis aſſumptioneꝫ cum ſumma ca
ritate et gratia. quia datus eſt ei
ſpiritus non ad menſuram Joh.
3. Gratiſſimum ⁊ ſummū obtu-
lit obſequiū. in quo maxima ap-
paruit dilectio ſcꝫ ſeipm̄ vſqꝫ ad
mortē pro iuſticia qui maior omī
bus ſub deo fuit. Maiorem in-
quit caritatem nemo habet q̄m
vt animaꝫ ſuam ponat quis pro
amicis ſuis. Sicqꝫ ſuo ſangui-
ne cyrographū illud decreti de-
leuit eoſqꝫ qui ſub huius decreti
lege fuerant liberauit et impedi
mentū ſanitatis igneam ſcꝫ rum
pheam abſtulit et amouit. Hāc
autem oblationem a dulciſſima
pariter et digniſſima perſona fa
ctaꝫ. tam grate trinitas accepta-
uit vt in virtute huius obſequij
et nō aliter cūctis viatoribꝰ ad-

intoria ſalutis neceſſaria. gratiã
ſcȝ ⁊ caritatẽ. quibꝫ opa eoꝝ red
derent meritoria largiretur. Et
hoc tangit Apl'us Eph. 2. dicẽs
Deus aũt qui diues eſt in miſeri
cordia. ꝓpter nimiã caritatẽ ſuã
qua dilexit nos. ⁊ cũ eſſemꝰ mor-
tui pctĩs ꝯuiuificauit nos in xp̃o
cuius gratia eſtis ſaluati. ⁊ cõre-
ſuſcitauit ⁊ conſedere fecit in ce-
leſtibus in xp̃o ieſu. Et ſequitur
Gratia em̃ eſtis ſaluati ꝑ fidem
et nõ ex vobis. Item Joh. 3. ait.
veritas. Nemo aſcendit in celuȝ
niſi qui deſcendit de celo. Filius
hoĩs qui eſt in celo. Nemo ḡ ac-
ceptat ad vitã. niſi ſit in xp̃o ſiue
membrũ xp̃i. ideo ſequitur. Sic
deus dilexit mundũ vt filiũ ſuũ
vnigenitũ daret. vt omnis q̇ cre-
dit in illũ non pereat ſed habeat
vitam eternam. ¶ Ex illo cõ
ſiderare nobis expedit q̃ȝ grauia
ſint pctã. ⁊ q̃ȝ fugiẽda ꝓ quibus
tãta exigit a iuſto iudice ſatiſfa-
ctio. De q̃ Bern̄. in ſer. 3. de nati
uitate ita dicit. Ex ꝯſideratione
remedij. ꝑiculi mei eſtimo q̃ȝtita
tem. Neſciebã. ſanus mihi vide
bar. et ecce mittit virginis filiꝰ.
filius dei altiſſimi. et iubet occi-
di. vt vulneribꝰ meis ꝑcioſo ſan
guinis illius balſamo medeatur
Agnoſce o homo q̃ȝ grauia ſunt
vulnera ꝓ quibꝫ neceſſe eſt xp̃m
dominũ vulnerari Si nõ eſſent
hec ad mortẽ. et mortẽ ſempiter-
nam. nunq̃ȝ ꝓ eoꝝ remedio filius
dei moreret Hãc itaq̃ȝ grauitatẽ

peccati ꝯſiderãtes. Cariſſimi ca
ueamus ſimul ⁊ timeamꝰ benig-
niſſimũ ſaluatorẽ nr̃m offendere
et eũ qui ſanguinẽ ſuũ ꝓ nob̃ lar
giſſime fudit. iteꝝ crucifigere et
oſtentatui habere. vt dicit Apl's
ad Heb. 6. Qm̃ ſi irritã faciens
legeȝ moyſi ſine vlla miſeratione
duobꝫ vl' tribꝰ teſtibus moritur
q̃ȝto maiora meret ſupplicia. qui
filiũ dei ꝯculcauerit. Horrendũ
inq̃m eſt incidere in manꝰ dei vi-
uentis ad Heb. 10. ¶ Ex ꝑmiſ-
ſis deniq̃ȝ apparet quõ in oꝑe no
ſtre redemptiõis ꝯcurrũt dei mi
ſericordia ⁊ ꝟitas. Veritas inq̃ȝ
iuſticie ſm̃ illud ꝓphe. Miſcdia
et veritas obuiauerũt ſibi. iuſti-
cia et pax oſculate ſũt. Maxime
em̃ miſericordie opus fuit. homi
ni inimico nõ habenti vñ place-
ret. tantũ ſaluatorẽ cõcedere. ac
filiũ ꝓpriũ tam enormibꝰ penis
ꝓpter peccatoris ſalutẽ ſubijcere
Maxie etiã iuſticie fuit tantam
penaȝ ab vnigenito exigere. Iux
illud Ro. 8. Proprio filio ſuo
nõ pepercit. ſed ꝓ n. o. tra. illum.
Magne etiã iuſticie fuit ꝓpt ob
ſequiũ tam gratũ. ꝑſone tã dile-
cte parcere ⁊ tanta remedia ꝯfer
re. hijs. ꝓ quibus tãta ꝑſona. tã
grata obtulit obſequia. Itẽ ma-
xima fuit miſcdia in ꝑſona offe-
rente ſcȝ xp̃o. ſic ſe offerẽte ꝓ ini-
micis trinitatis. quã ſumme di-
lexit. ſed ⁊ magne iuſticie tam in
compatione ad deũ q̃ȝ hominem
lapſum. Exigit em̃ caritas dei et

proximi pro tanto bono cōi ꝯſe-
quendo beatitudine ſcꝫ homis.
ad quā deus pdeſtinauerat euꝫ.
et diſpoſuit nō aliter qꝫ ꝑ huiuſ-
cemodi obſequiū ꝓuentuꝝ. tale
obſequiū exhibere. Ecce pꝫ vna
virtus medicine ſalutaris ſalua
toris noſtri ieſu. q̄ fuit. impedi-
menti ſublacio ſanitatis.

F ¶ Audiamus quā nob diſpo
ſitionē medicina hec ꝯferat ad-
quirēde ſanitatis. Et certe ſi bn̄
verba euāgelij penſauerim⁹. inue-
niemus ſacramēta fore. quibus
homo īmediate diſponit̃ ad gra
tie ſuſceptionē que ſanitas eſt et
anime vita. Hijs efficaciam me
ruit ſanguinis effuſione Hoc ni
fallor ſubtiliter euāgeliſta inue-
re voluit in hoc ꝙ xpm nomen ie
ſus accepiſſe ab hominibus aſſe
rit tunc cum ſanguinē ſuum fu-
dit ꝑ quē impedimentū ſalutis
vt dictū eſt ſublatum eſt. Nō fu
ſum qualitercūqꝫ ſꝫ in circūciſio
ne. q̄ fuit vel vnicū vel precipuuꝫ
ve. te. ſacramentū. Ac ſi apte di-
ceret. ieſum fore ſaluatorē ꝑ ſan-
guinis effuſionē. ipam qꝫ ſalutē
participari nobis ꝑ ſacramētoꝝ
ſuſceptionē. Miſericors nanqꝫ
dn̄s qui in ſuis operatiōib⁹ ad
ex̄ neceſſitari neq̄t. ſꝫ mere cōtin
gēter libera et dignātiſſima ſua
voluntate agit q̄cunqꝫ agit. licet
humanū genus aliter qꝫ per filij
ſui incarnationē. paſſionē ꝛ moꝛ
tē redimere potuiſſet. vt ait aug.
13. d̄ trini. Et ſimiliter moꝛtꝭ ſue
meritū. i. gratiā poſſet ꝑticipare
ſine ſacramētis quib⁹ vtiqꝫ ſuāꝫ
potentiā nō alligauit vt dic̄ ma
giſter diſ. j. quarti. Quia tn̄ di-
uina ſapiētia que a fine ad fineꝫ
attigit fortiter ꝛ diſponit omīa
ſuauiter Sap. 8. Hoc eſt. ſm ꝙ
magis cōgruit rebus diſponen-
dis. et modi iſti noſtre miſerie ſa
nande plus cōgruūt. ideo ꝓpter
nos ꝛ pati elegit. ꝛ inſtituere ſac
mēta. Nec em̄ aliquē decet bea-
tificari niſi ꝛ ipſe ſue ſaluti ꝑ gra
titudinē et dei amorē ꝑ ſuo mo-
dulo ſe diſponēdo cooperet̃ vbi
ſaltem īpotentia nō excuſat.

Quid aūt tm̄ nos ad dei amorē
accendere poteſt q̄ꝫtuꝫ ei⁹ inten-
ſiſſimus amoꝛ. quē vt nobis o-
ſtenderet moꝛtē ꝑ nobis pati nō
deſpexit. Et h̄ eſt ꝙ Hugo in de
arra anie ait. Ut oſtenderet ti-
bi qꝫtū te diligeret. nō niſi moꝛiē
do te a moꝛte liberare voluit. vt
nō tm̄ pietatis impenderet bn̄fi
ciū. verꝫ etiā caritatis mōſtraret
affectū. Tanto igit̃ plus ei tene-
mur. qꝫto nos penalius redemit
ad nr̄m ꝓfectum. q̄s aliter rede-
miſſe potuiſſet. Ut ḡ ex omi pte
nr̄e infirmitati ꝯſuleret etiā ſen
ſibilia ſigna inſtituit quaſi va ſa
gr̄e. ꝛ medicinas efficaces quibꝫ
nos hoīes carnales ſenſuali co-
gnitioni inherentes. diſponere-
mur ad gr̄e inuiſibilis cognitio
nem appetitionem ꝛ conſecutio-
nem. ☞ ¶ S Nō vt clarius
intelligat̃ videamus quid ſit ſa-

cramẽtũ. a quo inſtitutũ et quid
effectus ei⁹. Eſt aũt ſacramentũ
ſm mgr̃m diſ. j. quarti. inuiſibi
lis gratie viſibilis forma vt ipi⁹
gerat imaginem. ⁊ cauſa exiſtat.
Hoc eſt ſm expo. doct. ſubtilis.
Eſt ſignũ ſenſibile gr̃am dei vel
effectũ dei gratuitũ ex inſtitutio
ne diuina efficaciter ſignificãs.
Sicut lotio facta in aqua cum
certa forma verboꝝ. eſt ſacramẽ
tum baptiſmi. qꝛ ſignum ſenſibi
le habens naturalẽ ſilitudinem
cũ gratia. qꝛ ſicut gratia ſordes
anime. ita aq̃ corpis mũdat ſor-
des. Hãc aũt gratiã animã mũ-
dantẽ ſignificat efficaciter ex in-
ſtitutione diuina. Nulla eni pu
ra creatura nec angeli. nec apl'i.
nec eccleſia. multo min⁹ eccleſie
mẽbra. poterat inſtituere ſacra-
mẽta q̃ ſcꝫ eſſent gratie efficacia
ſigna. ſicut nulla creatura gr̃am
poteſt ꝯferre. nullus eni põt da-
re certitudinẽ alicui ſigno practi
co. niſi in ei⁹ ſit ptãte poſſe cauſa
re ſignatũ illi⁹ ſigni. Sꝫ xp̃c ve-
rus deus ⁊ homo ſacramẽta in-
ſtituit. p̈ncipaliter ſm naturã di
uinam. meritorie ſm humanam
Quoꝝ iſtitutio ex euãgeliis cla-
re colligit̃. Excepta ꝯfirmatiõe
quã ſb iſta materia ⁊ forma q̃ cõ
fertur a xp̃o traditã nõ legit̃. qꝫ-
uis ⁊ ipm p man⁹ impoſitionem
puulos Matth. 19. ⁊ in flatu ac
igneis linguis apl'os p ſpiritũ-
ſanctũ traditionẽ legit̃ ꝯfirmaſ
ſe. Sed ipm ſic inſtituiſſe. ex tra
ditiõe apl'oꝝ verbali eccleſie. ſi-
cut nõnulla alia ſine ambiguita
te credit̃. ¶ De baptiſmo habet̃
Joh. 3. Niſi q̃s renat⁹ fuerit ex
aqua ⁊ ſpũſctõ nõ poteſt introi-
re in regnũ dei. ¶ De eucariſtia
hr̃ Joh. 6. eius p̃dicatio diffuſe
et inſtitutio. Matth. 26. ¶ De
penitẽtia habet̃ Joh. 20. Accipi
te ſpm̃ſctm̃ vbi cõſtituuntur ſa-
cerdotes iudices arbitrarii pec-
catoꝝ. nec pñt arbitrari in pctis
niſi cognitis. quare tenent̃ q̃ pec
catoꝝ deſiderant remiſſionẽ de-
nunciare ea hiis quib⁹ dñs po-
teſtatẽ dedit peccata remittẽdi.
¶ De extrema vnctõe hr̃ Mar.
6. ꝗ apl'i vngebant oleo multos
egros et ſanabant̃. nõ dubiũ q̃n
hoc egerũt ex xp̃i inſtitutiõe. de
cui⁹ miſſione qua mittebat apo
ſtolos. ſimul fit mencio ab euã-
geliſta. ¶ De ordĩe hr̃ Matth.
26. Hoc facite in meã cõmemo-
rationeꝫ. in q̃ verbo dedit apl'is
auctoritatẽ cõſecrandi. et vt. s̄.
Joh. 20. vbi d̉dit eis auc. ligãdi
et ſoluendi. ¶ De mr̃imonio hr̃
Matth. 19. vbi inualidat repu
dii libellũ ⁊ approbat mr̃imoniũ
ꝯtractũ. Cũ igit̃ a deo ſacr̃a oĩa
ſunt iſtituta. ptꝫ q̃ꝫtuꝫ illi delin-
quũt. q̃ tam ſalutaria dei dona
ſpernũt. nã qui ꝯtemnit manda
tum cõtemnit ⁊ mãdantẽ. ¶ D
Omnis aũt ex diuina inſtitutiõe
obligamur ad nõ cõtemnenduꝫ
omnia. imo ad venerandũ et ad
ſuſcipiendum aliqua. baptiſmũ

ſcꝫ et penitētiā poſt lapſum. Ad
ea tñ appetenda ⁊ querēda. nos
merito mouere debet ⁊ pellere e⸗
orum ingens fructus et vtilitas
Quorū pncipalis hic eſt. qꝛ ꝑ ea
cōſequimur gratiaꝫ nō ſolum ex
opere operāte. ſed ex ope opera⸗
to. qđ nullis alijs operibꝰ eſt cō⸗
ceſſum. neqꝫ ceremonijs veterꝫ le
gis. vt eliciunt doctores ex ver⸗
bis Augꝫ. q̄ ponit magiſter diſ.
j. quarti. Sic aūt ꝯferunt gra⸗
tiam ex opere operato. qꝛ ad con
ſeq̄ndū grām ꝑ ea nō req̄rit̄ ſm
Sco. motꝰ bonꝰ interioꝛ de cō
gruo ſufficiēs ad grē infuſionē.
ſꝫ ſufficit ꝙ ſuſcipiēs ea non po⸗
nat obicem infidelitatis. cōtra⸗
rie volūtatis. aut ꝯſenſus ī moꝛ⸗
tale peccatū cōmiſſum vel cōmit
tendum. Qui enim tale aliq̄d re
pugnās gratie in ſe haberet. gra
tiam accipe nō poſſet. qm̄ cōtra⸗
ria ⁊ repugnantia ſimul ſtare nō
poſſunt. ptꝫ in ꝑuulis baptiſatꝫ
et penitentibus ſolum attritis.
In pꝛimis nullus motꝰ liberi ar
bitrij p̄cedit. In ſcđis et ſi aliq̄s
pꝛecedit tñ talis ꝓpter ſui imper
fectionem gratiam de ꝯgruo nō
meretur. et tamen ambo virtute
ſacramenti ſuſcepti gratiam cō⸗
ſequunt̄. ¶ J Duas ſiquideꝫ
miſericoꝛs dominꝰ vias ad gra⸗
tie ꝯſecutionē pꝛeparauit. Pꝛi⸗
ma eſt per motum bonum inte⸗
rioꝛem. Alia ꝑ ſuſceptionem ſa⸗
cramenti exterioꝛem. Per motū
bonum interioꝛem ad gratiā di

ſponitur peccatoꝛ. quādo ꝑfecte
oīa cōmiſſa pctā deteſtat̄. qꝛ of⸗
fenſiua dei ſuꝑ oīa dilecti. Et h̄
ſolū adultoꝝ eſt. nec tñ oīm. imo
paucoꝝ Sco. diſ. 14. li. q̄rti. q.
4. Per ſuſceptionē ꝟo exterioꝛē
ſacri hō diſponit̄. qn̄ ſine infide
litate nō nolēs. hoc ē intēdēs ſu⸗
ſcipere qđ ꝯfert eccl'ia ⁊ ſine actu
ali ꝯſenſu ī peccatū cōmiſſum vł
cōmittendū interius. ſuſcipit ſa
cramentuꝫ exteriꝰ. Huiuſcemōi
virtute ſuſceptiōis ſacramēti. ex
merito paſſiōis xpi ⁊ dei pactio⸗
nis ſuo ſigno qđ inſtituit aſſiſtē
tis gratia infundit̄. ſi nō pꝛefuit
aut ſi p̄fuit augmētat̄. vt late de
clarat mgr̄ di. 4. li. 4. de baptiſ
mo ⁊ idem eſt de reliquis ſacris.
¶ Hec diſpoſitio omniū eſt. in⸗
fantium ⁊ adultoꝛū nō ſolum in
ſpiritualibꝫ exercitatoꝛū verum
etiam carnaliū adhuc ⁊ imperfe
ctoꝛum. Ecce quāta et q̄ꝫ appꝛe⸗
ciata ſit hec vtilitas in ſacramē⸗
tis. q̇ſquis ꝓpꝛie infirmitatꝫ cō⸗
ſcius ſatis noſcit. ¶ K Addit
nihilominus magiſter vbi. ſ̄.
tres cauſas ꝯgruitatis ſcꝫ erudi
tionē. humiliationē. ⁊ exercitati
onem. Eruditionē vt ꝑ illud qđ
foꝛis a viatoꝛe in ſpecie viſibili
cernitur ad inuiſibilem gratiaꝫ
que intus eſt cercius cognoſcen⸗
dam mens erudiat̄ et ad huiuſ⸗
modi virtuteꝫ taliter querendā
ardencius accendatur. Valde
enim ad ſalutem querendaꝫ tre⸗
pidātis animꝰ accendit̄ ſi media

ꝓponunt̄ ꝑ q̄ facile ſalutē ipſam
inuenire certificat̄. Nec enim fa
cile via arripit̄. ꝑ quā ad termi-
num peruenire dubitat̄. Propt̄
humiliationē aūt. vt duꝫ homo
in ſenſibilib⁹ rebus que natura
infra ipm ſunt. ex p̄cepto creato-
ris ſe reuerēter ſubijcit. vt ex hac
humilitate et obedientia magis
deo placeat. et apud deū mereat̄
ex cui⁹ imperio ſaluteꝫ querit in
inferiorib⁹ ſe. ⁊ ſi nō ab illis ſed
per illa a deo. Propter exercita-
tioneꝫ ſcḋo vt homo qui ocioſus
eſſe nō poteſt. vtiliter et ſalubri-
ter exercitetur in ſacramentis. et
ſic vanam ⁊ noxiam declinet oc-
cupationem. Nō enim facile ca-
pitur a tētatore qui bono vacat
exercicio. Hec magiſter addit e-
tiam rationē aliam q̄ tangit con
gruitatē toti⁹ cōmunitatis beat⁹
Aug⁹. q̄ eſt. vt homīes vni⁹ reli-
giōis aliquib⁹ ſignis inter ſe cō-
ueniāt. ꝑ q̄ etiā ab alijs alterius
ſecte diſtinguant̄. vt ſic ſe ad reli
gionis obſeruantiaꝫ mutuo in-
uent. alioſqꝫ alterius ſecte cauci
us vitent. Ait em̄ ꝯtra fauſtum.
In nullū nomē religiōis pn̄t ho
mines coagulari. niſi aliquoꝝ ſi
gnoꝝ velut ſacroꝝ viſibilium cō
ſortio colligant̄. ¶ Ex quib⁹ at
tendendū eſt. q̄to amore dei mi-
ſericordias amplecti debemus.
qui vſqꝫ adeo nr̄e cōdeſcēdit in
firmitati. vt ī infimis reb⁹ ſen-
ſibilibus ⁊ vſitatis. ſalutis viaꝫ
aperiret. ac per ea maxima dona

gratiā ſcꝫ et caritatē largiret̄. vt
ſic omnis difficultas. omīs diffi
dentia ꝑueniendi ad ſalutē tol-
leretur. inexcuſabileſqꝫ redderē
tur omnes ſalutē ſuam d̄ cetero
negligentes. ¶ Quis autē
ſatis poteſt ſuꝑbiſſimos illos ſa
tane filios deteſtari. qui nō mo
do ex torpore ⁊ deſidia. ſed ex in-
teriori mentis ſuꝑbia. delibera-
to ꝓpoſito ſpernūt ſalutaria me
dicamēta. nobis tā caritatiue ꝓ
pter noſtrā infirmitateꝫ cōceſſa.
Primū diuinis mandatis ⁊ in-
ſtitutiōib⁹ temere ꝯtradicūt. ſi-
ne quoꝝ vtiqꝫ obſeruātia ſalus
nulla expectari pōt. dicente veri
tatis ore. ſi vis ingredi ad vitaꝫ
ſerua mandata. Ideo nanqꝫ do
minus hodie ſanguinē primū in
circūciſione fundere voluit. ac le
gi cui minime tenebat̄ obedire.
vt nos tanto exemplo ad ſuoruꝫ
mandatoꝝ obſeruantiam erudi
ret. Humilitatis dehinc exerci-
cia ſpernūt dū in hijs q̄ infra ſe
natura ſunt. ſalutē q̄rere cōtem-
nūt. Nihilipēdūt deniqꝫ diuina
adiutoria ex nimia caritate con-
ceſſa. dū illis dimiſſis in ſuis in-
ternis deuotionib⁹ nō tam fan-
taſticis q̄ꝫ fallacib⁹ ſe ſaluari in-
aniter ꝯfidunt. putātes ſe aliq̄d
eſſe cū nihil ſint. Gal. 6. et iō ſe
ſeducūt. Demū ſuꝑbiſſimo auſu
ſua iteriora exercicia merito paſ
ſiōis xp̄i ⁊ ſacroſctī ſanguis p̄fe-
rūt. dū ſuo ſenſui innitētes. me-
dicinas in quib⁹ paſſio xp̄i ope-

ratur repellũt. quas dũ non reci
piũt. q̇d aliud q̃ȝ ſe infirmos nõ
eſſe. peccatũq̃ȝ nõ hr̃e ꝯtra iohez
apl'm mẽdaciter affirmãt. Et qd̃
nephas eſt dictu. p̃cioſiſſimam
chriſti humanitatẽ in ſacramen
to eucariſtie corpaliter p̃ſentem.
per quã ſolã redempti ſum⁹. cu⸗
ius merito nr̃a opera fiunt meri
toria ⁊ nõ alit̃. quẽ ãgeli adorãt
dyaboli ꝯtremiſcũt. ipi dyabo⸗
lo peiores. nõ mõ genua ñ flectũt
ſȝ nec aſpectu dignũ putãt. Nos
autẽ cariſſimi has ſalutares ſa⸗
cramẽtoꝝ medicinas gratiſſima
mẽte ſuſcipiam⁹. cũ deſiderio. ⁊
humilitate nob̃ applicem⁹ q̃tin⁹
ſalutis ꝑticipes efficiamur quã
nobis dñs ieſus ac ſaluator no⸗
ſter effuſione ſanguinis ordina⸗
uit. M Sed forte dubiũ
alicui icideret quõ ſacr̃a ſint ad
ſalutẽ neceſſaria. cũ tñ tp̃e legis
⁊ nature leg̃ moſaice patres ſan
cti gratiã. et dei amiciciã ſunt cõ
ſecuti. vt ptȝ de moyſe. abraam.
dauid ⁊c̃. qui nec ſacramẽta ha⸗
buerunt. nec habere poterãt añ
chriſti paſſionez ex qua vt dictũ
eſt efficaciã influit ſacramentis.
Ad hoc reſpõdet Sco. li. 4.
diſ. j. q. 6. Nq̃ȝ in illo tempore
reliquit deus cultores ſuos ſine
remedio neceſſario ad ſalutem.
Omni ḡ tempore fuerũt aliqua
ſacramẽta ordinata ad origina⸗
lis peccati deletionem. cui⁹ dele
cio fuit neceſſaria ad ſalutẽ. ta⸗
le ſacramentũ fuit circũciſio q̃ȝ⸗

tum ad ſemen abrae. ⁊ ſacrificiũ
aliquod. aut forte aliud ſignuȝ.
quo ad reliquũ populũ. qui d̃ ſe
mine abrae ñ erat tp̃e leg̃ moy⸗
ſi. et quo ad omnes ꝓ tempore le
gis nature. q̃m ⁊ ſi in adultis po
tuit deleri ꝑ motũ bonũ intriſi⸗
cuȝ. In puulis tñ in quib⁹ talis
motus fuit impoſſibilis ꝑ actuȝ
ꝓprium deleri nõ potuit. ergo ꝑ
actũ alioꝝ circa ipſos neceſſariũ
fuit deleri. De nullo aũt actu al⸗
terius ad paruulũ relato certuȝ
eſſe potuit ipm ſufficere paruulo
niſi ad hoc a deo fuiſſet inſtitu⸗
tus. Quare ſequit̃ ꝙ pro tp̃e illo
deus qui nedũ adultis ſuis cul⸗
toribus. ſed eorũ paruulis proui
dit de remedio. neceſſario aliqd̃
ſignũ efficax ⁊ certum ad deleci⸗
onẽ originalis criminis ordina⸗
uit. Et ꝙ ꝓ tp̃e legis nature tale
ſignum fuerat aliqd̃ ſacrificiũ.
per hoc teſtatur ſcriptura. quia
ꝓ tp̃e illo deo placuerunt ſacrifi
cia. vt Geñ. 4. d̃ ſacrificio abel.
Geñ. 8. de ſacrificio noe. Geñ.
14. de ſacrificio melchiſedech q̇
fuit ſacerdos dei excelſi. ⁊ Geñ.
15. de ſacrificio abrae. qd̃ vtiq̃ȝ
nõ fuiſſet niſi ab ipſo fuiſſent in
ſtituta. Preſumptuoſi eni fuiſ⸗
ſent. ſi talia ſacrificia. nõ diuina
inſpiratiõe vel precepto egiſſent
Huic cõſonat Grego. 4. mora.
Qd̃ agit apud nos baptiſm⁹ h̃
egit apud veteres vl' ꝓ puulis ſo
la fides. nõ q̇dẽ iterior tm̃. ſȝ ali
q̃ exteriori ſigno ꝓteſtata vt ex⸗

ponit Sco. vel ꝓ maioribꝰ vir-
tus ſacrificij. vel pro hijs qui ex
abrae ſtirpe ꝑdierāt miſteriū cir
cūciſiōis. Conſonat Augꝰ. ꝯtra
Fauſtū vt. s. ¶ N Jlla aūt ſa-
cramenta quecūqꝫ fuerūt. et oīs
actus cuiuſcūqꝫ homīs. efficaciā
merendi hn̄t. ſm Sco. li. 3. diſ.
19. q. j. ex merito paſſiōis xpi. tā
ta nāqꝫ fuit virtus ſacrificij qđ
chriſtus obtulit. vt mereret grām
credentibꝰ in eum. nō ſoluꝫ iam
exhibitum. ſed etiā ab eterno p̄-
uiſuꝫ. Licꝫ plus mereret exhibi-
tū. qꝫ preuiſū. De hoc ponit tale
exemplum Anſ. 2. cur deus hō.
Sit aliquis qui offenderit regē
aliquē ꝓpter quā offenſaꝫ ipe cū
omni ſua cōſanguinitate ſit exi-
lio relegatus. Venit aliq̄s inno-
cens regi dilectꝰ. qui ꝓmittit re
gi magnū opus ꝓ rege vel regis
honore certo die ſtatuto ſe factu
rum. vt exulibꝰ iſtis remittat of
fenſaꝫ eiſqꝫ recōciliet. Rex ſciēs
hunc fidelem et veracem. accep-
tat ſeruitium. remittit ſtatim of
fenſam. Dat munera. opera etiā
eorum acceptat ad premiū. Atqꝫ
in futurū ꝓmittit ſe remiſſuruꝫ
offenſam ſi q̄ poſtea ꝯtraheret. pre
miſſa ſatiſfactiōe. Proteſtat tn̄
ꝙ nullū eoꝝ q̄ inimici fuerāt itra
bit regiū pallaciū. donec ꝓmiſſū
ſeruitiū exhibeatur. ¶ Sic paſ
ſio chriſti hominis innocentis p̄-
uiſa ab eterno. exhibita in certo
tempe fuit adeo trinitati accep-
ta. ꝙ ꝓ ipſa etiam adhuc futura

omnibus credentibꝰ in illam ex
hibendā in tpe. remiſit offenſaꝫ
⁊ originalem ⁊ pſonalem. Dedit
etiā gratiā q̄ mereri poſſent bea-
titudineꝫ. Sed nullū ad eterni
regni intromiſit pallaciū. quouſ
qꝫ ope exhiberet. Et iſto modo
patribꝰ remiſit in circūciſiōe of-
fenſam. ſicut nobis in baptiſmo
licet ianuā regni eis nō aperuit.
quā nobis baptiſmꝰ (q̄ exhibi-
ta eſt paſſio) patefacit. Pulcra
ad hoc adducit teſtimonia mgr̄
diſ. 25. 3. li. ca. j. Augꝰ. q̄ꝫ ad o-
ptatum ait. Cuꝫ omēs iuſti ſiue
ante incarnationeꝫ ſiue poſt nec
vixerunt. nec viuāt niſi ex fide in
carnationis xpi. ꝑfecto qđ ſcri-
ptum eſt Actꝭ. 4. Nō eſſe aliud
ſub celo in quo oporteat nos ſal
uari ex illo tpe valet ad ſaluādū
humanū genus ex quo in adam
viciatū eſt. Ecce audiuimꝰ mo-
dū nr̄e liberatiōis q̄ liberati ſu-
mus a dn̄o nr̄o ieſu medicinā p̄-
parante. qua ⁊ ſanitatis impedi
mentū amouit. ⁊ ſacra tanqꝫ di-
ſpoſitiōes imediate nos ad ſalu
tem diſponentes ꝯſecrauit. q̄ tā
ta reuerētia ⁊ deuotiōe venari ⁊
ſuſcipe debemus. q̄ꝫto ex maiori
caritatis fonte fluxerunt et nr̄e
infirmitati vt dictū ē magis cō-
gruunt. Scđm membrum ſe-
quēs ſmo declarabit. ¶ Scđo
ꝑncipalr̄ dn̄s et ſaluator nr̄ nos
ſaluat morbū expellendo ⁊ h ſm
naturā diuinā. Morbꝰ ille pec-
catū eſſe ꝯſtat. quē expellit dum

peccatū remittit ad penā ꝑpetu-
am nō imputādo. ſm illō ꝓphe
Beatus vir cui nō imputat dn̄s
peccatū. Nec tn̄ aliqn̄ pctm̄ re-
mittit. qn etiā ꝑditā grām reſti-
tuat. q̄ eſt ſanitas aīe ⁊ vita. Dei
quippe ꝑfecta ſūt oꝑa Deut. 32.
nō ē imꝑfecte ſanat. morbū ſolū
expellēdo ſ3 ⁊ ſanitatē ꝯfert gra
tiā īfundēdo Utrūq3 aūt ſm na
turā diuinā ꝑncipalr̄ opat̄ l3 me
ritorie ſm hūanā. nā nemo tol-
lit pctā niſi ſolus de⁹ ait Aug⁹.
ꝯtra Julianū. Nec etiā grām nō
ꝯferat niſi de⁹ ex eo ptz ⁊c̄. dedu
ctōez hui⁹ mēbri vide ī ꝟ. ſeqn̄ti

¶ De circūciſione dn̄i ſer
mo. II. in ordine. XIIII.

Vocatū eſt
nomen eius ieſus.
Luc. 2. A Añ paucos dies.
diē hūc glioſū celebrauim⁹. quē
nob amabilē ſil' et mirabilē. imo
et imitabilē. ſaluatoꝛ nr̄i reddi
dit natiuitas. Jūgit̄ nūc noua.
recēti gaudio exultatio. dū ho-
die ī nati reg circūciſiōe. nomen
qd ē ſuper oē nomē. a p̄re ab eter
no ⁊ an̄ ſecl'a noiatū. ab angel' et
mr̄i ac putatiuo p̄ri ioſeph nūci-
atū. ab eiſdem nouo hoī vocitat̄
ſm Orige. In q̄ nō min⁹ habe-
mus (q̄3 ī ei⁹ natiuitate) vn̄ mire
mur. Laudem⁹ atq3 imitemur.
¶ Mirabamur ī illa die ſūmā
maieſtatē appuiſſe ī forma ſui.
Miramur ī iſta. cū dē deū verū
de deo p̄re. ac hoiez vex ꝟ ꝟgine
mr̄e (ſine pctō) genitū. tāq3 pec
catoꝛē circūcidi. in illo die ꝓ mo
dulo nr̄o grās egim⁹. amātes et
laudātes. q2 ad educēdū vinctos
de carcere. veīt redēptoꝛ ī carce-
rē mūdi hui⁹ Magnificam⁹ to
ta deuotiōe dn̄m hodie. q2 cate
nas et vincula nr̄a ſuſcepit. et vt
reos abſolueret īnoxias manus
eoꝝ catenis inſeruit. In natiui
tate vidim⁹ cū paſtoꝛib⁹ ꝟbū qd
factū ē abbꝛeuiatū ſup t̄rā ꝑuu-
lū ſc3 ⁊ tenellū. iacēs in p̄ſepio. q
ad hūilitatē imitandā ammone
mur. Hodie ī ei⁹ circūciſiōe ſb le
ge factū cognuim⁹. q̄ legez dedit.
vn̄ ad obediētiā nos q̄ legi tene-
mur apti⁹ erudimur. Et ſic ī illa
die ntitat ſue exoꝛdio. diuīs hu
mana ſociauit vt heri dictum ē.
Jta ī hac. circūciſio ꝟitatē hūa-
ne nature ꝓbat. Sz nomē qd ē
ſup oē nomē gl'iam īdicat maie-
ſtat. Ut ei clari⁹ īnoteſceret di-
uina natura q̄ ſaluū faciet ppl'm
ſuū a pctis eoꝝ. in circūciſiōe q̄ ī
filijs ir̄e pctm̄ origīale delebat̄ ⁊
grā īfundit̄. ꝯgruēti⁹ vocatū eſt
nomē ei⁹ ieſus. q̄ fuere ꝟba ī ꝑn-
cipio themal'r aſſūpta. d q̄b ⁊c̄.
Aue maria B Vocatū ē no. ⁊c̄.
Nā puer q̄ nat⁹ ē nob. fili⁹ q̄ da.
eſt no. ieſus. i. ſaluatoꝛ vocat̄. nō
ꝓpt aliq3 ꝑticularē et tꝑalē ſalu
tē quā q2 aliq̄ ꝯtulerūt figuratiue
nomē ihs ſortiti ſūt. ſ3 ꝓpt vniū
ſalē ⁊ ſpūalē ac et̄nā ſalutez quā
nēo ali⁹ ꝯtulit aut ꝯferre potuit
ſat ia oib notū eſt xp̄icol'. nedū

humana p̄dicatiōe ſed angelica
annūciatiōe. ait inq̄ȝ gabriel io⸗
ſeph. vocabis nomen eius ieſus.
Ipſe em̄ ſaluū faciet populū ſuū
a peccatis eoꝝ. Reuera ſaluauit
iam populū ſuū. medicinā prepa
rando. Saluat q̄tidie morbum
expellēdo. Saluabit finalit̄ ſa⸗
nitatē ꝑfectiſſimā ꝯferendo. ⁊ ſi
ne omni defectu ꝯſeruādo. Me
dicine p̄paratio ꝑtinet ad natu⸗
ram aſſumptā. Morbi expulſio
ad diuinā. Perfecta ſanatio ad
vtrāq̄ȝ. Medicinā p̄parauit
dū medicinalia ſacr̄a quibus ꝑ
ſanguinis ſui effuſionē efficatiā
meruit ꝯ pctōꝝ noſtroꝝ vulnera
inſtituit ⁊ ordinauit. De q̄ late h̄
ipſo die decurſo anni circulo me
moꝛ me locutū. iō hoc mēbro di
miſſo ad aliud me conuerto.
Ubi tria in p̄nti ſermōe ſunt no
tanda. Primū in q̄ cōſiſtit hui⁹
moꝛbi expulſio. ⁊ quō xp̄o ꝯueni
at ſm naturā diuinā. Scđo qꝛ
iſta fit ꝑ gr̄am. vidēdū eſt q̄d ſit
gr̄a deſcꝑtiue. ⁊ q̄ ei⁹ effect⁹ Ter
cio, elicīēde ſunt aliq̄ ꝟitates ad
gr̄e cōmēdationē vn̄ ⁊ exercitari
poterim⁹ ad diuinā potētiā cog
ſcēdā ⁊ extollēdā. ¶ L Dixi qꝛ
ſaluatoꝛ nr̄ nos ſaluat quotidie
moꝛbū expellēdo ⁊ h̄ ſm naturā
diuinā. moꝛbū illū pctm̄ eē ꝯſtat
quē expellit. dū pctm̄ remitit nō
imputādo ipm̄ ad penā ꝑpetuā.
ſm illud ꝓph̄e Beat⁹ vir cui nō
impu. d. pec. ⁊ cui⁹ tecta ſūt pctā
vbi Hiero. Quibꝫ de⁹ dimittit
pctā. tegit ne i iudicio reuelent̄.
ſcȝ ad dānationē. Uidere ei dei
pccā. ait Aug⁹. eſt ad penā iputa
re. Auertere aūt a pctis faciē. eſt
ea ad penā nō reſeruare. Nec tm̄
pctā aliq̄n dimittit. niſi ⁊ ꝑditā
gratiā reſtituat q̄ ē ſanitas ⁊ vi⸗
ta aie. Siquidē dei ꝑfecta ſunt
oꝑa Deut. 32. Nō ḡ impfecte ſa
nat moꝛbū dūtaxat expellēdo ſȝ
et ſanitatē ꝯfert gratiā infundē
do. Nō eni ꝑfecte ſan⁹ eſt. qui ꝫ
ſi doloꝛē mēbroꝝ nō ſentit. non
tm̄ ea mouere pōt. nec eis vti ad
oꝑa vite ſȝ hoc poſſe dat gratia.
Et hoc vult Aug⁹. ꝯtra Julia⸗
nū dicēſ. Tollit aūt agn⁹ ille pec
cata. ⁊ dimittēdo q̄ facta ſunt. ⁊
adiuuādo ne fiant. adiuuando
inq̄ȝ ꝑ gratiā. Utrūq̄ȝ aūt ſm
naturā diuinā p̄ncipaliter oꝑat̄
Nam nemo tollit pctā niſi ſolus
de⁹. qui eſt agnus tollēs peccata
mūdi ait Aug⁹. vbi. s̄. Idcirco
iudei xp̄m blaſphemare crimina
ti ſunt. ꝑ eo ꝙ pctā dimiſit quez
deū nō crediderūt. Luc. 5. Q̄
deniq̄ȝ gratiā nō ꝯferat niſi de⁹
ex hoc manifeſtum eſt. qm̄ gra⸗
tia eſſe nō poteſt niſi ꝑ creationē
Siquidem ex operib⁹ nr̄is gra
tia adquiri nō poteſt. ſicut cete⸗
re virtutes morales. q̄ ex oꝑibus
moꝛaliter bonis frequentatis in
nob̄ naturalit̄ generant̄ vt vult
ph̄us 2. Ethic. Ait enim Apl̄us
Si aūt gratia. iam nō ex oꝑibꝫ
nr̄is. alioq̄n gr̄a nō eſſet gr̄a ad
Ro. 11. Nō vero creatur a ſolo

deo eſt. cũ natura de nihilo nihil
facere poſſit. Si deniq̃ꝫ ex crea=
tura eſſe poſſit gratia. cũ gr̃a illa
ſufficit ad ſalutẽ. poſſet aliq̃ crea
tura ex ſuis naturalibꝰ ſaluari. il
la ſcꝫ q̃ gr̃am ꝓducere poſſet. qd̕
eſt error pelagij. ideo ꝓpheta ait
gr̃am ⁊ gloriam dabit dñs. D
¶ Ut aũt intelligamus q̃ꝫ beni=
gne nos dñs ſaluat. in impij iuſti
ficatiõe. ſiue pct ĩ dimiſſiõe. ſicq̃ꝫ
intelligẽtes dñi miſericordiã ma
gis domino grati inueniamur. ⁊
ita p gratitudinẽ ad maiora do=
na pcipienda p̃paremur. Uiden
dũ eſt quid ſit iſta gr̃a qua iuſti=
ficat̃ impius. ⁊ quid in nobis o=
peretur. ¶ Eſt itaq̃ꝫ gratia iſta d̕
qua loquimur donũ a deo aĩe ſu
pnaturaliter infuſum. ĩpam deo
gratificãs. ⁊ ad meritorie dilecti
onis actũ pfectũ inclinãs. Mul
ta quidẽ ſunt dona ſupnaturali
ter aĩe infuſa. quoꝝ aliqua enũe=
rat apl'us. j. Coꝝ. 10. Diuiſiones
ait gratiaꝝ ſunt. vnus aũt ſpũs.
Et ſequit̃. Alij quidẽ dat̃ p ſpi=
ritũ ſermo ſapiẽtie. alij ſmo ſcie.
⁊c. Sꝫ nullũ hoꝝ anima cui in=
fundit̃ deo gratificat. aut opus
eiꝰ meritoriũ reddit. ¶ E Ha=
bet aũt gr̃a hec multos laudabi=
les effectus q̃ tñ ad tres reducun
tur. qui ſunt gratificare. iuſtifi=
care. ⁊ opa ad que inclinat meri=
toria reddere. meritoria dico vi=
te eterne gr̃e aut gloꝛie. Gratifi=
cat ex hoc nude q2 inheret natu=
re btificabili. Nam ſm Sco. li.

j. diſ. 17. q. j. eſt quidã decoꝛ na=
ture. diuine cõplacẽs voluntati.
que ex hoc ſolũ q̄ oꝛnat naturaꝫ
cui inheret acceptabilẽ deo facit
nõ quacũq̃ꝫ acceptiõe ſed ſpecia=
li quadã. que eſt oꝛdinatio in di
uina voluntate nature btificabi
lis ad vitã eternã. Hoc enĩ ẽ eſſe
gratũ deo carũ ⁊ amicũ. eſſe in ta
li ſtatu in quo niſi p peccatuꝫ de=
linquat cõſequat̃ vitã eternam.
Sic em̃ eos qui nullũ habẽt aut
hr̃e pñt volũtatꝫ ſue bonũ motũ.
reddit deo gratos vt infantes.
Et hoc ẽ qd̕ dicit Apl'us ad Ti=
tũ. 3. Ut iuſtificati gr̃a ipiꝰ. he=
redes ſimꝰ ſm ſpem vite eterne.
Et Actꝫ. 5. ait petrus p gratiam
dñi noſtri ieſu xp̃i credimꝰ ſalua
ri. Et q2 gratificat ſequit̃ q̄ im=
pium iuſtificat. Iuſtificatio q̇p=
pe impij duo dicit remiſſionẽ ſcꝫ
culpe ⁊ acceptationẽ ad vitã glo=
rie. Impoſſibile eſt aũt eũdẽ acce
ptari ad gl'iam et ſil' obligari ad
penã ꝑpetuã. alioquin idẽ eẽt di
gnus ⁊ indignꝰ vita. ideo neceſ=
ſariũ eſt ei q̇ acceptat̃ ad vitaꝫ re
mitti culpã ſi inſit. verũ ſi infun=
deret̃ ei qui iniuſtꝰ nõ eſſet. nõ iu
ſtificaret. Sic olim factũ eſt ſan
ctis angelis. ⁊ fit quotidie rectiſ
corde. qui opibus ſuis virtuoſis
merent̃ vt p̃exiſtẽs gr̃a p noue ſu
perinfuſe additioneꝫ auget̃. De
hac gr̃e iuſtificatiõe ſcribit̃ Ro.
3. Iuſtificati gratis p gr̃am ipiꝰ
p redemptionẽ que eſt in xp̃o ie=
ſu. F ¶ Ipſa q̃ꝫ opa nr̃a red=

dit meritoria ⁊ accepta p̄mio et-
no. nō quidē omnia ſed ea q̄ ſm
gr̄e inclinatiōeꝫ eliciunt̄. p̄ſuppo
nit quidē meritorio opi pſonam
elicientē hm̄ōi opꝰ eē acceptā. qm̄
actꝰ exoſe pſone nō placēt. iō dꝛ
Gen̄. 3. Reſpexit dn̄s ad abel et
ad munera eius. prius ad abel q̄ꝫ
ad munera. Et hoc quidē eſſe ac
ceptū dat gr̄a ex ſola ſui coexiſtē
tia vt dictuꝫ eſt. nō tn̄ ſufficit ad
actū eē meritoriū ꝙ ſit pſone gr̄te
cū talis poſſit peccare venialit̄. ⁊
facere actꝰ idifferētes. Oportꝫ ḡ
ꝙ actꝰ meritorius eliciat̄ ſm gr̄e
inclinationē. Inclinat hec gr̄a
ad diligēdū deū ſup oīa ⁊ i oibꝫ
hoc ē in oibꝫ opibꝰ gl'iaꝫ dei tā-
q̄ꝫ finē q̄rere ⁊ ip̄m finem vltimū
ſcꝫ deū ſibi ipi ⁊ oibꝫ p̄ferre. iō q̄
nō ordinant̄ in deū ꝓtualiter vel
formal'r. nō eliciunt̄ ſm gr̄e incli
nationē ⁊ ita non ſunt meritoria
vite et̄ne. Et licꝫ ſm aliq̄s hō
ex naturalibꝰ poſſet deuꝫ ſic ſup
oīa diligere. maxīe i ſtatu innocē
tie potuit. non tn̄ ita pfecto actu
nec ita facilit̄ ſic cū gr̄a. et oīno n̄
meritorie ſine gr̄a. Sic ordina-
uit dn̄s. vt nullū actū acceptet ad
meritū niſi ex gr̄a elicitū. iō dicit
apl's. 2. Cor. 3. nō ſumꝰ ſufficiē
tes ali. cogi. ex nob̄ q̄ſi ex nob̄ ſcꝫ
meritorie. ſꝫ ſufficiētia nr̄a ex deo
eſt. Et. j. Cor. 15. Cū ſe dixerat
abūdātiꝰ alijs laboraſſe. ſtatī ad
didit. Nō aūt ego. ſꝫ gr̄a dei me
cū. itaq̄ꝫ actꝰ meritoriꝰ ex duobꝫ
dependet. ex nr̄o arbitrio libero
et ex gr̄a vt dic̄ mgr̄ diſ. 27. ſcdi.
Nullū meritū eſt in hoīe qd̄ non
fit p liberꝫ arbitriū ex pte. Sed
in bonis ꝓmerēdis cauſe p̄ncipa
litas attribuit̄ gr̄e. Non em̄ gr̄a
volūtatē neceſſitat. iō pōt etiā p-
ter iclinationē ⁊ ꝯ agere ⁊ eā ſuo
demerito pdere. Inclinat tn̄ ad
agendū meritorie ppt̄ deū. iō a-
ctus q̄ꝫtū ad ſbam actꝰ ē p̄ncipa-
liꝰ a volūtatis libero arbitrio. ⁊
q̄ꝫtū ad eſſe meritoriuꝫ p̄ncipaliꝰ
a gr̄a. qꝛ h̄ ꝯuenit ſibi inq̄ꝫtuꝫ ab
hn̄te gr̄am elicit̄ ꝯformiter incli
nationi gr̄e. Et ſm h̄ dic̄ Augꝰ.
ad ſixtū. volūtas hꝫ ſe ad gratiā
vt pediſſeq̄ nō dn̄a. cōcomitās n̄
p̄cedēs. Et in de li. ar. Gr̄a hꝫ ſe
ad liberū arbitriū ſic̄ ſeſſoꝛ ad e-
quū. Seſſoꝛ equū regit et quoꝛ-
ſum tēdit dirigit. ita gr̄a volūta
tē vt opa ſua in deū referat diri-
git et inclinat. ¶ H Ex illo iā
ſatis ptꝫ. Qꝛ nō eſt aliud gr̄a a-
liud caritas infuſa. qꝛ idem effe-
ctus vtriſq̄ꝫ attribuit̄. Caritas
em̄ eſt que ad diligendū deū ſup
oīa inclinat. q̄ deo caros facit. ſi
ne qua nemo btificat̄. Hoc ideꝫ
facit gratia. et ideo tam ſcriptu-
ra ſacra q̄ꝫ ſancti idem intelligūt
per gratiā et caritatem. et nūc ſo
li gratie attribuūt qd̄ tn̄ carita-
tis eſſe dicunt ⁊ econuerſo. Sic
Apl's. j. Cor. 13. docet nulla do-
na pdeſſe ſine caritate. et. 2. Co.
12. ſibi dictū a domino ait ſuffi-
cit tibi gr̄a mea que nō eſſent ve-
ra niſi caritas et gr̄a eſſent idem

Aug⁹. q̄z in Encheri. ait. Sola
gratia diſcernit redēptos a ꝑdi⸗
tis. Et ſuꝑ ca. Jo. dic̄. Sola ca
ritas diſcernit inter filios regni
et filios dyaboli. ¶ Q̄ᵒ ꝛ ratiōe
fundata in ſcriptura poſſet oſtē⸗
di. Si eīm eſſent diſticta poſſent
ꝑ deū ſepari. et ſic ſtaret hominē
eſſe deo gratū ꝛ nō carū ꝛ ita ini⸗
micum. ſi hr̄et gratiam ꝛ non ca⸗
ritatem. vel deo carum ꝛ nō gra⸗
tum ſi haberet caritatē ꝛ nō gra⸗
tiā. Hoc aūt implicat. qꝛ idez eſt
eſſe carū ꝛ gratū et amicū. Diffe⸗
runt tm̄ rōne ſm̄ Sco. qꝛ gr̄a re
ſpicit deū vt diligētez. qꝛ gratia
dicit̄ inq̄ztū deus hz aliquē gra⸗
tum. caritas reſpicit deū vt dili⸗
gibil̄e qꝛ dr̄ q̄ſi hn̄s deū carū.
Scd̄m ptz cur dr̄ gr̄a a doctori⸗
bus habitus quidā. licet non ſit
adquiſit⁹ ſed infuſus. qꝛ aliq̄d ſi
mile agit in aīa licz lōge ꝑfectius
q̄z hit⁹ a dq̄ſit⁹. Eſt eni hit⁹ acq̄ſi
tus quedā q̄litas ꝑmanēs dereli
cta in potētia oꝑatiua ex actibuſ
frequētatis. inclinās atqz deter⸗
minans ad ſimilia vt patet ex. 2.
Ethic. Exꝑiētia q̄z aliq̄d hmōi
ex actibꝫ derelinq. q̄ potētia faci⸗
li⁹ ꝓmpti⁹ delectabili⁹ ac recti⁹
oꝑat̄ certe ꝓbat. Jta gr̄a potētiā
eleuat ſupra ſe. q̄ ꝑ pctm̄ male īcli
nata ſiue reflexa ē ad ſe. vt poſſit
meritorie ꝯ legē carnis in deū tē⸗
dere. inclinatqz facilitat ac diri⸗
git. vt recte eliciat ꝯformiter legi
caritatis diuine. Et ita fomitez
debilitat. nō ꝙ remittat aut ex⸗
tiguat ſm̄ multos. ſz qꝛ potētiā
fortificat. Sicut ſi aui cui alli⸗
gatus eſt lapillus. ꝓpter quē mi
nus expedite poſſit tendere ſur⸗
ſum. potētia volatiua in alis for
tificaret̄. iam impedimentū dice
retur minui. licet lapilli pondus
nō eſſet alleuiatū. Sic ſe iuuari
ꝑ gratiā cognouit apl'us. qui cū
ꝯtra legē carnis qua cruciat⁹ eſt
exclamauit. Infelix hō quis me
liberabit de corꝑe mortis huius
Ro. 7. Subdit gr̄a dei que eſt
ꝑ ieſum xp̄m. ¶ H Ex illo ptz
quō gr̄a quā nobis xp̄s attulit.
Longe excellit iuſticia originalē
quā in adam ꝑdidim⁹. Q̄m licz
ꝑ ipam fomes pcti penit⁹ fuit ex⸗
tinctus. ꝛ ꝑfecta obediētia viriū
inferiorꝫ ad ſuꝑiores. nō tm̄ potē
tiā eleuabat ad meritorie oꝑan⸗
dū. Neqz ꝑ originalē iuſticiā a⸗
dam ſine gr̄a ſaluari potuiſſet.
¶ Ex iſt̄ etiā ē videre q̄ztū donū
eſt gr̄a qua ſaluat chriſt⁹ in ꝑ̄ſen
ti. Donū vtiqz eſt ſuꝑ omne do⸗
num creatū vt ſatis patz ꝑ apl'm
j. Cor. 13. Q̄m nos amicos dei
facit. Propter hanc eni ait diſci
pulis ſuis domin⁹. Joh. 15. Jaz
vos nō dicam ſeruos ſz amicos.
Et Aug⁹. ſuꝑ ps̄. 103. ait. Reſpi
ce ad munera eccl'ie. et vniuerſis
excellenti⁹ caritat̄ mun⁹ cogno⸗
ſce. Donum quo ſolo boni effici⸗
mur q̄ᵒ omnia alia creata dona
nobis preſtare non valent vt ait.
Auguſtinus ſuper cano. Johis.
Quidquid vis habe. hoc ſolum

donū niſi habeas nihil tibi pro/
ſunt cetera. ⁊ ſi alia nō habes. ſci
entiā. pphetiā. ⁊c. hoc habe ⁊ im
pleſti legem. Et qđ omibus glo/
rioſius eſt. tantū eſt hoc donū. ꝙ
nunqꝫ nobis datur. quin ⁊ cū do
no tali trinitas ipa ſeipā donet
nec ſe donat ſine h̄ dono. nec do
num illud ſine ſe. Sic apl's Ro.
5. teſtat̃. Caritas diffuſa ē in cor
dibus vr̄is p ſpiritūſanctū q̇ da
tus eſt vobis. nec ſpūſſanct⁹ dat
ſine patre et filio. Sic Joh. 14.
ptz. ¶ In omib⁹ hijs cariſſi
mi magnificate ⁊ laudate domi/
ni nr̄i ieſu chriſti. magnificentiā
ac miſicordē bonitatē. quā i im/
pij iuſtificatiōe oſtendit. Poſſet
vtiqꝫ pctm̄ remittere nō imputā
do ad penā. abſqꝫ h̄ vt i amiciciā
aſſumeret ſic cōiter apud homi/
nes ꝯſuetū eſt fieri. ſed modicuꝫ
h̄ reputauit. Niſi etiā hūc q̇ pec/
cando dei amiciciā perdiderat.
peccatū dimittēdo. in ſui amica/
bile ꝯſortiū reformaret. Nec ⁊ il
lud ſatis viſum eſt infinite miſe/
ricordie ſaluatoris. niſi ⁊ adiuto
riū gr̄e tribueret. qua in ſua ami
cicia facile remanere poſſemus. ⁊
per opa meritoria cōtinue creſce
re. ⁊ de ſuo munere demonis inſi
dias carnis et mūdi facile. nō ſi/
ne magno futuri pmij merito ſu
perare. ¶ Poterat haud dubiū
ſine dono gratie creato ⁊ nos a/
micos facere ⁊ opera nr̄a ad me/
ritum acceptare. ſed in amicicia
ſine gratie adiutorio quō mane/
re potuiſſemus? Idcirco ſtatuit
vt omni ad ſe ꝯuertēti ⁊ qđ in ſe
eſt facienti peccata remitteret. et
ſimul adiutricē gratiā infunde/
ret. p quā ⁊ huiuſcemodi in ſuaꝫ
amiciciam reſumeret. ſic ſcribit̃
Joh. 10. Gratia ⁊ veritas p ieſū
chriſtū facta eſt. R ¶ Que vt
facili⁹ intelligant̃ loquar metha
phorā. Si rex aliquis clemētiſſi
mus. tantā miſericordiā in ſuos
factur⁹ eſſet. ꝙ etiam p edictum
publicaret. q̇ſquis inimicoruꝫ a/
miciciā eius deſideraret eū in ſu
um fauorē aſſumere vellet. dū tn̄
ab offenſa ceſſaret nunc. et p fu/
turo ceſſare diſponeret. Ordina
ret deniqꝫ rex vt quiſquis in ami
ciciaꝫ eius dicto mō reciperetur.
acciperet ab eo torquē auream. ꝗ
rex ſibi familiarit̃ adherētes re/
gio inſignit honore. vt ſic regꝭ a/
micus ab omnib⁹ noſceret̃. Ve/
qꝫ in traditiōe regij muneris. fa/
cultatem reciperet talem. q̄tinus
ome op⁹ qđ ageret vbicūqꝫ et q̄ꝫ/
tūcūqꝫ. magnū ſiue paruū ad ho
norem regis. p iſto remuneratio
nem vltra cōdignū a rege ꝯſeque
retur. Et vt virib⁹ conualeſceret
ad huiuſcemodi opa meritoria
agēda. lapides pcioſos multi vi
goris torqui inſeruiſſet. quibus
membra portātis torquē ꝯforta
rent̃. ne in opando deficerent. ſꝫ
ꝯtinuo magis vigerēt ad meren
dū. ꝗ magis oparent̃. ac robuſta
fierēt. ad reſiſtendū omi aduerſe
poteſtati. Talis regis clementiā

ac muneris p̄cioſitatē quis ſatis
cōmendare ſufficeret. ¶ Ecce ta
lis eſt rex ⁊ ſaluator noſter. Mu
nus qđ nobis largiť gratia eſt.
que ita ſe habet ad animā ſic tor
ques illa ad corpus vt facile ex
dictis deduci poterit. Congrue
igitur tanti ſaluatoris vocatum
eſt nomen Jeſus. eo ꝙ ipſe ſolus
ſaluet populū ſuum ꝑ gratie ſue
donū. qđ nobis preſtare digne
tur in p̄ſenti ⁊ gloriā in futuro.

¶ De circūciſione dñi ſer
mo. III. in ordine. XV.

Conſūma
ti ſūt dies octo vt
circūcideretᷣ puer. Lu. 2.
☞ A Magnā nobis cariſ
ſimi dies hodierna cōſolationē.
Magnā prebet eruditionē ſꝫ et
nos dei inſtruit ad timorem.
Quid eni iocundius pctōri. aut
qđ ſignū adipiſcende beatitudi
nis certius adhiberi poteſt. qꝫ ꝙ
in p̄ſenti tpe afflictiōis ⁊ peniten
tie dñs noluit nos tam graui le-
gis oneri ſubeſſe. cuiꝰ onus gra
ue. fructus modicus? Quia ce-
remonie legis gratiā nō cōtule-
runt. Et ne ſubijceremur. tā gra
uia legis onera ipe qui legi nihil
debebat in ſe ſuſcipere voluit.
Quis nō ſperaret in dño. q̇s nō
in eū omnē ſolicitudinem ꝓijce-
ret. tanqꝫ in eū cui cura eſt de no
bis. j. Pet. 5. Quē i tam infan-
tili ⁊ inmatura etate nouit ino-
centem fundere ſanguinē vt ab
hmōi fuſione nocētes liberaret.
Hinc ait Apl's Gal. 4. Miſit
deus filium ſuuꝫ fac. ex mu. fac.
ſub le. v. e. q. ſ. l. e. re. Sūma-
riam ꝑinde totius vite noſtre e-
ruditionē in benedicta ſua circū
ciſione octaua die facta deſigna
uit. vt ſcꝫ poſt regenerationē ſpi
ritualeꝫ baptiſimi. per ſeptē dies
ambulātes. ad octauā diē circū
ciſionis ſcꝫ. in quo om̄is circūci
detur defectus ꝑueniamꝰ. Se-
ptem dies. ſunt ſeptem virtutes
tres theologice. quattuor cardi
nales. Siquidē illuminant rati-
onem ad recte intelligēdū. inflā
mant volūtatē ad virtuoſe agen
dum. Hij ſunt dies in quibus q̇
ambulat non offendit. Nā vir-
tutibus hijs. quibꝰ recte viuiť.
ad deum. ſeipm̄. ⁊ ꝓximū. nemo
male vtitur. ſaltē formaliter vt
vult mgr̄ li. 2. di.. 27. Timor de
niqꝫ nō modicꝰ diuīe iuſticie ac
ſeueritatꝭ nob vtiliter icutitur.
dum tm̄ rigorē patris ad filium
attendimꝰ. filiū vtiqꝫ dilectiſſi-
mū. vna eadēqꝫ dilectiōe qua ſe
diligit eternaliter amatū. q̇ eun-
dem queꝫ nobis dedit ſtatim in
ortu ſuo ꝓ noſtris peccatis affli
xit. Nam ſi ita fecit filio ꝓ pec-
catꝭ alienis. q̇d faciet inimico ꝓ
ꝓprijs. Certe niſi cōſummatꝭ ſe-
ptem diebꝰ penitētie hic circūci-
datur a defectibꝰ culpe vt effici
atur ſic ꝑuulus ille veniet dies o
ctauus iudicij in quo circūcideť

in peccatis inueteratus. nõ iam
a defectuoſis ſupfluitatibꝰ. ſed
totus ipſe abſcideret a beatitudĩe
et gloria ſempiterna. quia ex ſua
culpa in pſenti tpe ſibi fruſtra et
inutiliter cõſummati ſunt dies
octo vt circũcideret puer. ꝓ grã
Aue maria. ¶ B Multam vt
intellexiſtis loquẽdi materiã ſa-
cramemtũ circũciſionis dñi nrĩ
miniſtrat. ſꝫ facultatẽ et tp̃s ⁊ vi
res denegant. Ex multis ġ pau-
ca conſideremus. Si nanqꝫ pu-
er natꝰ. nobis datus eſt ĩ ſignũ.
quis putabit puerꝝ circũciſum a
pcatione vacare Si enĩ oĩs chri
ſti actio noſtra eſt inſtructio. q̃ꝫ-
to magis paſſio eius ⁊ ſanguinis
effuſio. ¶ Conſideremꝰ breuiter
cur omĩpotens pater. filium ſibi
tam dilectũ. in quo ſibi ſemp be
ne cõplacuit in tenerrima hac e-
tate tanq̃ꝫ peccatorẽ circũcidi vo
luit. qui peccatum nõ fecit. ĩmo
purgationẽ peccatorũ facere ve-
nit. Deinde ex his exhortatio
nem quãdã eliciamꝰ ꝓ noſtra in
formatione. ¶ C Quo ad pri-
mũ multas aſſignãt patres ſan-
cti rõnes ⁊ ꝯgruẽtias quaꝝ plu-
res colligit beatus Tho. p. 3. q.
37. Sꝫ ad ꝓpoſitũ tres ille ſuf
ficiãt cauſe ad morũ inſtructio-
nem accõmode. Prima vt a pe-
nitere deſiderantibꝰ ſuperba ve
recundia damnaret. Scđa vt
obedientia in ⁊ pre omnibꝰ com
mendaret. Tercia vt ſcãdali oc-
caſio tolleret. ¶ Agit ſiq̃dẽ ma-
licia dyaboli vt q̇ ab eo decepti
culpas admittũt inuerecũdi ab
agenda penitẽtia nimia verecũ-
dia retrahant. Sicqꝫ verecũdi-
am quã male ꝑiecerunt in deli-
cto. reſumũt periculoſiꝰ in reme
dio. Unde cõtigit etiaꝫ hoc. qđ
omni obuiat naturali rõni. vt e-
rubeſcant in hijs operibꝰ bonis
de quibus veniunt cõmendãdi
qui ſine rubore in publico cõmit
tunt vnde apud deũ ⁊ homines
culpant ⁊ cõfundunt. Similes
eis qui nõ de putridis vulneri-
bus ſed ligata erubeſcunt. Sic
ſunt qui peccare coram omnibꝰ
non erubuerũt. verecundantur
cõfiteri. penitẽtias accipere. Cõ
tra tales. puer noſter qui pecca-
tum nõ ꝯtraxit nec cõmiſit. ſꝫ re
mediauit. peccati tam doloroſa
remedia accipere non refugit. et
qui nullum vulneris veſtigium
habuit. alligaturaꝫ vulneris nõ
recuſauit. De quo Bernardus
ſermone ſcđa de circũciſione ait
In ſua circumciſione valde do-
minus elationis humane ꝑuer-
ſitatem repreſſit. Erubeſcimus
enĩ vulneꝝ ligaturã qui đ vulne-
ribꝰ gloriamur. Quẽ nemo põt
arguere de peccato. ipe peccati re
medium et verecundum ⁊ auſte-
rum ſine vlla ſui neceſſitate ſuſce
pit. Nos inuerecundi ad obſce-
nitatem culpe. erubeſcimꝰ peni-
tentiam agere. et qui ſumꝰ male
ꝓni i vulnera. peiꝰ inuenimur in
remedia verecũdi Qui pctm̃ nõ

fecit nõ dedignatus eſt ſe peccã-
catorem reputari. Nos ⁊ eſſe vo-
lumus ⁊ nolumus eſtimari. ¶ C
In hac deniq̃ circũciſione dñi.
obediẽtia plurimũ cõmendat̃ et
omnis inobediẽtie palliatio au-
fertur. Quis eni ſe a ſuꝑiorũ ſu-
orũ legis quoq̃ diuine ⁊ huma-
ne obediẽtia quõlibet excuſare
poterit. etiã ſi dura ſint que mã-
dant̃. cum deus omipotẽs ꝓ no-
bis humanat⁹. legi cui nihil de-
bebat atq̃ homib⁹ ſe ſubdidit.
cum corꝑis dolore et ſanguinis
effuſione. Circũciſio eñ data fu-
it patrib⁹ in remediũ pcti origi-
nalis ſic beda ait ſuꝑ lucã. Ideꝫ
ſalutifere curatiõi auxiliũ circũ-
ciſio in lege. ꝯtra originalis pec-
cati vulnus agebat. qđ baptiſ-
mus agere reuelate gratie tpe cõ-
ſueuit. excepto ꝙ regni celeſt̃ ia-
nuam nondũ intrare poterãt. tñ
in ſinu abrae poſt mortem beata
requie cõſolati. ſuꝑne pacis in-
greſſuꝫ ſpe felici expectabãt. hec
ille. Sed cũ nihil peccati. nec o-
riginalis nec actualis in xp̃o na-
turali dei filio habere locum po-
tuit. qui ſimilitudinẽ carnis pec-
cati ſine peccato aſſũpſit vt tra-
ctat mgr. di. 3. li. 3. ſniaꝝ manife-
ſtum eſt. qm̃ lex illa circũciſionis
data peccatorib⁹. eum ligare nõ
potuit. Ipe deniq̃ eſt qui abrae
circũciſionis ſignum impoſuit ⁊
ſemini ſuo. Qui deniq̃ ꝑ moy-
ſen famulum ſuum legem dedit.
non ſubditus ſed domin⁹ legis

Hic Luc. 6. ait Domin⁹ eſt fili⁹
hois etiam ſabbati. ¶ D Ex q̃
ſufficienter nobis domin⁹ oſten-
dit. q̃ꝫ neceſſaria eſt nobis obedi-
entia. cum ꝓ noſtra inobediẽtia
abolenda. tãta nobis neceſſaria
fuit obedientia in filio dei. etiã
in duris ⁊ penalibus. ad que mi-
nime tenebat̃. Vñ qniſquis ſe ſi-
ne obedientia ſaluari poſſe exi-
ſtimat. miſerabil'r ſe decipit. ⁊ a
via beatitudinis longe errat. di-
cente Aug. ſuper Ps. Sola o-
bedientia tenet palmã. ſola ino-
bedientia inuenit penam. Et ve-
re ſola inobedientia inuenit pe-
nam. q: ſola inobedientia pecca-
tũ inducit. Tolle inobedientiaꝫ
ab homicidijs actu aut cuiuſcun-
q̃ peccati. iam actus ille nõ erit
peccatum. Non enim peccarunt
filij iſrl' occidẽdo allophiloſ. nec
ſpoliãdo egyptũ. nec cogñſcendo
vxores plures ſiml' tpe. vt iacob.
Inobediẽtia eni diuine legis eſt
formalis rõ pcti. ⁊ ꝑ eaꝫ peccatũ
diffinit̃ ſm Amb. et Aug. De-
niq̃ ꝓpter inobediẽtiã qua deo
ſubeſſe noluit primus atq̃ ſupre-
mus angel⁹. ꝑdidit celũ Adã pa-
radiſum. Saul regnuꝫ. Achab
vitã ⁊ vniuerſalit̃ dãnat⁹ quili-
bet leticiã ſempiternã. Nã ꝙ ſo-
la inobediẽtia puniat̃ exꝓ̃mit b.
Bern. ſ. đ paſca. Ait eni. Quid
odit aut punit de⁹ ꝑter volũtatẽ
ꝓpriã. Ceſſet volũtas ꝓpa ⁊ in-
fern⁹ nõ erit. In quem eni ignis
ille deſeuiet. niſi in voluntatem

propriā. Eſt aūt volūtas ꝓpria.
voluntas inobediēs. que ſibi in
herens. ſuꝑioris ſubeſſe rennuit
voluntati. Deniqꝫ obedientiam
quā dominꝰ hodie exemplauit
verbo multipliciter docuit. ⁊ vſ
qꝫ ad vltimū ſpiritū ope cōmen-
dauit. Hanc docuit eſſe vnicam
et regiam viam ꝑueniendi ad re
gnum. dum quereti cuidā. mgr̄
quid faciendo vitam eternā poſ
ſidebo. Reſpondit. Si vis ad
vitam ingredi ſerua mandata.
Matth. 19. Quid eſt ſerua mā
data. Obedi p̄ceptis. Et de ſe-
ipſo dn̄s ait. Deſcēdi de celo nō
vt faciam vo. m. ſed vo. e. q. mi-
ſit me Joh. 6. Facere volūtatem
mittentis. eſt obedire mittenti.
Apl'us quoqꝫ. quō obedientiaꝫ
dn̄s in finem ſeruarit. clare cum
fructu eiꝰ oſtendit Phil. 2. Fa-
ctus ē inq̇t obediēs vſqꝫ ad mor
tē. ꝓpter qđ et deꝰ exaltauit illū
⁊c̄. Ecce qualē exaltationem me
ruit tanta xp̄i obediētia ſibi.
Sed ⁊ omnibꝰ ſalutē meruit e-
lectis. Sicut ad Ro. 5. idē ait.
Si enī in vniꝰ delicto mors re-
gnauit ꝑ vnū. multomagis abū
dantiā gratie ⁊ donatiōis et iu-
ſticie accipientes. in vita regna-
bunt ꝑ vnum ieſum xp̄m. Igit̄ ſi
cut ꝑ vnius delictū in omēs ho-
mines in ꝯdemnationeꝫ. ita et ꝑ
vnius iuſticiā ī oēs hoies iniuſti
ficationē vite. Qua aūt iuſticia
aut quo delicto hec acciderunt.
clarius exprimit cū ſubdit. Sic
per vniꝰ hoīs inobedientiā pec-
catores ꝯſtituti ſunt multi. ita ꝑ
vnius obedientiā iuſti ꝯſtituent̄
multi. Ecce q̄ꝫtum nobis cuſto-
dienda eſt obediētia. q̄ꝫtū fugiē
da rebellio. cū ex illa tota ſalus.
ex illa omnis pendet damnatio.
ꝓpter quā nobis eam dn̄s tā di
ligenter in ſuo ingreſſu. in mun-
dum. ꝓgreſſu et egreſſu. doctrīa
et opere exemplauit. ¶ Ter-
cio circūciſus eſt vt ſcādali occa
ſionem tolleret ⁊ nobis q̄ꝫ fugiē-
dum eſt xp̄i ſcandalū demōſtra-
ret. Cum enī dn̄s ſil'itudinē car
nis peccati aſſumpſerat (hoc eſt
carnem cū penalibus defectibꝰ.
ſola miſerationis volūtate. q̇ in
nobis originalē culpā ꝯſequunt̄
Ro. 8. Corpus inquit ꝓpter pec
catum mortuū eſt. i. neceſſitateꝫ
moriendi habet ⁊ paciendi vt ex
ponit mgr̄ diſ. 15. li. 3.) Si pec-
cati remediū cuius foris prefere
bat ſimilitudinē rennuiſſet. iudi
catus fuiſſet a populo precepti
trāſgreſſor cum parēte. Repudi
atus nihilominꝰ fuiſſet a iudeiſ
tanq̄ꝫ alienigena. non de ſemine
abraam genitus. cui data fuit ī
ſignū federis et diſcretiōis ipſa
circūciſio Gen̄. 17. Atqꝫ ꝑ h᷒ ma
gis cōtempta fuiſſet eius doctri
na et penitus nō recepta. Ut er-
go omniū horū peccatorū in po-
pulo iſrael occaſionē e medio tol
leret. circūcidi cum pena ⁊ dolo-
re voluit qui poſtea ꝓ oīm pecca
tis fuſo ſanguīe mori venit. Un̄

etiā magnope nob insinuat q̄ztū
debem⁹ cauere ſcandalū pͥmi
in dictis vel factis illicitis. cum
ipſe dn̄s licita dimiſit cum pena
vt vitaret ſcandala pͥmorum.
Nō etiam poſterius iam predi-
cās verbo ꝛ facto clarius demō-
ſtrabat. Nam cuꝫ Matth. 17.
oſtendit petro. ꝙ ad ſoluendum
tributū minime tenebat̃. nihilo
minus addidit vt nō ſcandaliſe
mus eos vade ad mare ꝛc̃. Sic
fidelis ei⁹ diſcipulus paulus ad
Ro. 14. Cum oſtenderat nullū
cibum cōmunem vel īmundū eſ-
ſe. ſed oēm gratiarūactione lici-
te poſſe ſumi. nihilominus ꝓpt̃
auferre ſcandalū a fratre infir-
mo. ab hijs cibis qui ſcandali-
ſant docuit abſtinenduꝫ eſſe. vn̄
ait. Si ꝓpter cibum frater tu⁹
cōtriſtat̃. iam non ſ̄m caritatem
ambulas. Noli cibo. illum ꝑde-
re pro quo chriſtus mortuus eſt.
Et. j. Cor. 8. Si eſcā mea ſcan
daliſat fratrem meū. nō mandu
cabo carnes in eternum. ne frēm
meum ſcandaliſem. Nō ſi ita a
licitis abſtinendū eſt ꝓpter ſcan
dalum fratris. Conſiderate q̄z-
tum illi peccāt. qui illicitis et car
nalibus verbis vel moribus. ve-
ſtitu. ornatu ꝛc̃. maxime in eccle-
ſia pͥmos alliciunt ad peccādū
Audiant dn̄m Matth. 18. dicē
tem. Qui ſcandaliſauerit vnum
ꝺ puſillis illis mīmis. expedit ei
vt ſuſpēdat̃ mola aſinaria in col
lo ei⁹. ꝛ dimergat̃ i ꝓfundū ma-
ris. Hoc tonitruum expaueſcāt
inſolētes q̄ gaudēt i eo ꝙ multoſ
ſcādaliſant ꝛc̃. Ecce hētis q̄ cir
cūcidere debetꝫ vt fiam⁹ ſic puu
lus nr̄. q̄tin⁹ trāſitꝫ ſeptē dieb⁹.
conſummato. i. incepto octauo.
Eius em̄ inceptio ꝯſūmatio eſt.
cui⁹ ꝯſūmatio ſine fine ꝑdurat.
In eadē circūcidamur ab oī cor
ruptiōe ꝛ defectu. aſſumendi cū
dn̄o ad gl'iaꝫ q̄ viuit ꝛ regnat ꝛc̃.

In feſto Epiphanie ſermo. I. in ordine. XVI.

Venite ado
rem⁹ eū Matth. 2.

A Hodierne feſtiuitatꝫ
diē nati ſaluatoris apparitio no
bis clarificauit. ac multiplex ei⁹
declaratio exultabilē reddidit ꝛ
deuotā. Neqꝫ eni ſolū voluit ad
terras deſcendere. ſed etiam īno
teſcere. Non ſolū naſci ſꝫ agno-
ſci. Et licꝫ in die illa ſanctiſſime
natiuitatis ex iudea paſtoribus
innotuit atqꝫ in iſrael magnifi-
catū eſt nomen eius. Rectius tn̄
manifeſtationis eius ſolennitas
p̄ſenti diei reſeruat̃. in quo a ſo-
lis ortu vſqꝫ ad occaſum lauda-
tum eſt nomen domini. Dū ho-
die gentium primicie ab oriente
ſtella duce ad agnoſcendum ve-
rum orientem ſunt ꝑducti. Si-
cut longe ante per Iſaiam ꝓphe
tatum eſt. Ambulabunt inquit
gentes in lumine tuo et reges in
ſplendore ortus tui Et ſequitur

Omnes de ſaba venient aurum
et thus deferētes et laudē domi
no annūciātes eiuſdē. 60. Item
gentiū pplꝰs q̇ ambulabat in te
ne. vi. lu. magnā ⁊c̄. Item omēs
gentes quaſcūqꝫ feciſti. venient
⁊c̄. ¶ Nꝛ ſi diligentius preſentis
diei gaudia ꝯſiderauerimꝰ itelli
gemus vt guerricus abbas ī ſer
mone huiꝰ ſolēnitatis ait Quia
ſcd̄a hodie natiuitas celebraṫ. q̄
de illa ꝑma natiuitate, tanqꝫ de
cauſa effectus ꝯſequēter nata vi
deṫ Illa ſiquidē quā vſqꝫ hodie
celebrauimꝰ natiuitas xpi ē Iſta
quā hodie celebramꝰ natiuitas
nr̄a eſt. In illa xp̄s natus eſt. In
iſta xp̄ianitas nata eſt. Cum em̄
tria ſunt que faciūt nos chriſtia
nos. Fides. baptiſmꝰ. et altaris
participatio. hodierna dies fi-
dē nobis iniciauit. baptiſma cō
ſecrauit. ac menſe celeſtꝫ miracu-
lum ꝑformauit. Mirabilis ſiq̇-
dem aquaꝝ mutatio inſipidarū
in vinū qd̄ cor hominis letificat
qua ſacramētalis illa conuerſio
panis ⁊ vini in corpus et ſangui-
nem quo letificādi erant celeſtis
menſe cōuiue ꝑfigurabat. Mi-
rabilis et aquarꝫ conſecratio.
Iohis. columbe pariter ⁊ pater-
ne vocis atteſtatio. quibus no-
bis baptiſmus ſanctificaṫ. Sꝫ
illud vt ait Bern̄. mirabile ma-
ius. ꝙ agnitus eſt a magis genti
libus ac alienis. qui incognitus
manſit a ſuis. ſm illud Iohis. j.
In propria venit. et ſui eum non
receperūt. Niſi enim eum agno-
uiſſent. minime tanti ſpacij itine
ra ꝑtranſeūtes ad eum veniſſent
Veniūt aūt ⁊ tanqꝫ deū adorāt.
et quaſi homini offerunt qꝫuis ⁊
ipſis in muneribus regem. deū.
et moriturū hominē profiteātur
Dicentes interriti ad herodem.
⁊ populum. venimus adorare eū
Aue maria pro gratia.

☞ ¶ B Venimus adorare
eum. In hijs verbis tangiṫ ma-
goꝝ fides eximia. et caritas imi
tanda. In eo nanqꝫ ꝙ venerunt
oſtendiṫ fides certa. qm̄ oportet
accedentem credere. Heb. 11. In
eo aūt ꝙ cum muneribus adora
uerūt. caritas cōmendatur. qm̄
hāc exhibere nos admonet Ioh
j. cano. ca. 3. Nō diligere verbo
nec lingua. ſed opere et veritate.
Et Grego. Signum dilectiōis
exhibitio eſt operis. Magna ſi-
quidem fuerat magorū fides. q̄
de longinquo ad vnius ſtelle ap
paritionem venerūt querere fo-
ris. quem iam intus inuenerunt
Magi quidem qui totius gen-
tilitatis typum gerunt longe fu
erunt a deo. a cuius cognitione
adeo receſſerunt. vt ydolis ſerui
entes omnem quē deo debebāt
cultum ſurdis mutiſqꝫ lapidibꝰ
et lignis impenderunt. vt diciṫ
Sap. 13. et. 14. Et qm̄ nec mira
culis. nec legiſdatione. nec ꝓphe
tarum oraculis ad dei cognitio
nem. quomō iudei ad deū reuo-
cabantur. tanto magis a deo e-

lõgati. q̃zto ꝺ̓ errore ĩ errorẽ ꝓfũ-
diꝰ ſunt ꝺilapſi. Sed orto illo
rege in quem gentes ſperabunt.
Jllo ſcꝫ quem mittendum ſan-
ctus patriarcha Jacob ꝓuidit.
⁊ quẽ expectationem fore gentiũ
ꝓphetauit Gen. 49. Cõmouit
magos habitatores remotioris
orientis ſtellis ceteris noua ful-
gentiorqꝫ ſtella. ⁊ ꝺe mirandi lu-
minis claritate. viri ad hec expe-
ctanda non inſcij. magnitudinẽ
ſignificationis intelligũt. agen-
te hoc ſine dubio in eorum cordi-
bus inſpiratione ꝺiuina. vt cos-
tante viſionis miſterium non la-
teret. et quod oculis oſtendeba-
tur inſolitum. animis non eſſet
obſcurum. at ait Leo papa ĩ ſer-
mone qui incipit. Quãuis ſciã.

☞ ¶ L Deniqꝫ ad iter tantũ
cum religiõe ſe ꝺiſponũt. ac mu-
nerum preparatione. longam vi-
am breui temporis cõpendio ꝑ-
currunt. cõfortati eius fide. qui
venit ſeipſum omnibus viam tu-
tiſſimã ac cõpẽdioſiſſimã exhibe-
re. Jngrediunt̃ iudaici regni p̄-
cipuam ciuitatem. ac in vrbe re-
gia ſibi oſtendi poſtulãt quẽ ad
regnandum ꝺidicerunt natum.
ideo enĩ ſe ſtella intrantibus hie-
ruſalez ſubtraxerat vt fides eiꝰ
quem ſtella manifeſtabat etiam
ꝓphetarũ teſtimonia roborarẽt
Sicqꝫ ardentiore fide expete-
rent. quẽ et ſtelle claritas et pro-
phete autoritas mãifeſtabat. q̄-
rẽtibus enim. vbi eſt qui natus
eſt rex iudeorum. Uidimus enĩ
ſtellam eius in oriente et venimꝰ
adorare eum. audierunt a ſacer-
dotũ principibus ⁊ ſcribis. Sic
ſcriptum eſt per prophetã Beth-
leem terra iuda nequaqꝫ mini-
ma es in principibus iuda. Ex
te enim exiet ꝺux qui regat popu-
lum meum iſrael. Uadunt itaqꝫ
iterato ſtelle ꝺucatu quouſqꝫ ꝑ-
ueniunt in bethleem. vbi erat pu-
er. quem cum gaudio videntes
in ſtabulo. quem ſtella ſtans ſu-
pra indicauit plena fide ꝺeum ⁊
hominem agnouerunt.

☞ ¶ D Si horum fidem e-
ſtimare libuerit non facile inue-
niemus cui comparemus. Si-
cut enim ait Bernardus in ſmone la-
tronis fidem. ſi centurionis cõ-
feſſionem conſidero. ſuperexcel-
lere videntur iſti. et quia iam mi-
racula multa fecerat. iam predi-
catus a multis. iam a multis ex-
titit adoratus. ⁊ quia. qꝺ̓ vterqꝫ
ſermone confeſſus eſt. iſti ſimul
muneribus pronũciabant. Con-
fitetur latro regẽ cum ait. Me-
mento mei cum veneris in reg-
num tuuꝫ. Confitetur centurio
filium ꝺei. Uere inquit filiꝰ ꝺei
erat iſte. Sed magi perſonam
regiam auro honorant. huma-
nam mirra. ꝺiuinã thure. Sed
videamus ait Bernardus q̃ꝫ o-
culata ſit fides. q̃ꝫ linceos ocu-
los habeat vt nulla adiacente
infirmitate infirmetur. Nam
cognoſcunt ꝺei filium lacten-

tem. cognoſcūt in ligno pendēte
cognoſcūt morientē. Siqdē ma-
gi in ſtabulo agnoſcūt. latro ī pa
tibulo. Iſti pānis inuolutū. ille
clauis ꝯfixū. Cēturio aūt vitā
agnouit ī morte. Sꝫ oībꝫ hijs
credētibꝫ hij q̇ ꝓpe erāt dure cer
uicis iudei increduli declinabāt
Nōne ꝓpe erāt q̇ patrū inſtructi
figuris ꝛ ꝓphaꝝ vaticinijs xp̄m
expectabāt futuꝝ. p̄ſentē tn̄ mi-
nime agnouerunt. veritas p̄ eos
ꝓlata illūinat magos. ꝛ infideli
tas obcecat mḡros. Carnal' iſrl'
ſit leo vbi. s̈. nō intelligit qd̄ le-
git. nō videt qd̄ oſtēdit. vtit' pa-
ginis quaꝝ non credit eloquijs.
Et ipa eoꝝ legꝫ ſcīa ait Greg. in
omel'. fit illis ad teſtimoniū dā-
natōis. nob' xp̄o adiutoriū credu
litatis. Ecce iſrl' maior iam inci
pit ſuire minori. Et alienigenis
in ſortē ſue hereditatꝫ intrātibꝫ.
teſtamēti qd̄ ſola lr̄a tenēt recita
tione famulant'. ¶ Intrauit ita
qꝫ hodie ī p̄triarchaꝝ familiā gē-
tiū plenitudo ꝛ bn̄dictionē in ſe
mine abraā q̄ ſe filij carnis ab-
dicāt. filij ꝓmiſſiōis accipiunt.
dum in hoc die inchoatiōis vo-
catiōis gētiū. in tribꝰ magꝫ ado
rāt oēs populi vniuerſitatis au-
torē. ¶ Sed ē cariſſimi in
hac re qd̄ ꝯſiderare debemꝰ ſil' ꝛ
timere. Ecce populus ille iſraeli
ticus. qui ꝓpe erat. quē dn̄s ſpe
cialiter elegit. quibꝫ innūera bn̄
ficia inter inimicos ī mari in de
ſerto. ac terra ꝓmiſſionis oſten-

dit. Quibꝫ ad agnoſcendū deū
cuncta loquebant'. Oīa inquit
Chriſ. omel'. 39. eis quaſi voces
quedā dn̄m p̄dicātes erāt. Hoc
mare clamabat cū pedibꝫ trāſire
tur. hꝰ cū extigueret adūſarios. hꝰ
ille aque in ſanguinē ꝯuerſe. hoc
irruptio ranaꝝ. locuſtaꝝ exercitꝰ
eruca ꝛ cyniphes. māna ꝛ cōtur-
nicū mltitudo. Columna ignis
et nubes. ceteraqꝫ eis exhibita ꝓ
digia. Hoc deniqꝫ lex ꝛ ꝓpheti-
ca oracula. quibꝫ etiā futuꝝ ag-
nouerūt. quē tn̄ p̄ſentē agnoſce-
re noluerūt. Et quare nō agno-
uerūt p̄ſentē. qꝛ certe p̄ſentiā eiꝰ
minime deſiderauerūt. ſiquidē
populus hic dn̄m labijs honora
uit. ꝓferētes veritatꝫ teſtimoni-
um. ſꝫ cor eoꝝ lōge erat a dn̄o. iō
malicia excecauit eos. Et quare
p̄ſentiā nō deſiderabant? Certe
ſcriptura doctrice nouerunt. qꝛ
iuſticia cingulū lumboꝝ eiꝰ. ꝛ qꝛ
nō ſm viſionē oculoꝝ iudicatu-
rus eſſet. ſed in iuſticia et equita
te Iſa. 11. Ideo impietatibꝫ ſuis
metuentes. iuſti iudicis refuge-
rūt equitatē. ꝛ magis terrenis qꝫ
celeſtibꝰ delectati. terreno adhe
ſerūt regi ꝛ celeſtē ꝯtempſerunt.
Qd̄ et euangelica teſtatur hiſto
ria. Nedū eni herodē ſꝫ et oēm
cum eo hieroſolimā ad rumores
regis nati turbatos fuiſſe refert
Et qꝛ ſeipſos deiecerūt ſuis ob-
cecati ſceleribꝫ. ꝛ gratiā dei quā
gaudio inenarrabili excipere de
buerūt. ne terrena perderēt cum

timoꝛe refutarũt. nihil ī eis etiā
mille p̄cedentia beneficia ꝓfice-
re potuerũt. Sicut Chriſ. ait.
Si mille adhibeas medicinas.
mille munimēta ↄferas. melioꝛē
facere ⁊ emēdare nō poteris. ni-
ſi ipſe prius qđ in ſe eſt ꝓferat et
ꝓponat. Ideoq̄ʒ qꝛ dn̄o reſtite-
runt. receperũt a dn̄o repudij li-
bellũ. ⁊ terrenis que ꝑdere metu
erunt priuati. ſimul celeſtia ꝑdi-
derũt. ¶ Sed reuera timē-
dum. ne multos iſti ꝑfidi hodie
habeāt imitatoꝛes vtinā nō p̄ceſ-
ſoꝛes. Qui etiam nũc ſi ſpũali-
ter ꝑcipiunt naſci xp̄m turbant̄
cum herode. Quid putatꝭ ſi ho-
die aliq̄s in iuſticia iudicare ve-
niret cũctoſq̄ʒ refoꝛmare. An nō
ſeculi huius homiēs. in potētia.
honoꝛibus. maleq̄ſitis. fedis vo
luptatibꝰ gloꝛiantes turbarent̄.
huiuſmodi quoq̄ʒ extinguere ſic
xp̄m herodes molirent̄? Si p̄n-
cipum pompā. clericoꝛum auari-
ciam. laicoꝛũ inobedientiā mo-
derare molire t̄. timeo ne omnes
in eum cōiurarent dicētes. No-
lumus hunc regnare ſuper nos.
Luc. 19. Sed caueamus cariſſi
mi ne incidamus in idip̄m incre
dulitatis exemplũ. et tanto gra-
uius iudicemur. quāto clarius
dominũ cognoſcentes. eius vo-
luntati reſiſtimus. Qm̄ teſte ve-
ritate. Seruus ſciens volunta-
tem dn̄i et nō faciens vapulabit
multꝭ. Qui aũt nō cognouit ⁊ fe
cit digna plagis. vapulabit pau-
cis. Luc. 12. Quis autē dubitat
nos deũ eiuſq̄ʒ volũtatem clariꝰ
in nouo teſtamento cognouiſſe.
q̄ʒ in ve. teſta. iudei. Lōgeq̄ʒ plu-
ra recepiſſe bn̄ficia ſacramētoꝝ.
Ve itaq̄ʒ nobis. Si plus iudeiſ
dn̄m offendimꝰ. timeamus ne et
nos tandē a dn̄o repudiari ↄtin
gat. et ſimul cũ terrenis celeſtibꝰ
priuemur. Nā oīa in figura cōti
gerũt illis. ſcripta aũt ſũt ad coꝛ
reptionē nr̄aʒ. ī quos fines ſecu
li deuen[e]runt. j. Coꝛ. 10. et Ro.
11. ad ꝓpoſitũ ait. Noli altũ ſa-
pere ſed time. Si eni deꝰ natu-
turalibus ramis ſcʒ iudeis non
pepꝑcit. ne foꝛte nec tibi ꝑcat. Et
ſequit̄ vide ḡ bonitatē et ſeueri-
tatē dei. In eos quidē q̇ cecide-
rũt ſeueritatē. In te aũt bonita
tem. ſi permanſeris in bonitate.
Nos itaq̄ʒ alioꝛũ iactura edocti
cum beatiſſimis magis ſtelle du
catũ ſequamur. linquētes p̄ctā.
ad dn̄m toto coꝛde ↄuertamur.
vt dicere poſſimꝰ. venimus ado
rare eum. Et tm̄ de primo. B
¶ Tangit̄ in ſc̄do ſanctoꝝ ma-
goꝛũ caritas imitanda quā de-
mōſtrauerunt in opeꝝ exhibitio
ne. non quoꝛũcunq̄ʒ ſed in opere
precipuo caritatis qđ eſt adoꝛa-
tio. Adoꝛabant nanq̄ʒ dominuʒ
ſumma adoꝛatiōe. que latria di
citur. qm̄ inuentũ puerum tanq̄ʒ
ſummũ bonũ ⁊ vniuerſitatis do
minũ reueriti ſunt oīa bona ſua
animā. coꝛpus. res exterioꝛeſ. ab
ipſo ſe recepiſſe ſunt pꝛofeſſi. qm̄

de omnib⁹ acceptis homagiũ p̃/
ſtiterunt. Nam adorauerũt ſm
anime actũ interiorẽ. pciderunt
corpe. obtulerũt de tpali ſubſtã/
tia. aurũ. thus ⁊ mirrã. nõ modi
cam ſed ſine dubio magnã q̃ti/
tatem. Nõ enim fruſtra dixerat
euãgeliſta. aptis theſauris ſuis.
quaſi magnũ aliq̃d fuiſſent ob/
laturi. ¶ In quibus deniq̃
muneribꝫ omniũ ſtatuũ oblatio
nem cõprehendũt. Perfectoꝝ ſi
quidẽ eſt offerre aurũ puriſſime
caritatis qd̃ in camino tribula/
tionis cõſumi nõ poteſt ſed pur/
gari. Siquidẽ caritas oĩa ſuf/
fert. omnia ſuſtinet. nunq̃ exci/
dit. j. Coꝝ. 13. Proficientiũ aũt
eſt offerre thus deuote orõnis.
ac ſuauem virtuoſarũ actionum
odorem. ſicut incenſum in cõſpe
ctu dei dirigere. in quorũ pſona
ait aplus. Chriſti bon⁹ odor ſu
mus. 2. Coꝝ. 2. Incipientiũ aũt
eſt offerre mirrã penitẽtie. p cor/
poris caſtigationẽ. ⁊ cõtinuã pu
gnam cõtra vicia. quos idem re
pñtat apl's. j. Coꝝ. 9. cũ ait Ca/
ſtigo corpus meũ et in ſeruitutẽ
redigo. ne cum alijs predicauero
ipſe reprobus fiam. Nos er/
go patres noſtros. gentis noſtre
primicias ſtudeam⁹ poſſetenus
imitari. Et ſi velut adhuc imbe
cilles ⁊ a perfectione longe diſtã
tes nondũ valemus offerre auꝝ
cum pfectis. nec thus cũ pficiẽ/
tibus. ſaltem mirrã offerre cum
incipiẽtibꝫ nõ negligam⁹. Nul/
la nos ſeueritatis retrahat ſuſpi
cio. qm̃ in terrã venit. ac appuit
nobis benignitas ⁊ humanitas
ſaluatoris ad Titũ. 3. In eo vti
q̃ benignitas ĩ quo humanitas
Quid enim ait Bern̄. tantope/
re declarat eius miſericordiã q̃
q̃ ipam ſuſcepit miſeriã? Q̃to/
q̃ ſe minorem fecit in humanita
te. tãto maiorem exhibuit in bo
nitate. Ideoq̃ venit paruulus.
quia paruulos facile donare q̇s
neſciat? Quatinus ſic ſe facileꝫ
ad indulgentiam demonſtret.
¶ I Ecce enim ait Bern̄.
Quaſi ſaccum plenũ miſericor/
dia ſua deus pater miſit in terrã
ſaccum in paſſione cõſcidendũ.
vt effundatur qd̃ in eo latet pre/
cium noſtrum. Sic enim in per/
ſona reſurgentis. Ait propheta.
Concidiſti ſaccum meum et cir/
cũdediſti me leticia. Saccũ vti/
q̃. et ſi paruum. tñ plenum. Par
uulus quippe datus eſt nobis.
ſed in quo habitat omnis pleni/
tudo diuinitatꝭ. Paruulus iſte
paruo dono placatur. offeram⁹
contritionis mirraꝫ. paruũ imo
minimũ donum. Quid enim mi
nus eſt q̃ peccare noluiſſe nec vel
le? Nec tñ paruam miſericordiã
cõſeqnimur. In qua re ⁊ hoc cõ
ſiderem⁹ oportet. qm̃ ſm bern̄.
ſmone. j. de Epi. Sicut modo
nemo eſt qui recõciliari non poſ
ſit. ita poſt paululũ nemo q̃ poſ/
ſit. Et ſicut benignitas apparu/
it vltra omnem ſpem. vltra oẽm

eſtimationē. ita ſimilem expecta
bimus iudicij diſtrictionē. Nā
vt omnes ſcirem⁹ quāta diſtri-
ctōe veniret. tāta illa manſuetu-
do ꝑuenit. Ex magnitudine in-
dulgentie magnitudinē vltiōis
intelligam⁹. Immenſa ē dei mi-
ſericordia. ſed nō minor iuſticia
Multus ad ignoſcendū. mult⁹
ad vlciſcendum. Sed miſericor
diam priorē vendicat locum. vt
ſi voluerimus diſtrictio inueni-
re nō poſſit in quē ſeuiat. Pro-
pter hoc enī benignitatē ꝓroga-
uit. vt pena recōciliati ſeuerita-
tem videam⁹ ſecuri. Nō ergo ca
riſſimi ꝯtemnam⁹ pn̄tem dei mi
ſericordiā. ſi futurā volum⁹ iu-
ſticiam non ſentire. Hec Bern̄.
Si quoqʒ ſtrennue dei miſeri-
cordiā per oblationē mirre que-
ſiuerim⁹. ꝯualeſcere tandē pote-
rimus. vt magoꝝ exemplo etiam
thus deuotiōis. ꝛ tandē dn̄o of
feramus auruʒ ꝑfectionis. Qď
nobis preſtare digneť qui hodie
apparuit gentibus. Chriſtus ie
ſus dn̄s noſter. cuʒ p̄re ꝛ ſp̄uſan
cto in ſecula bn̄dict⁹ Amen.

¶ In feſto Epiphanie dn̄i
ſmo. II. in ordine. XVII.

Vidimus
ſtellam eius ī ori-
ente. et venimus adorare
eum. Matth. 2. A Pre
cipuis feſtiuitatib⁹ ſctā mr̄ eccle
ſia octauas addidit vt mag̃ dei
beneficia nedū cōmemorem⁹. ſʒ
velut mūda aīalia ruminantes.
iteꝝ atqʒ iteꝝ cordib⁹ nr̄is repeti
ta arcius inſigam⁹. quatin⁹ di-
uini amoris ignis qui bn̄ficiorū
memoria quaſi lampas oleo pa-
ſciť. in nob̄ ampli⁹ nutriať. Atqʒ
dū ĝtiores īuenimur. ad alia reci
piēda diſpoſiti magꝭ efficiamur
vn̄ Caſſi. ſuꝑ illō pſ. Qm̄ miſe
cordia tua an̄ oc̄los meos ē. dic
iugiter ſibi ꝯſueniri facit. cui col
latū bn̄ficiū ſꝑ an̄ oculos exiſtit.
meliora etenī mereť accipe. q̇ col
lata ſibi bn̄ficia ꝓbať de corde
nō amittere. Ac deinū vt ea q̄ no
bis imitāda ſunt ex diuinis acti
onib⁹ diligenti⁹ inſpectꝭ. tenaci⁹
conſiderem⁹ ꝛ imitemur. naʒ vt
Aug⁹. ait ſuꝑ Gen̄. ad lr̄am que
xp̄c in oꝑe geſſit. ſignificationis
gr̄a fecit. Quō ĝ nō pociora. po
tioris ſignificatōis gr̄a feciſſet?
¶ Quapropter eccl̄ie īſtituta ſe
quēs nō incōgruū duxi vt ī hac
dn̄ica quā currētis feſtiuitatꝭ o-
ctaua intercludit. materiaʒ feſti
quā pridie ſm̄ hiſtoriā inſufficiē
ter licʒ ꝓpoſui. nūc iux̄ tropolo-
giā ad morū nr̄oꝝ informationē
ꝓut ꝓmiſeraʒ detorquerē. Qď
vtiqʒ cōuenieti⁹ nunc ꝗʒ in feſto
p̄ncipali locū ſibi vēdicat. Nam
ſm̄ Bern̄ in ſermone de epipha.
Quāuis ꝓutile eſt genus loquē
di contra vicia ꝛ ad virtutum cō
mendationē. nō tamē feſtiuitati
bus ſʒ diebꝫ ceterꝭ videť oportu-
nius ꝯuenire. Feſtiuis aūt ꝛ ma-
xime in p̄cipuis ſolēnitatibꝫ ma

gis circa ea que ſolēnitatis ſunt
imorandū vr. vt pariter et eru-
diat animus et incitet affectus.
Cum ergo primo in ſermone p-
mā noſtrā vocationē qua gentiū
p̄mitie quorū nos reliquie ſum⁹
ad fidem ſtella duce ſunt vocati
deuote audiuim⁹. quorū oculis
carnalibus. dn̄s noſter ſuā car-
nem. mentalib⁹ xp̄o deitatē oſten
dere dignatus eſt. Nō min⁹ at-
tente nūc ex eorundē inq̄ſitione.
inuentione. fideli adoratiōe au-
diamus quid nobis figuraliter
et ſm miſticā intelligentiā agen
dū pponat. Sic eni ait Grego.
verba ſacra eloquij ſunt intelli-
genda. vt in veritate credant fa
cta. ꝛ tn̄ p ſignificationē miſticā
nobis aliquid inſinuent morali-
ter faciendū. Quod vt ordina
te ſm hiſtorie ſeriem fiat. reſum
pſi verba thematis prioris ſmo
nis que ſunt. Vidim⁹ ſtellā eiuſ
ꝛc̄. de quib⁹ ꝛc̄. Aue. Vidimus
ſtellā ꝛc̄. p̄mo moraliſanda eſt hi
ſtoria. ſc̄do ad idē flectēda ē dn̄i
ce p̄ntis euangelica doctrina.
B ¶ Cū hō microcoſmus. i. mi
nor mūd⁹. nec nō ꝛ oīs creatura
ſolet appellari vt Mar. vl. Pre
dicate euāgeliū om̄i creature ſm
Greg. i omel. vel q2 i ipm creata
cetera referant. vel q2 in ipo ſil'e
aliq̄d q̄ cū q̄libet creatura ptici-
pat ueniat. nō abſonū erit ſi in
nob ꝛ ſtella ꝛ magi. ꝛ cetera de q̄
bus hiſtoria. req̄rant. Magi ḡ
tres nō incōgrue tres p̄ncipales

potētie aīe itelligunt. q̄ ſūt mēo-
ria itelligētia ꝛ volūtas. Hij ma
gi ſūt ꝛ reges. q̄m̄ i eis ſedes ē ſa
pīētie ꝛ p eas cūcte opatiōs hūa
ne regunt ꝛ dirigūt. Niſi eni me
moria rerū ſpēs teneret. p q̄s itelli
gētia agēda dictādo demōſtra-
ret. Volūtas q̄3 executionē ipa-
ret. nō vtiq3 rōnal' poſſet hō dici
ſ3 magis beſtial' ſic equ⁹ ꝛ mul⁹ q̄
bus n̄ ē itellect⁹. Hee gētiles ſūt
ꝛ barbare q̄n̄ deū in noticia nō
hn̄t. ſ3 tradite ſūt i reprobū ſen-
ſu3. faciūt ea q̄ nō cōueniūt. reple
ti iniq̄tate ꝛ malicia. quō de gen
tibꝫ loquit apl's ad Ro. j. ¶ Cū
itaq3 i diebꝫ herodis. i. regnāte
in ill' dyabolo. cui⁹ ſe ſuos cōſti
tuūt p pctm̄. naſcit xp̄c. Naſcit
inq3 i mēoria aut tenui cognitōe
Stella eis radiat i oriēte h̄ ē in
rōnis ſupiori pte q̄ eternis rebꝫ cō
ſpiciēdiſ vl' cōſulēdis adheret. vt
dic Aug. 12. d tri. h̄ ē q̄ r̄ſpicit et
na. vel tpalia ſm regl'as eternas
In hac rōnis pte orit ſtella eiuſ.
Stella iſta ſinderiſis pōt accipi
quā ſupiorē rōis ſcintillā appel-
lat Hiero. ſup ezech. que lic3 nū
q3 penit⁹ extiguit. latet tn̄ ſepe et
occultat ſ3 nato xp̄o i cogitatōe
ipa fulget i oriēte. Eſt em̄ ſinde-
riſis nihil aliud q3 hit⁹ p̄mi p̄nci
pij practici vt vult Sco. di. 39.
li. 2. hoc ē. ē id q̄ iclinat aīa ad aſ
ſētiēdū p̄ncipijſ practicis. vl' ē met
potētia itellectiua ex ſe inclinata
ad aſſentiēdū p̄ncipijs practicis
vt vl't Aādol. di. 39. li. 2. ꝛ. ocl'ā

qꝛ aūt principia ꝑma falſa eē nō
poſſunt. iō ſinderiſis ſemꝑ recta
Principiū etiā ſm phm. j. poſte.
ex termis noſcit᷑. ideo nunq̄ȝ pōt
extingui. licȝ tunc occultet᷑ cum
talia principia ī intellectu nō co-
gitant᷑. Oritur in occidente qn̄
nos aſſentire facit ꝑncipijs pra-
cticis ordinantibus nos ad finē
ſub fine. vt cum inclinat nos ad
aſſentiendū illis. Juſtū eſt faci-
endum. omne bonū diligendū.
qꝛ bonum. qꝛ appetibile. facien-
dum eſt alij. qđ appetit᷑ fieri ſibi
talis fulſit hec ſtella in naturali-
bus phis. qui virtutes coluerūt
vicia deteſtati ſunt. qꝛ ille hone-
ſta. iſta turpia. Opera enim que
ſic fiunt ⁊ in hunc finem ordinā-
tur. et ſi ſunt bona de genere. nō
tn̄ meritoria eo ꝙ nō procedunt
ex radice caritatis. nec ordinant᷑
in finem vltimū. Sed in orien-
te orit᷑. qn̄ inclinat nos ad aſſen-
ſum ꝑncipioꝝ dirigentiū nos in
opus ꝓpter finē vltimū. vt ſunt
talia. iuſtum eſt faciendum qꝛ a
deo ꝑceptū. vel regule diuine cō-
ſonum. peccatū vitādū qꝛ regu-
le diuine diſſonū. Et omia diui-
ne regule cōſona ſunt facienda.
diſſona fugiēda. Hec inquā ꝑn-
cipia ad rōnis ꝑtem orientalem
deputant᷑. ¶ C Mouet ḡ hec
ſtella. anime ſcȝ potētiā. ad ſeq̄n-
dum deū dū memoria recolit di-
uinas ꝑfectiōes. cogitando q̄m
bonus deus. q̄ȝ miſericors iuſtꝫ.
q̄ȝ iuſtus et inportabilis malis ⁊
ſimilia. Intellectus dictat huic
optimo deo fore adherendum.
et a ſibi diſplicentibꝫ abſtinēdū
Voluntas ꝓpoſitū bonū conci-
pit ac dictamini rōnis ſe confor-
mās. iam ꝓfitet᷑ ſe erraſſe ⁊ ſpō-
det ſue vite emendationem.
Poteſt etiā hec ſtella nō incon-
grue intelligi. gratia dei preueni-
ens. qua deus trahit pctōres il-
luminādo ītellectū ad erroris ꝓ-
prij cognitionē. et preparādo vo-
lūtatē ad boni oꝑis appetitionē
đ quo multa loquit᷑ mgr̄ di. 26.
li. 2. Hanc vtiq̄ȝ propheta a dn̄o
pecijt cū ait. et miſericordia tua
preueniet me. Ps. 58. Cōcepto
itaq̄ȝ bono emendatiōis ꝓpoſi-
to. qꝛ generale eſt ꝓpoſitū et ad
generalia dirigit ſinderiſis non
ad ꝑticularia. opus eſt ⁊ alio du-
ctore qui modū emēdatioris vi-
te preſtituat. ac bonā cōceptā vo-
luntatem ad particularia opera
dirigat. Actꝰ quidē ſunt ſingu-
lariū. j. Metha. et vniūſalia nō
mouent in opus Huiꝰ ductoris
ducatū in magis vt dictū eſt ſup-
plebat inſtinctꝰ ſpūſſancti. q̄ ad
nos lex ⁊ ſcꝑtura. ſm illud Luc.
16. habēt moyſen ⁊ ꝓphetas au-
diant illos. ¶ D Verūtn̄ non
nulli qui iam exierunt a manife-
ſtis peccatoꝝ illecebris viā arri-
puerūt ad xpm in ꝓpoſito bono
ſed chriſtū querūt in hieruſalem
q̄ ciuitas erat regia ⁊ ſeculi pom-
pis plena. qui ſcȝ in mūdana cō-
uerſatiōe et honoribus dn̄m in-

ueīri poſſe putāt. Qui ⁊ carnali
bꝰ amicꝭ fautoribꝫ cōplacere pu-
tāt. ſil' ⁊ dn̄o famulari. Claudi-
cāt ſiq̄dē in ambas ꝑtes. nūc mū
do. nūc dn̄o ſuientes. Cōtra q̄s
ꝑ Helyā đr. 3. Regū. 18. Uſqꝫ q̄
claudicatꝭ ī duas ꝑtes. Si dn̄s
eſt deꝰ ſeq̇mini eū. Si aūt baal
ſeq̇mini eū. Baal vetuſtas vl' de
uorās īterꝑtat̄. q̄ recte mūdo cō
uenit pctōꝝ vetuſtati implexo.
ſuorūqꝫ ſeruitoꝝ nedū aīas ſꝫ et
corpa deuorāti. Quippe mūdo
obſequētes plura corpis īcōmo-
moda ſufferūt qꝫ hij. q̄ dn̄o ī trā
quillitate viuūt Et nemo poteſt
duobꝰ dominis ſeruire ait veri-
tas. Matth. 6. duobꝰ dn̄is vti
qꝫ ꝯtrarijs. q̄ꝫtum ꝓo mūdus ille
dn̄o ꝯtrariat̄. ip̄e expreſſit. Joh.
7. Me inquit odit mundus. qꝛ
ego teſtimoniūꝫ ꝑhibeo de illo.
qꝛ opa eiꝰ mala ſunt. ¶ E In
hieruſalem fuere herodes. ſacer
dotū ꝑncipeſ. ⁊ ſcribe ppl'ī Dn̄m
itaqꝫ q̄rūt apđ herodē q̄ ī inicio
ſue ꝯuerſionis ſb̄ ſpē zeli aīaꝝ. ac
legꝭ diuīe. ꝑlatiōis ſtatū q̄rūt. in
q̄ tanqꝫ alioꝝ rectores. in alijs vi
cia arguāt. iuſticiā āmiſtrēt et q̄
qꝫ deformia reformēt. Herodes
q̇ppe in pellibꝰ gloriās interꝑtat̄
pelles mortuoꝝ aīaliū ab extriſi
co corpi velut indumētum adia
cēt. In hijs gloriant̄. q̄cūqꝫ ſe ne
glectis. ī primorū emēdatiōe q̄ſi
ab eo inducti ſe extollūt. Hic ap
petitꝰ ⁊ ſi foris ſpēm boni hꝫ q̄ſi
zelantꝭ aīaꝝ lucra. Sꝫ reuera ex
radice latentis ſuꝑbie ꝓcedit. q̄
alioꝝ defectꝰ. nō aūt ſuos vide-
re ꝑmittit. q̄s ſi claro oculo intu
erent̄. in ſeipis cog̃ſcerēt q̄ emen
dāda eēnt. in ſe īuenirēt vbi ſm
ordinatā caritatē foret reforma
tio inchoāda. Hic cū dn̄s ſenio
rū ppl'i ī terra ſcribēdo oc'los a-
periret. mulierē quā priꝰ de adul
terio accuſabāt. ꝓprioꝝ criminū
ꝯfuſi intuitu. nō dānabāt. vt hr̄
Joh. 8. Hic apl'us ait. j. Thim̄.
3. Si q̇s domui ſue p̄eſſe nō ſcit
quō eccl'ie dei diligētiā habebit
Nō eni ꝑlatio in eccl'ia dei a q̄qꝫ
appetēda ē. lꝫ dū iniūgit̄ ſit ſuſci
piēda. De q̄ Augꝰ. 19. đ ci. c. 19.
Locꝰ ſuꝑior ſine q̄ ppl's regi nō
pōt. et ſi ita teneat̄ atqꝫ admiſtre
tur vt decet. idecēter tn̄ appetit̄.
q̄ꝫobrē ociū ſctm̄ q̄rit caritas. ne
gociū iuſtuꝫ ſuſcipit neceſſitas
caritatꝭ. quā ſarcinā ſi nemo īpo
nat ꝑcipiēde atqꝫ intuēde vacan
dū ē ꝟitati. ſi aūt īponit̄ ſuſcipiē
da ē ꝓpt̄ caritatꝭ neceſſitatē. hec
ille. Nequaqꝫ ḡ cū herode ī pelli
bꝰ alioꝝ aīaliū. i. ī aliena ꝓbita-
te nob̄ ē gloriādū. ſꝫ gl'ia nr̄a ſit
teſtimoniū ꝯſcie nr̄e. 2. Coꝝ. j.
F Alij xp̄m q̄rūt apud ſacerdo
tū ꝑncipes. iſti ſacerdotes auari
cie exēplū ꝑtulerūt. que tāta ī eis
fuit vt etiā ſacerdotiū ip̄m pecu
nia cōꝑabāt. vn̄. 3. Re. 13. Qui-
cunqꝫ volebat īpleuit manꝰ ſuas
et fiebat ſacerdos. Apud ſacer-
dotes xp̄m querūt quicūqꝫ ꝓpt̄
largas elemoſynas faciēdas. di

uicias illicite cōgregāt. vt nōnul
li in clero plura bn̄ficia ꝑter ne⸗
ceſſitatē vite ⁊ ſtat⁹ tenēt vt ho⸗
ſpitalitatē tenere. noua bn̄ficia
fūdare diuinū ⁊ cultū valeāt au
gmētare. Sic laici nimijs et in⸗
debitis lucris. pauperū exactiōi
bus. multiplicib⁹ fraudib⁹. di⸗
uicias aggregāt ꝺ quib⁹ poſtea
paſcere pauperes xp̄i queāt. Ec⸗
ce xp̄m querūt in paupeꝝ ſpecie.
ſed nō eo mō quō deberēt. Lau⸗
dabile plane ꝓpoſitū. Sꝫ iniu⸗
ſtū eſt executōis negociū. Quid
enī mai⁹ eſt. de ſuꝑfluis dare ele
moſynā. an carere ſuꝑfluis ꝓpt
deū? Nec in muneꝝ q̄ntitate ſed
caritatis ⁊ affect⁹ magnitudine
cōplacet ſibi de⁹. Ideo viduam
duo minuta ī gazophilaciū mit
tentē. dn̄s ipe ꝓtulit cūctis etiaꝫ
magna dona offerētib⁹. ꝑ eo ꝙ
iſta de penuria ſua. iſti de hijs q
eis abūdarūt intulere. vt habet
Marc. 12. Luc. 21. Et Ecci. 34.
Qui offert ſacrificiū ex ſubſtan
tia paupeꝝ. quaſi q̇ victimat fili
um in ꝯſpectu pr̄is ſui. Hic dn̄s
ne ſub colore elemoſynaꝝ auidi
eſſem⁹ ad diuiciaꝝ aggregatio⸗
nē. Nō integros iubet dare pa⸗
nes. Sꝫ frāge inq̇t eſuriēti panē
tuuꝫ. Iſa. 58. Et ꝑbēti calicē aq̄
frigide ſiciēti. mercedē repromit
tit. Matth. 10. Hic tobias fili⸗
um erudiēs ait Quō potueris ita
eſto miſericors. ſi multū tibi fue
rit abūdāter tribue. ⁊ ſi exiguuꝫ
tibi fuerit. etiā exiguū libent im

pertire. eiuſdē. 3. ¶ B Apud
ſcribas ppl'i nōnulli xp̄m querūt
qui ꝓpt legis diuīe cognitioneꝫ
ꝑfectiorē. vt aiūt. curioſa q̄ꝙ ꝑ⸗
quirūt. vtiliora ꝟo ac ſeſe ꝯcernē
tia ꝑtereūt. Sic ⁊ ipi ſcribe legē
tenētes neſcierūt dn̄m. iō ꝯ eos ait
dn̄s Iſa. 56. ſpecl'atores ei⁹ ceci
oēs neſci. vni. vidētes vana amā
tes ſomnia. Vehementer labo⸗
rant ad ſtudendum ea vn̄ intel⸗
lect⁹ illuminet. modicū vnde in⸗
flāmet affect⁹. q̄ſi ī die dn̄i querē
dum ſit a nob q̄ntū fuerit intelle⸗
ct⁹ acut⁹ ⁊ erudit⁹. ⁊ nō magis q̄⸗
lis fuerit affect⁹ nr̄ ad dn̄m deū
nr̄m. q̄ꝫ ſcꝫ ſimplex. q̄ꝫ hūilis. q̄ꝫ
fidelis ī dei ſuicio fuerit ſm vo⸗
catiōeꝫ q̄ vocati fuerūt Tales ſūt
q̇ adhuc ī ſcṗtura nouicij. nōdū
ꝑma fundamēta itelligētes ſtatī
ad q̄cunqꝫ difficilia ⁊ obſcura le
genda. temerario q̄dā auſu rapi
unt. q̄ſqꝫ vt Hugo. ait li. 5. Dy⸗
daſ. audire ꝟba dei ⁊ diſcere de
lectat. nō q2 ſalutifera ſꝫ q2 mi⸗
rabilia ſunt. Scrutari archa⸗
na et inaudita volunt. multa ſci
re. nihil facere. Hos ergo ait il⸗
le quid aliud agere dicam q̄ꝫ pre
conia diuina in fabulas cōmu⸗
tare. qm̄ auditum paſcere conā⸗
tur. non animum quibus lectio
ſcripturarum que ad edificatio
nem eſſe deberet. vertit in erro⸗
rem. Hij ſapientiſſimū paulū at
tendāt qui etiā ipo teſte. Gal'. j.
an̄ ſuā ꝯuerſionē ī lege ꝓfecit ſu
pra mltos coetaneos ſuos. de ſe

De Epiphania domini

j. Coꝛ. 2. dicētē. Nō enī ait iudi-
caui me ſcire aliq̇d inter voſ. niſi
ieſum xp̄m ⁊ hūc crucifixuꝫ. Ec-
ce pħiam noſtraꝫ. cui nō tam co-
gnitione q̄ꝫ amoꝛe inherere de-
bemus. Diſcipulū quoqꝫ ſuū thi
moteuꝫ a vanis ⁊ ſine diſciplina
queſtionibꝫ multiplicit̃ cohibet
et omnes hoꝛtat̃ Ro. 12. dicens.
Nō alta ſapientes ſed humilibꝫ
cōſentientes. qui enī ſcrutatoꝛ ē
maieſtatis. opprimet̃ a gloꝛia ait
Salomon Prouꝰ. 26. ca. Que-
runt nihilominꝰ xp̄m apud hero
dem pꝛincipes ſacerdotū et ſcri-
bas. Qui cum vitam emendare
volentes de ſua cōuerſione tra-
ctant apud ſapiētes ⁊ reputatos
mūdo. ſpernētes ſimplices pau-
peres ⁊ d̄uotos. Cōtra quos d̄r
Ecci. 37. Cū viro religioſo tra-
cta de ſanctitate. et ſequit̃. Ani-
ma viri ſancti annūciat aliqn̄ ve
ra q̄ꝫ ſeptem circūſpectoꝛes ſedē-
tes in excelſo ad ſpeculadū. Nec
tn̄ ſpernendū eſt conſiliū etiā co-
rum qui male ſunt vite dū nō ex
ſuis ſꝫ ex ſcriptura loquunt̃. q̄m
talia nō quaſi ſua ſꝫ quaſi dei cō
ſilia ſcripturaꝫ inſpirantis ſunt
imitanda. vt fecere magi qui re-
licto herode et iudeis ſecuti ſcri
pture cōſiliū ab eis receptū. ſtel-
lam meruerūt habere ducē. Jta
⁊ nobis ſtella q̄ ꝑ vicia ꝟtutū fu
co contecta occultabat̃ dū ratio
ipſa in erroꝛē deijcit̃ iudicās ex-
pedire qđ nocet Rurſus appa-
ret qn̄ xp̄m ſm̄ ſcripture teſtimo
niū querimus in bethleem iude.
Bethleem domus panis interp̄
tatur. Juda cōfeſſio ſonat. Pa
nis eſt verbū dei dicēte domino
Matth. 4. Nō in ſolo pane vi-
uit homo. ſed in omni verbo qđ
ꝑcedit de oꝛe dei. Panis ille cō
firmat coꝛ hominis quo ſe cōfir
mari oꝛabat ꝑpheta. Confirma
me in verbis tuis. Simus nos
bethleeꝫ. habeamꝰ in nobis hūc
verbi dei panē Audiamus illud
deuote. cuſtodiamꝰ diligenter.
et btificabimur. Naſcet̃qꝫ ī no-
bis verbum patris qđ eſt chriſtꝰ
dn̄s. qui eſt panis vite. Joh. 6.
Bethleem quidē ait Micheas
ꝑpheta. paruula es in milibꝰ. ne
ceſſe eſt ſimus ꝑuuli. ſimꝰ humi-
les. q2 ſuꝑbis reſiſtit ꝑuulus no
ſter. humilibꝰ dat gratiā. j. Pe.
5. Nouiter hec illa ſingularꝭ vir
go que ⁊ mentē ⁊ coꝛpus caſtiſſi-
mum illi in ſua humilitate p̄pa-
uit hitaculū dn̄mqꝫ ipſum quē fi
de cōcepit. etiā coꝛpoꝛaliter par-
turiuit. Hinc ipſa teſtimoniū ꝑ-
hibet reſpexit inquit humilitatē
ancille ſue. Simus ⁊ iuda cōfi-
tentes noſtra peccata coꝛā dn̄o.
q2 omnia in ꝯfeſſione lauantur.
Nonne hoc ip̄m eſt qđ dn̄s do-
cens nos petere a patre panē no-
ſtrum quotidianū ſtatim adiun
xit. Dimitte nobis de. no. Sic
ergo ſi paruuli fuerimꝰ. verbum
dei cuſtodierimus. et peccata no
ſtra lauerimꝰ in cōfeſſione. iam
ſumus bethleeꝫ iude in qua na-

ſcitur et habitat dñs. Nõ ergo
vt moyſes ait Deut. 30. Supra
nos eſt verbũ hoc. verbum vtiqꝫ
caro factum. non ꝓcul a nobis.
nec in celo ſitum vt poſſis dicere
quis nr̄m põt in celuꝫ aſcendere
ut deferat illud. Nec trans ma-
re vt tranſfretare nõ poſſis. ſed
iuxta te eſt in oꝛe tuo et in coꝛde
tuo. Domum ergo intremꝰ ani-
me noſtre ꝑ diligentem vite nr̄e
diſcuſſionẽ ꝛ ſtatus ꝓpriȷ̃ examẽ
ne qđ ſibi incũbit. negligere con
tingat. ꝛ inueniemus eum. in no
bis habitantẽ. ipſe eni eſt ſapien
tia patris que dicit. delicie mee
eſſe cũ filijs hominuꝫ. Pꝛouꝰ. 8.
Neſcitis inquit apl's qꝛ templũ
dei eſtis ꝛ ſpũs dei habitat ĩ vo-
bis. j. Coꝛ. 3. ꝛ iteꝝ. vos eſtis tẽ-
plũ dei viui dicit dñs. qm̄ habi-
tabo ĩ vobis. 2. Coꝛ. 6. Et. j. c.
13. An nõ cogſcitis voſmetipos.
qꝛ chꝛiſtus ieſus in vobis ẽ. niſi
foꝛte repꝛobi eſtis. et Heb. 3. xp̄c
tanqꝫ filiꝰ in domo ſua que do-
mus ſumꝰ nos. ſi fiduciã habe-
mus. et gloꝛiã ſpei vſqꝫ in finem
firmã retineamꝰ. Inuenimus ḡ
eũ in nobis ꝑ amoꝛoſam cogni-
tionem nos ſaluantẽ et pctã nr̄a
remittentem. caritas eni operit
multitudinẽ peccatoꝝ. Cum ma
ria. i. gratiaꝝ plenitudine. Tan-
tum vtiqꝫ grē ꝯfert plenitudinẽ
qꝫtum ſe homo reddit capacem
ipſo dicente. ꝑ ꝓphetam ps̄. 80.
Dilata os tuũ et ego implebo il-
lud. Ecce apparuit quõ querit ꝛ
quõ inuenit in bethleem iudã.

¶ I Inuento igit dño ꝓci
damus ꝑ verã obedientiã. iugo
ſuo nos penitus ſubmittẽdo. di
centes ex animo illud ps̄. Verũ-
tñ deo ſubiecta eſto aĩa. Adoꝛe-
mus per firmaꝫ fidem. recogno
ſcentes qꝛ ipe eſt dñs deꝰ noſter.
creatoꝛ ꝛ redemptoꝛ noſter. nos
aũt populus eius. in ſua fide vi-
uẽtes. vt dicit Ro. j. Juſtꝰ ex fi
de viuit. ¶ Offerãt quoqꝫ reges
noſtri munera. Volũtas aurum
puriſſimi amoꝛis. qui ꝑ nullius
tribulatiõis caminũ ꝯſumatur.
caritas omnia ſuffert. omnia ſu
ſtinet. nunqꝫ excidet. j. Coꝛ. 13.
Talem vtiqꝫ amoꝛẽ vt omnia di
uino amoꝛi poſtponat et nihil p̄-
ter deum diligat. qđ non ꝓpter
deum amet. vel ad minus qđ ſa-
lutꝫ expoſcit neceſſitas vt nil cõ-
tra deũ amet. paratus omnibus
renunciare que diuinis obuiant
mandatis. Offerat intelligẽtia
thus deuote oꝛationis. Multũ
quippe valet oꝛatio iuſti aſſidua
iuſti inqꝫ. qui diuinis obtempat
mandatis. Qui aũt declinat au
rem ſuã ne audiat legẽ ait Sa-
lomon Pꝛouꝰ. 28. oro eiꝰ erit exe
crabilis. Offerat deniqꝫ memo-
ria cõmiſſoꝝ delictoꝝ mirrã con
tritionis ꝛ coꝛpis caſtigationis.
que licet ſit amara tñ hominez q̊
peccato moꝛtuus fuerat ꝯſeruat
vt ait Bern̄. ne defluat et iteruꝫ
in vicium putrefiat. Offerat q̄ꝫ
mirrã interne cõpaſſiõis ſm̄ illđ

Cañ. j. Faſciculus mirre dilect⁹
meus cõmorãs inter vbera mea.
quatinus mereat̃ in ſomno. h̄ eſt
quiete ⁊ pace ꝯſciẽtie iam nõ re-
prehẽdẽtis de peccato ſuſcipere
angelicã cuſtodiaꝫ ne redeat ad
herodem ꝑ recidiuã. ſed ꝑ aliam
viam humilis ſcꝫ ꝯuerſatiõis cõ
tra ſupbiam. ꝯtinentie ꝯ̃tra lu-
xuriam. ſobrietatis ꝯtra intẽpe-
rantiã. caritatis ꝯ̃tra inuidiam
manſuetudinis ꝯtͣ iram. exul-
tatiõis ꝯtra accidiã. liberalitatꝭ
cõtra auariciã reuerti valeat ad
patriã beatitudinis ſempiterne.
quã nob̃ ꝯcedat ieſus xp̃c cũ pa-
tre et ſpirituſancto in ſecula be-
nedictus. Amen.

In feſto Epiphanie ſermõ. III. in ordine. XVIII.

OBtulerũt
ei munera aurum
thus et mirrã. Matth. 2.
A Celebrato ꝓxime ea q̃ va-
luimus deuotione die letiſſimo.
quo nobis peccatoꝝ mole dam-
nabiliter oppreſſis. natus eſt ſal
uator qui eſt chriſt⁹ dñs in ciui-
tate dauid. (abſcõditus quideꝫ
in pauptatis humilitatiſqꝫ habi
tu. a paucis ĩ die illa eſt agnit⁹)
Nõ diſparibus gaudijs. et hũc
diẽ clariſſimũ agam⁹. quo ad co
gnoſcendũ. adorandũqꝫ dei fili
um. tres magos preuia ſtella per
duxit. atqꝫ per hoc omni natiõi
eundem veniſſe ſaluatorẽ decla-
rauit. ¶ Preceſſerãt quidẽ (ait
Leo in ſer. qui incipit. Hodier-
nã feſtiuitatẽ) mlt̃a documẽta.
que corꝑalem dñi natiuitatẽ in-
dicijs declararent. ſiue cũ beata
virgo maria. fecundandam. ſe
ſpũ pariturãqꝫ dei filiũ. audiuit
et credidit. ſiue cum ſalutatione
ipſi⁹ in vtero elizabeth. nõ dum
natus Johãnes ꝓphetica exul-
tatione cõmotus eſt. quaſi inter
matrꝭ viſcera clamaret. Ecce ag
nus dei q̇ tollit pctã mũdi vel cũ
ortũ dñi angelo annũciante. pa-
ſtores celeſtꝭ exercit⁹ ſunt clarita
te circundati. vt nõ ambigerent
de poteſtate pueri. quẽ erãt in p̄-
ſepe viſuri. nec putarẽt ꝙ in ſo-
la natura hominis eſſet editus.
cui ſuperne milicie famularet̃ oc
curſus. Sed hec atqꝫ alia hmõi
paucis tunc vident̃ innotuiſſe ꝑ
ſonis. que vl' ad cognationẽ ma
rie virginis. vl' ad ioſeph. ſancti
familiã ꝑtinebãt. ¶ Hoc aũt ſi
gnum qđ magos in longinquo
poſitos. ⁊ efficaciter mouit. ⁊ ad
dñm ieſum ꝑſeueranter attraxit
illius ſine dubio ſacramẽti gr̃e.
et illius fuit vocationis exordiũ
qua nõ in iudea tm̃. ſed etiã ĩ to
to mundo. chriſti erat predican-
dum euangeliũ. vt per illam ſtel-
lam que magoꝝ viſui ſplenduit.
iſraelitarũ ꝟo oculis nõ refulſit
et illuminatio ſignificata ſit gen
tium. ⁊ cecitas iudeorum hec il-
le. ¶ Quantã ꝟo gratiarũ acti-
onem debeamus ꝑ illuminatio-

ne gentium probãt iudeorũ exce
catio qui qm̃ fuere ingrati ſuis
demeritis ſunt excecati. propter
incredulitatẽ inquit aplus fra-
cti ſunt Ro. xi. et ſequitur. No-
li altum ſapere ſed time. vide bo
nitatem dei in te. ſeueritatẽ in e-
os qui ceciderunt alioquin et tu
excideris. ¶ Honoremus ergo ſa-
cratiſſimã diem. in quo ſalutis
autor apparuit. adorem⁹ quoqꝫ
omnipotentem in celis. quẽ ma-
gi infantem venerati ſunt in cu-
nabilis offeramus dona miſtica
ꝑ deuotionem cordis internam.
ſicut illi obtulerunt ei munera.
aurũ thus et mirram. de quo ꝑ
gratia Aue maria. ¶ B Q̃-
uis in hodierna dñice declarati
onis die multiplicter dominus
legitur manifeſtatus. eadẽ qui-
dem die. ſed tempore nõ eodem
Nam tredecimo natiuitatꝫ ſue
die. vt vult glo. magis ſtella du-
ce in bethleem iude ciuitate da-
uid oſtenſus eſt. eadẽ deniqꝫ die
euolutꝫ. 30. ãnis. vt vult Berñ.
Baptiſatus a iohanne in iorda
nis fluuio. voce patrꝫ. Hic eſt fi-
lius meus dilectus in quo mihi
bene complacui. ⁊ ſpiritusſancti
deſcẽſione in corporali ſpecie co-
lumbe. celebri teſtificatione ma-
nifeſtatus eſt. Ipſa deniqꝫ die.
vno anno reuoluto. ad nuptias
vocatus miraculorum ſuorũ pri
micijs. mutatione ſcz aque in vi
num potẽtia diuinitatis ſue. di-
ſcipulis ſuis omnipotens inno-
tuit. Unde et crediderunt in eũ
Joh. 2. ¶ Quia tñ adhuc ſan-
ctum ac virginale matris cõme-
moramus puerperiũ. ac dulcis ẽ
nobis ſaluatorꝫ noſtri infantia.
eam que magꝫ facta eſt in infan-
tia apparitionẽ. principalius co
lit ac ſolẽnizat eccleſia. In octa-
ua ꝟo die de ſecũda. Et ſequen-
ti dominica de tercia feſtum fa-
cit. q̃d cantica eorundez dierum
declarant. Et recte primã do-
mini apparitionẽ celeberrima fe
ſtiuitate honoramus nos. qui d̃
gentilitatis errore. ſola dei miſe
ricordia conuerſi ſumus. qm̃ vt
dicit Leo papa. Agnoſcimus in
magis adoratoribus chriſti vo-
cationis noſtre. fideiqꝫ ṗmicias
exultãtibuſqꝫ animis beate ſpei
inicia celebramus. Exinde enim
in eternam hereditatem cepim⁹
introire. exinde nobis loquenti-
um chriſtũ ſcripturarum archa-
na patuerũt. Et veritas quã iu-
deorum obcecatio non recepit.
omnib⁹ nationib⁹ ſuum lumen
inuexit. Hec ille. ¶ Hanc ergo
noſtram vocationem. in ipis ma
gis iniciatam. ſm̃ ꝙ euangelica
prodit hiſtoria attente audiam⁹
vt deniqꝫ quid nobis miſericor-
diam a domino cõſecutis agen-
dũ ſit clari⁹ cognoſcam⁹. Euan
geliũ itaqꝫ ita dicit. Cũ nat⁹ ⁊c̃.
C ¶ Dimiſſa expoſitõe lr̃ali qm̃
plana eſt. diligẽter ꝯſiderem⁹ q̇d
ad tantoꝝ patrũ nr̃oꝝ imitatio-
nem agendũ nobis ꝓponat. ne ⁊

nos ingrati in idipm incidamus
iudaice incredulitatis exemplū.
Sicut ad Heb.4.hortaꝛ. Si
inquit Ro.11.naturalibꝫ ramis
nō pepercit.ne forte nec ⁊ tibi ꝑ-
cat. ¶ Et quidē dignum ꝑ oēm
modū eſt.nos in hac die nr̄e de-
ſponſationis.vocationis ⁊ ſpiri
tualis nr̄e natiuitatis oblatiōes
dn̄o offeramꝰ.ſicut ⁊ patres no-
ſtros hodie feciſſe legimꝰ. Qua
lia.querit Augꝰ.ſer.ꝺ natiuita-
te q̄ incipit. Rogo vos fratres.
Sunt inquit multi qui vouent
alius pallam. alius oleū. aliꝰ ce-
ram ad luminaria noctis. alius
vt vinū per vnum annum nō bi-
bat.alius vt ieiunia certo tempe
faciat. Alius vt carnem non co-
medat. Nō eſt iſtud votū opti-
mū et perfectū. adhuc meliꝰ vo-
lo. Nō elegit dn̄s nec ꝓpiciatur
ſpecie tua.nec oleo tuo. nec ieiu-
nio tuo. ſed hoc quod in te rede
mit.hocipm offer.hoc eſt animā
tuā. Et quō animā offeramꝰ o-
ſtendit.cum ſubdit. Cogitatio-
nibꝰ ſanctis. moribꝰ caſtis.ope-
ribꝰ fructuoſis. Auertēdo a ma
lo cōuertēdo ad bonū. damnan
do viciū.amando deū. Cui con
cordat illud Ecci.35. Sacrifi-
cium ſalutare.attendere manda
tis.⁊ diſcedere ab omni iniqui-
tate. Et Michee.6. Quid di-
gnū offeram domino. Sequiꝛ
Indicabo tibi o homo quid ſit
bonū.⁊ quid dominꝰ requirat a
te.vtiq̄ȝ facere iudiciū.diligere
miſericordiā.et ſolicitū ambu-
lare cū deo tuo. Hec quidē faci-
mus ſi miſtice aurū thus et mir-
ram cum magis offeramus. Cū
eni magos hec obtuliſſe legimꝰ.
nos de theſauris nr̄is ait Amb.
ſuꝑ Luca 3.talia munera ꝓfera-
mus. Habemus eni theſaurū il
lum in vaſis fictilibꝫ. Quid er-
go aurū.quid thus.quid mirra
ſignificet audiamus. Et quidē
ad litteraȝ hec fidem inſtruunt.
qm̄ hijs muneribꝫ dn̄o oblatis.
in eadem ꝑſona. incōmutabileȝ
deitatem.poteſtatem regiam.ac
paſſibilem ⁊ verā humanitatem
magi ꝓfeſſi ſunt. In quo here-
ſes arrij.manichei. neſtorij ⁊ eu-
thicetis.ceterorūq̄ȝ circa xp̄i di-
uinitatem vel humanitatem er-
rantiū ꝯfunduntꝛ. ꝓut late ꝓſe-
quiꝛ Fulgentius in ſermone de
Epipha.qui incipit. Noſtis fra
tres cariſſimi. Thus enim ad ſa
crificiū. Aurū ad tributū. Mir
ra ad ſepulturam ꝑtinet mortu-
orum. Omnia hec ait idem ſan-
cta fides noſtra veraciter offer-
re nō deſinit. dum vnū eundēq̄ȝ
verum deū. verum regē. veꝝ ho-
minē ꝓ nobis vere mortuum cre
dit. ☞ ¶ D Ad tropologiaȝ
tū nos ꝯuertentes videamꝰ.ſi in
vaſis noſtris hec munera inueni
re poſſimus. vt ⁊ nos dn̄o offera
mus. Habemꝰ aūt tria vaſa ſiue
tres ſacculos i anima noſtra. in
quibus cuncti theſauri nr̄i ſunt
recluſi. Hij ſunt intelligētia. vo

lũtas. virtus executiua. ¶ Hijs enim tribus potẽtijs. cuncte virtutes ītellectuales ⁊ morales ſed et eoꝝ actus cauſaliter reſeruantur. In hijs deniqꝫ aurum thus et mirra miſtice recluduntur.

Quid enim aurũ moraliter rectius. q̄ꝫ ſapientiaꝫ vt Gregoriꝰ omel'. 10. teſtatur ſignificat de q̄ Salomõ ait. Theſaurus deſiderabilis requieſcit in corde ſapientis. Et iterũ ſi diuitie appetuntur. quid ſapientia locupletius. Sap̄. 8. Quippe auꝝ ſplẽdet ⁊ durabile magis eſt. ⁊ ceterꝭ metallis precioſiꝰ. Et d̄ ſapiẽtia ſcribiť. q꞉ clara eſt ⁊ nunq̄ꝫ marceſſit. Sap̄. 6. Precioſior deniqꝫ eſt cunctis opibus. ⁊ omnia q̄ deſideranť huic nõ valent cõparari. Prouerb. 3. Teſaurus aũt ille in ꝓmptuario intelligẽtie collocatur. Thus' ꝟo qd̄ in ſacrificio incendiť. frequẽter or̄onis deuotionẽ repreſentat. ſicut ait ꝓpheta regius. Dirigať oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo. Et Joh. in Apoc̄. Incenſa (angelo thuribulũ aureũ in manu habente) data. docet eſſe orationẽ ſanctoꝝ. Eiuſdc̄. 8. Eſt ãt oratio ſm̄ Dam̄. affectus mẽtis in deum. ꝑ amoroſam ſcꝫ affectionem. Affectio aũt que ꝑ̇ncipale in oratione eſt. ad alteram thecã voluntatẽ ſcꝫ ꝑtinet. et in eiꝰ theſauris numeratur. Mirra ꝟo quia amaritudinem habet. exteriorum laborem operũ quibꝰ pena annexa eſt ⁊ fatigatio vñ in ꝑſona fideliũ laboratorum dicit ſponſa in canticis. Manus mee diſtillarunt mirrã primã. Cañ. 5. Pertinet itaqꝫ mirra ad theſauros executiue potentie.

C ¶ Offeramus ergo dño auꝝ d̄ ſacculo itellectiue. Quõ? Certe nõ equa omnium eſt oblatio. Offert incipiens. Offert auruꝫ et ꝓficiens offert abundantius iam perfectus. ¶ Incipiẽtes domino aurũ offerunt. qui doctrinas fidei ⁊ moꝝ diligenter querunt. reuerenter ſuſcipiũt. ⁊ tenaciter cuſtodiunt. Diuinas reuelatiões ⁊ ſcripture ſacra dogmata. et quecũqꝫ eccleſia credenda tradit. ſue prudentie anteponũt ſimplici ⁊ pia fide credẽtes. et in captiuitatem redigentes. omnẽ intellectum in obſequiũ fidei. 2. Coꝝ. 10. Voluentes ſemper mẽte illud Ecc̄i. 16. Ne ſis incredulus verbo dei. cuius nõ dubitat eſſe quidquid eccleſia cuius ipſe ſponſus eſt credendũ tradidit. Qui ꝟo credere rẽnuit. niſi que ſuo intellectu videt. nihil domino offert. ſed aurũ ſibi reſeruat. Quorum deniqꝫ ſolicita eſt cura. inueſtigare et intelligere ſine quorum cognitione peccata vitari non poſſunt. qualia ſunt p̄cepta d̄calogi ⁊ cetera eccleſie ſtatuta. quantũ ſtatum ſuum cõcernunt. Dico ſolicita. quia tanta

ad min⁹ quantā apponūt p cor-
poralis vite ſuſtētatiōe pcuran-
da. imo maiorez. quo vita ſpūal'
que ſine hoꝝ cognitiōe ſuari nō
pōt. maior ē corpali. Memores
illius ſapientis. Que pcepit tibi
deus cogita ſemp. Quoꝝ demū
ꝯſilia ſemp in dn̄o pmanent ſm
conſilium tobie. Tob. 4. Ita vt
in omnibus agendis deū reſpici
ant. Min⁹ offerre nō poteſt qſ-
quis dei mādata cuſtodire ſata
git. Et iō hec oblatio auri oīm
iuſtoꝝ eſt. Nec abſqꝫ illa ſpes eſt
alicui fideli. ¶ F Proficiētes
xpo in via dn̄i ac virtutū adquiſi
tioni inſudantes. aurū intelligē
tie copioſi⁹ offerūt. dum nedum
neceſſaria ſalutis ſcire laborant
ſed omnē cogitatū. oīme ꝯſidera
tionis ſtudiū. a vanis et inutili-
bus cōpeſcere conant. Quibus
omne ſtudiū et omnis doctrina
de curioſitate ſuſpecta eſt. q̄ non
ordinat actu vel habitu. media-
te vel imediate ad bn̄. moraliter
gratuiteqꝫ viuendum. Scien-
tes qꝛ vt dicit Gerſon. in de ſtu-
dio religioſ. In illa die extre-
mi examinis. non interrogabit.
q̄ꝫtum acut⁹ fuerit intellectus et
eruditus. ſed qualis fuerit affe-
ctus noſter ad dn̄m deū noſtrū.
hoc eſt q̄ꝫ ſimplex. humilis. deuo
tus. ſpontaneus. ꝛ fidelis in dei
ſeruitio ſm eam vocatiōez q̄ vo
catus fuerit. Hi rumores fugi-
unt. nouitatib⁹ aures includūt
de curioſis nō cōferunt. ſed ſo-
lum eam intellect⁹ eruditionem
querūt. quib⁹ affectus valeat in
flāmari. Ita etiā nō mō illa q̄ ne
ceſſario p ſua et ſuoꝝ ac paupe-
rum ſuſtentatiōe mente tractare
coguntur. ſed qđ magis ꝯgruit. ſa
luti ꝛ diuino honori ptractant.
Agunt ſiquidē more apum. que
flores ſingulos ꝯtingūt. ꝛ quid-
q̇d dulce ꝛ generādo melli acco-
modū guſtauerit. ſine floris leſi-
one in alueolū cōportant. Non
difformiter ipi oculo intellectua
lis cōſiderationis floridas ami-
corum dei ꝯuerſationes puolāt.
ſctōꝝ virtutes pluſtrant. gratiā
vniuſcuiuſqꝫ explorāt. ꝛ q̇dquid
dulce ſanctū ꝛ ſuaue inuenerint.
in alueolum memorie recondūt.
Siquidē ab alio hūilitatis. ab
alio paciētie ꝛc. flores decerpūt.
Atqꝫ nō ſoluz hoc cognoſcere. ſꝫ
p imitationem in mores trāſfun
dere. eiſqꝫ domū mentis conten-
dunt ornare. In horū pſona ait
ſponſa in canticis. ca. 3. Surgā
et circuibo ciuitatem p vicos et
plateas querā quem diligit ani-
ma mea. Que verba pulcerri-
me ad ppoſitū exponit Richar-
dus ca. 2. ſuper cantica.
¶ G Perfecti vero abun
dantiſſime aurum ſuum offerūt
quia totum quod habent impē-
dunt. quatinus mereātur a deo
ꝯtēplationis grā illuſtrari. Nil
ſibi ſeruāt. Nil ſue induſtrie at-

tribuūt ſm apl'i cōſiliū. ſtulti fi-
unt ſeculo vt ſint ſapiētes deo. j.
Cor. 3. Sciētes q2 ſtulta mun-
di elegit deus vt ↄfundat ſapiē-
tes. j. Cor. j. Quid eni ait Gre-
go. 27. moraliū in fi. quid ī hoc
mundo ſtultius ꝙ amiſſa nō q̄-
rere. poſſeſſa ſapienter relaxare.
nullam ꝓ acceptis iniurijs iniu-
riā reddere. imo accepta vna ad
aliam per pacientiam ſe prepara
re. Hanc ſibiipſis maximam in-
ferre putant iniuriam. ſi ad q̊d-
cunqꝫ tranſitorium ſuas cogita-
tiones cum deliberatione refle-
cterent et ſe ab eternorum medi-
tatione impedirent. Ideoqꝫ ni-
hil terrenum. nihil forenſe. ſꝫ ſo
lum ea que dei ſunt mēte pertra-
ctant. Nouerunt enim. quia ne-
mo poteſt duobus dominis ſer-
uire. aut eni vnū o. ha. ⁊ al. dili.
ꝛc. Matth. 6. Et. 2. Thimo.
2. Nemo militans deo implicat
ſe negocijs ſecularibꝫ. Propheta
quoqꝫ ait. Uacate ⁊ videte quo-
niam ego ſum deus. Nā ſi aliq̇d
preter ꝓpoſitum per corporales
ſenſus ingeritur. q̄uis terrenū
ꝙuis carnale. atqꝫ alijs in laſci-
uiam cedat totum eis vertitur ī
ſinceriſſimas meditatiōes. No-
uerunt enim in omnibus. creatu
ris. quia in omnibus eſt veſtigi-
um dei. deum ſpeculari. d̉ quibꝫ
veriſſimum eſt verbum apoſtoli.
quia diligentibus deum omnia
cooperantur in bonū. Ro. 8. hij

quia mortui ſunt et vita eorum
abſcōdita eſt cum chriſto. Col'.
3. Nihil ſe ſcire iudicāt. niſi chri
ſtum. ⁊ hunc crucifixum. Hec e-
orum omnis philoſophia. Ideo
qꝫ omnem intelligentie theſaurū
offerunt deo. ☞ C H Uide
amus modo quomō de theſau-
ro appetitiue potentie thus offe
ramus. Et dictum eſt. ſ̄. quia ꝑ
thus mentis aſcenſus ſiue affe-
ctus in deum ſignificat. q̇ ⁊ prin
cipalius eſt in oratione. ⁊ frequē
ter per thus ſignificat. Thus er
go offerunt quicunqꝫ ad deū be
ne. i. amoroſe afficiunt. Nō qui
dē illa affectiōe. que dulce quod
dam ſentimentum eſt ⁊ ſuaue. cō
ſequēs bonas meditationes vel
cogitationes de deo. que excitat
quādoqꝫ deuotionē. i. ꝓmptitu
dinem voluntatis applicandi ſe
totaliter ⁊ delectabiliter ad ea q̄
pertinent ad dei famulatū et ho
norē. ſꝫ ſm ſctm̄ Tho. ſcd̉a ſcd̉e.
q. 72. q̄nqꝫ etiam ſequit̄ vel co-
mitatur. Quā quidem dulcedi-
nem vel deuotionem multi q̇ ſpi
rituales eſſe volūt idocte credūt
fore gratiā gratū facientē. Hāc
dum ſentiunt. ſe ſecuros putāt.
Dum carent vehementer triſtan
tur. putātes ſe a deo derelictos.
ideo in omnibus ſuis exercitijs
hoc querūt vt dulciter affici poſ
ſint. Qd̉ ſi datur iam ſe putant
cōprehēdiſſe. ⁊ in hac cōceſſa q̇e-
tant̄ ⁊ ea quo ad poſſunt fruunt̄

Errant hij periculoſe. Nam de
hac affectione ita loquit̃ Rich.
ſer. 6. ſup cã. Dulcis in deum af
fectus. interdũ minus diligentẽ
et minus perfectum plus afficit.
Nõ eni tm̃ q̇s diligit q̃ztũ hunc
ſentit. Nam quodãmõ ille car-
nalis eſt ⁊ fallax. ⁊ hũanitat; in-
terdũ pluſq̃z grẽ. cordis q̃z ſpũs.
ſenſualitatis q̃z rationis. ita vt
mag; accẽdat aliq̃n ad min⁹ bo-
nũ. ⁊ min⁹ ad maius. ⁊ ad id qđ
amplius ſapit q̃z qđ expedit. hoc
affectu diſcipuli errabãt ⁊ carna
liter deũ diligebãt. cui⁹ p̄ſentia
carere nolebãt. Vñ etiã nõ dili-
gere arguebãt̃. qꝛ qđ delectaret
mag; q̃z qđ expediret ãplectabat̃
Sic interdũ carnal' aliq̇s ⁊ imp
fect⁹ ad deũ afficit̃. non ꝙ valde
diligat. ſed ꝙ dulcedinẽ grẽ de-
guſtat. que q̃ztũ durat tm̃ iuuat
Q̃diu eni durat dulcedo tã diu
durat dilectio. Et ſequit̃ inter-
dum hãc mag; ſentit leuis corde
⁊ inops grẽ. Exigue eni letificat
pauperẽ. Subdit. ſufficit etiaʒ
aliquotiẽs affect⁹ ille dulc; a ma
lo ſpũ. cuius cauſa ibidẽ cõſeq̃n
ter ſubinfert̃. vide ibi. ❡ Hec iđ
dixi. ne qui hanc ſibi ſentiunt ni
mis creduli ſint. aut in ea confi-
dant. ſed ad veram dei et liberã
dilectionem eliciendam fortius
conẽtur. ❡ Neq̃z qui hec nõ ſen-
tiunt nihil turbentur. dũmõ tñ
qđ in ſe eſt agere non p̄termittãt
Non enim dulcedinem illã do-
min⁹ acceptat. tanq̃z aliquid re-
muneratione dignũ. qꝛ ex nobis
nõ eſt nec in noſtra poteſtate eſt.
❡ J Sed eſt alia dilectio
dei. quã libere elicim⁹ p̄ſuppoſi-
ta cognitione dei per fidem. ſm
dictamen rõnis recte. fidei lumi
ne illuſtrate. q̃ deo bene ꝓpter ſe
ip̃m volum⁹. atq̃z in eius ꝑfecti-
one gaudemus. ⁊ nos ſue volun
tati cõformare cupimus. Et hic
amor diſpoſitio ꝓxima ẽ ad gra
tiã gratũ facientẽ. ⁊ ea inexiſtẽte
ac cooperante meritoria eſt vite
eterne Et de hac dicit vbi ſupra
Rich. ꝙ hec amore tm̃ diligit q̃z
tum quilibet in virtute fundat⁹
fuerit. ac in ſeruandis mandat;
fidelis habet̃. Hic ꝗ amor thus
eſt illud bene redolens in cõſpe-
ctu domini. Sicut de ſic aman
tibus Apl'us ait. Bonus odor
chriſti ſumus deo. 2. Cor. j.
Hoc thus offert̃ in triplici diffe
rentia. Offerunt eni incipientes
dum deũ ꝓpter ſeip̃m plus om̃i-
bus diligũt. nec qđcũq̃z dilectuʒ
etiã ſi magis carnaliter afficeret
equaliter deo appreciant̃. Qui-
imo parati ſunt magis omnẽ di
lectionem poſtponere. q̃z diuinũ
deſerere amorem. Nullũ maius
damnũ imminere poſſe credẽtes
q̃z hac dilectione et ꝑ cõſequens
gratia priuari. Tales nihil dili-
gunt cõtrarium. aut incompati-
bile dilectiõi diuine. Sed tamẽ
multa impertinentia delectabili

ter amplectunt̃. Diligūt deū p-
pter ſeipm̄ deū. Nihil diligūt ꝯ
deū. ſed q̄dā diligūt nō ꝑpt deū
Cauēt ꝓhibita. ꝯceſſa vtunt̃ li-
centia vtunt̃ mūdo ⁊ carne. ſꝫ ci-
tra trāſgreſſionē mandatoꝝ dei
Et vt aplus. j. Coꝝ. 7. ait Gau
dent de trāſitorijs. ſꝫ q̄ſi nō gau
dentes gaudēt. Emūt ſed quaſi
nō poſſidētes ⁊c̃. Quia ſm̄ Gre
go. omel. 36. ſic tenēt q̄ mūdi ſūt
vt tñ nō ꝑ ea teneant̃ i mūdo. ter
renas res poſſidēt nō poſſident̃.
habent res tꝑales in vſu ſed eter
nas in deſiderio. tꝑales in itine-
re ſed eternas in ꝑuentiōe. Gau
dēt itaqꝫ ſed tanq̄ꝫ nō gaudētes.
q꞉ ſic de tꝑalibus bonis hilare-
ſcunt. vt tñ ſemp ꝑpetua tormen
ta ꝯſiderent. et in hoc ꝙ mentem
gaudio ſubleuāt. hanc cōtinuo
pondere ꝓuidi ſermonis p̄mant
Emūt ſed quaſi nō poſſidentes
dum ad vſum terrena p̄parāt. et
tñ cauta cogitatiōe preuident ꝙ
hec citius relinquent. Mundo
quoqꝫ vtunt̃ ſed quaſi nō vtant̃
q꞉ ad vite ſue miniſteriū cuncta
exterius neceſſaria redigūt. ⁊ tñ
hec eadē ſue menti dñari non ſi-
nunt. vt ſubiecta foris ſeruiant.
et tamē nunq̄ꝫ intentionēꝫ ad al
ta tendētis frangāt. nō dicit re-
tardant. ſed frangāt. Hijs ter-
rena oia nō ad deſideriū. ſed ad
vſum aſſunt. q꞉ rebus quibuſcū
qꝫ neceſſarijs vtunt̃. ſed nihil ha
bere cū pctō cupiūt De rebus q̄ꝫ

habitis cōtinue mercedes q̄rūt.
et plus gaudēt ꝺ bono ope q̄ꝫ de
bona poſſeſſiōe hec ille. Hoc ḡ
mō ꝺ theſauro volūtatꝭ thus of
fert icipiētes. nec min⁹ offerre po
terit q̄cūqꝫ in ſtatu ſalutꝭ eſſe cu-
pit. Nimirū plus ſibi de creatu-
rarū amore indulgere nemo pōt
ſine mādatoꝝ trāſgreſſione. ſine
q̄ꝝ obſeruātia in via itur ꝑditio
nis. ¶ K Abundāti⁹ aūt offe-
runt hoc dilectiōis thus ꝑficiē-
tes. qui nō ſolū oībꝫ diuinum
amorē p̄ferūt. ſꝫ etiā ad act⁹ di-
lectōis eliciēdos frequēti⁹ ſe ex-
ercent. q̄bꝫ iā oīm eoꝝ amor inci-
pit vileſcere. quib⁹ retardātur a
ꝑfectu. Memori mēte cōmēdā
tes. illud Augꝰ. li. 10. ꝯfeſ. Mi-
nus te amat q̄ tecuꝫ aliq̄d amat.
q̄ꝺ nō ꝑpter te amat. Idcirco a
carnalibꝫ voluptatibꝫ etiā ꝑmiſ
ſis. ⁊ mūdi implicatōibꝫ q̄ꝫtū va
lēt ſe expediūt. virtutū exercitijs
quibꝫ ad forti⁹ amandū cōuale
ſcāt intendūt. leti ad ſeruienduꝫ
deo. triſtes ad negocia mūdi q̄s
huic mūdo plus cogit neceſſitas
vel ꝓximi vtilitas q̄ꝫ voluptas.
Quoꝝ corda q꞉ incipiūt diuina
caritate dilatari. icipiūt ⁊ ipſi in
via mādatorū. nedū ire ſꝫ curre-
re. i. cuꝫ deſiderio ꝓficiſci. Sic
ꝓpha ait. Viā mādatorū tuorū
cucurri cum di. c. meuꝫ. Hij ſm̄
Greg. omel. 15. ſup Ezech. qui-
buſdā neceſſitatibꝫ obligati. hu
ius mūdi curꝭ inſuiūt. ⁊ vñ iā ex

magna parte excuſſerūt animū.
ibi adhuc tenent̄ inuiti. Cumq̄ꝫ
ſuper impoſita terrene occupati
onis portāt onera. minus in pre
ceptis celeſtibꝰ exercent̄. Anhela
re medullitus ad eterna gaudia
nō vacant. ipſa in eis ſua deſide
ria aliquādo langueſcunt. quia
animo curis tꝑalibus prepedito
vera gaudia que agnouit amare
tm̄. nō licꝫ. quātū libet. ¶ In eo
abundantiꝰ ꝑoribꝰ thus offerūt
q2 minus eorū amor diuiſus eſt.
⁊ integrior ad deum. quo tꝑalis
cura et diſpēſatio magis grauat
q̄ꝫ delectat. ¶ Sed amoris
thura abundātiſſime deo accen
dit. qui nedū deum diligit ꝓpt
ſe et cetera plurimū diligit i deo
ſed nec ſeipſuꝫ diligit niſi ꝓpter
deum. q2 vt Bern̄. ait. in de dili
gendo deū. diuino inebriatꝰ a-
more animꝰ. factuſq̄ꝫ ſibi ipſi tan
q̄ꝫ vas ꝑditū. totus pergit in de
um. et adherens deo vnus fit cū
eo ſpiritus dicens illud ps̄. De-
fecit caro mea et cor meuꝫ. deus
cordis mei ⁊ ps mea deꝰ in eter-
num. ps̄. 72. Cui ꝑmiſit. Quid
mihi eſt in celo ⁊ a te quid volui
ſuper terrā. Sic amoris ſui de-
uotionem omnem deo obtulit.
qui ait. Mihi viuere chriſtꝰ eſt
et mori lucruꝫ. Phil̄. j. vtputa q̄
nihil ſuum amauit. nec vitā. nec
mortem timuit. ſed xp̄m tm̄ in q̄
nec vitam ſuā morti. nec morteꝫ
ſuam pretulit vite. O amor ſan
ctus inquit Bern̄. vbi. s̄. et ca-
ſtus. O dulcis ⁊ ſuauis affectio
O pura ⁊ defecata intentio vo-
luntatis eo defecatior et purior.
quo in eodem ꝓprio nihil admi-
xtum relinquit̄ eo ſuauior ⁊ dul-
cior quo tantū diuinū quid ſen-
titur. Sic affici deificari ē. quō
aque ſtilla modica. multo infu-
ſo vino deficere a ſe tota videt̄.
dum ⁊ ſaporem vini induit ⁊ co-
lorem. Et quō ferrū ignitum et
candens igni ſimillimum fit. p̄-
ſtina ꝓpriaq̄ꝫ exutū forma. Sic
in ſanctis omnis humana affe-
ctio a ſemetipſa liqueſcit. atq̄ꝫ in
dei penitus tranſfundit̄ volūta-
tem. vt verꝫ ſit ꝙ eis deus eſt oia
in omnibus. j. Cor. 15. Mane-
bit quidē ſubſtātia. ſed alia for-
ma. alia gloria. alia potētia. Hij
deniq̄ꝫ vt Grego. ait omel̄. 15. ſu
per Ezech. Nulla que in mūdo
ſunt cōcupiſcūt. p̄ſentis vite lon
gitudinē penam reputant. exire
feſtināt ⁊ amoris amplexu in ce-
leſtis ſponſi viſione requieſcere
Mens itaq̄ꝫ que iam talis eſt in
quit. nullam p̄ſentis vite ꝯſolati
onem recipit. ſed ad illū quē dili
git medullitus ſuſpirat. feruet.
anhelat. anxiat̄. Uilis fit ei ipſa
ſalus corporis. q2 tranſfixa ē vul
nere amoris. Et ſequit̄. Mala
ſanitas cordis. que dolorē huiꝰ
vulneris neſcit. Talis vulneratꝰ
erat ap̄lus cū dixit. Infelix ego
hō q̄s me li. a. c. m. huiꝰ. Ro. 7.

¶ Incredibilia forte iudica-
rentur que dicta ſunt. niſi mille
m̄res iam preceſſiſſe cognoſcere-
mus. qui ita ſuiꝑſoꝝ obliti. toti
tranſierūt in deum. vt nedum ꝓ
illo oīa deſiderabilia ſpreuerit.
ſed corpa ſua immanibus tormē
tis cum gaudio obtulerūt. Sic
de apoſtolis in actibus dicitur.
Ibāt gaudētes a ꝯſpectu ꝯcilij.
☞ ¶ M Demū de theſau-
rario ꝟtutis executiue mirrā of
ferre curemus. Mirra etenim ⁊
ſi exteriora opera ꝓpter annexā
penalitatem ſignificat. vt. s̄. pa-
tuit. ſpecialius tamen opera pe-
nitentie et interiora et exteriora
que amaritudinem habēt ex pec
catorum deteſtatiōe repreſentat
Et hanc igit̄ offerunt. in primo
gradu. qui peccatoꝝ contritiōe.
confeſſione et penali ſatiſfactio-
ne peccata laborant extinguere.
⁊ recidiuā cauere. Et hoc omni-
um eſt. vt ad minus ſemel de q̄li
bet mortali cōmiſſo confiteant̄.
conterantur. et iniunctam exple
ant ſatiſfactionem. Alioquin q̄-
modo peccatori eſſet ſalus. dicē-
te Aug. Nemo niſi peniteat euȝ
veteris. nouam poterit vitaȝ in-
choare. In ſcđo gradu offerunt
qui nondū ſemel ſed quo ad vi-
uūt peccata deflent. Sic Deut.
9. dicit moyſes. Memento ⁊ ne
obliuiſcaris quō ad iracundiaȝ
ꝓuocaris dominū deum tuum.
Nec ſolū de mortalibꝫ ſed et ve-
nialibꝫ vehementer ſe affligūt et
dolent. mēores illiꝰ Ecci. 19. qui
minima negligit paulatī d̄cidit in
maiora. In tertio ḡdu ꝑfectiſ
ſime offert. q̄ nedū ſua. ſȝ ⁊ frm̄ ⁊
totiꝰ ppl'i pctā tanq̄ ppa deflēt.
ꝓ alioꝝ culpis ſe caſtigant. Et ſi
ex pietate hoc ꝑfecti faciunt. nr̄i
tm̄ hoc eſt officiū. q̄bꝫ d̄r. Pecca-
ta ppl'i mei comedetis Oſee. 4.

¶ In cena domini de di-
uiniſſimo eucariſtie ſacra
mento ſermo. I. prepara-
torius ad dignā ſacramē-
ti Eucariſtie ſumptioneȝ.
in ordine. XIX.

Quicunq̄ māducauerit pa
nem. vel biberit
calicem domini indigne.
reus erit corporis et ſan-
guinis domini. j. Coꝛ. ii.
☞ ¶ A Solent res precio-
ſiſſime magis nocere dum vl' im
proportionatis iunguntur obie
ctis. vel incautis veniūt in abu-
ſum Sic in naturalibꝰ ſolis cla
ritas oculos ferit lippientes. et
operoſiſſime medicine niſi ꝓpor
cionate fuerint magis ledūt. Ar
tificum quoq̄ inſtrumenta quo
acutiora fuerit. magis ꝯfundūt
incautū opificem atq̄ opus. Et
equus velocior facile precipitat
ſeſſorem. Ita ⁊ diuina beneficia
q̄nto maiora tanto ingratis dā-
nabiliora cenſentur. Hinc in ꝓ-

ſa canit eccleſia de hoc diuiniſſi-
mo Eucariſtie ſacramēto. Sū-
munt boni ſumunt mali. ſorte ta
men inequali vite vel interitus.
Mors ē malis vita bonis. vide
paris ſumptiōis q̄ꝫ ſit diſpar exi
tꝰ. Plus deniqꝫ ab eo exigit do
minꝰ. cui maiora ⁊ nobiliora cō-
tulit dona. vt teſtatᷣ magnus ille
Gregorius eccleſie paſtor vigilā
tiſſimus cum inquit omel'. 9. in
euangelio. Dum creſcūt. dona.
rationes etiam creſcunt donoꝝ.
¶ Sed inter vniuerſa diuie be
nignitatis dona nullum excellē-
tius diuiniſſimo eucariſtie ſacra
mēto. in quo vniuerſa nobis ex-
cellētiſſima donauit In eo ſiqui
dem vera chriſti caro. anima. di
uinitaſqꝫ continetur. Caro om̄i
corꝑe nobilior quā ſpūſctī mani
bus de puriſſimo conſtat vtero
formatā. Anima vero omni cre-
ato ſpiritu. gratuita perfectione
ſublimior eſt. cui ſpūs datꝰ ē nō
ad menſuram. Joh. 3. Ineffabi
lis quoqꝫ diuinitas fontana to-
tius boni origo. improporciona
biliter rebus ſuꝑeminet vniuer-
ſis. Hec aūt excellentiſſima do-
na nedū vt veneremur adhibuit
vt adoremus. vt mundi ſaluato
rem nobiſcum vſqꝫ in ſeculi con-
ſumationez p̄ſentem haberemꝰ.
quō veniens in terrā inter homi
nes viſus ꝯuerſatus eſt cum eis.
Sed vt tanq̄ꝫ delicioſiſſimo e-
dulio corporaliter ſumpto. ī ani
ma ſaginati. dn̄o intimiꝰ incor-
pararemur. O ienarrabilis cari
tas diuie ſapiētie q̄ ſibi delicias
cōputat eſſe cum filijs hominū.
Prouerb. 8. Neſcio reuera ſi ta
lis effectus aliquis. ſumme illiꝰ
caritatis oſtenſiuus vnq̄ꝫ ad ex-
tra apparuit poſt effuſionē ſan-
guinis cuius hoc ſacramentum
memoriale eſt. Magnum ꝑ oīa
caritatis indicium. cum ſumma
illa maieſtas humanā noſtrā in-
firmitatem in ꝑſonalem ſibi vni
onem aſſumpſit. Verū nō meā.
non tuā. ſed puriſſimaꝫ quandā
ab omni peccati labe immunē ſi-
bi ſumptam de virgine copula-
uit. Maius aliquid eſſe videtᷣ.
cum in hoc ſalutari cibo et mihi
et tibi ac cuilibet deſideranti li-
cet immundo licet peccatori. di-
gnatur cum gratiarū plenitudi-
ne intimari. et nr̄m quēlibet q̄ſi
cibum in ſe trāſformare. Corpo
raliter olim ſolam virginē inha-
bitauit de qua corporeā ſubſtā-
tiam aſſumpſit. Sed et nunc in
huius ſacramenti ſumptione et
corporaliter ſe infundit ſumenti
plenitudo maieſtatis. Quid mi
rum ſi tanti beneficij ingrati ac
immemores. pro bono malū in-
digne ſumendo reddētes. dum
maximis abuntūᷣ donis. maxi-
mis peccatis ſe contamināt. ita
vt etiam ab apoſtolo chriſti cru-
cifixoribus coequētur. Qui in-
quit manducat ⁊c̄. Aue maria.

B ¶ Quãuis rebus cognatos
ſermones eſſe debere. antiq̃ꝫ tra
dat auctoritas. qꝛ tñ cũ mgr̃i eẽ
deberetis ꝓpter tp̃s. rurſum in-
digetis vt doceami. que ſunt ele
menta exordij ſermonũ dei. et fa
cti eſtis quibꝰ lacte opus ſit non
ſolido cibo. hec eni ꝯcupiſcẽtijs
vr̃is viteqꝫ inordinatiõe clare in
ſinuatis. Ideoqꝫ ꝑmo plano ſer
mone dicendũ. qui digne. q̇ indi
gne accedũt. deinde q̃ꝫtum pctm̃
indigne ſumentes incurrũt. hec
duo. verba thematis in ſe clau-
dunt. ¶ Quo ad primũ duplici
ter aliq̃s intelligit̃ digne ſiue nõ
indigne accedere. vel qꝛ acceden
do non incurrit nouũ peccatum
mortale. etiam ſi nõ ꝯſequat̃ effe
ctum huiꝰ ſacramenti. Et ſic in-
digne accedit qui ꝓpter ſui indi
ſpoſitionẽ accedẽdo mortaliter
peccat. Et ſic loquitur apl'us de
indigne accedentib; in themate
Vel ſcd̃o mõ digne accedit q̇ ac
cedendo ꝯſequit̃ fructũ huiꝰ ſa-
cramenti tam in gr̃e et caritatis
augmẽto. q̃ꝫ in feruore eius. Et
ita ſepe loquunt̃ doctores q̇ mul
ta ponũt requiri ad digne ſuſci-
pienduꝫ. ſine quib; raro aut nũ-
q̃ꝫ huius cibi dulcedo in feruore
ſpiritus ſentitur. Unde viden-
dum eſt primo q̇d requirit̃ ad ſic
digne ſumendũ vt vitatur noua
offenſa dei. Ad hoc aũt requirũ
tur quattuor ex ꝑte ſumentis.
C ¶ Primum etas adulta. opor
tet nanqꝫ accedentem ſm̃ apl'm

poſſe diſcernere inter hũc cibum
et alios. Ad hoc aũt talis requi-
ritur etas in qua q̇s habet liber-
rõis vſum. Ideo pueri. fatui. ni
miũ ſenes. qui nedum corꝑe defi
ciunt. ſed etiam mente repuere-
ſcũt. ab hoc ſacramẽto ꝓhibent̃
et licet ipſi ſumendo nõ peccarẽt
qꝛ vſu rationis qui etiã peccato
ꝑſupponit̃ carent. tñ qui hec pro
curãt aut nõ ꝓhibent cum tene-
antur. grauiter delinquũt. Luꝫ
aũt tantũ ꝑualet rõ. vt diſcerne
re poſſint inter cibũ hunc ſpũa-
lem et aliũ cibuꝫ corꝑalem. Pu-
ta dum cognoſcere poſſunt ꝑ fi-
dem ſub ſpeciebus panis ꝯtine-
ri chriſtũ dominũ noſtrũ. verum
deum. verũ hominẽ. ꝓ nobis de
virgine natum. crucifixum ⁊c̃. et
hunc aliquatinꝰ amare ⁊ venera
ri. tanq̃ꝫ ſummũ omniũ. ac crea-
torem ⁊ redemptorẽ. iam cenſen
tur ex hac ꝑte ydonei. ad ſacra-
menti ꝑceptionem. Nam q̃d mi
nus eſt in intelligentia. ſupplet
in eis vite inocẽtia vt vult Tho.
in. 3. p. q. 80. In pueris aũt non
ſimul tꝑe apparẽt hmõi diſcreti
onis ſigna. in alijs citius. i alijs
tardius. ſm̃ q; etiaꝫ in exteriori-
bus pueri eiuſdeꝫ etatis nõ ſunt
eque ingenioſi. ¶ Poteſt aũt ca
pi de hijs experimentũ ſi ordiate
moueant̃ ſibi q̃ſtiões fidei. ſcꝫ ſi
credant aliquã ſummã rem fore
que omnia creauit que deꝰ dici-
tur. Si credant illum ꝓduxiſſe
hominẽ. vt poſt hanc vitaꝫ eter-

naliter viuat. niſi hic peccatꝫ de-
mereaꝛ vt perpetue crucieꝛ. Si
credat hunc filium miſiſſe ſibi e-
qualem deū. qui natus eſt ḋ vir-
gine maria vt hominez erudiret
verbo ⁊ exemplo. qui ꝓ peccatis
hominū tandē paſſus eſt. ⁊ mor-
tuus. tercia etiaꝫ die reſurrexit.
Neqꝫ hic chriſtꝰ hoc ſacramētū
inſtituit. in quo ipſe vere cōtine-
tur ſm corpus. animā. deitatez.
idē q̇ natꝰ eſt ex virgine. q̇ cruci-
fixus eſt. q̇ reſurgens aſcēdit ad
dexteram patris.. Ibiqꝫ manēs
eſt etiā ſub hoc ſacramento vbi-
cunqꝫ cōſecraꝛ. In quo ſe nobis
dedit in cibum anime ſpūalem.
quo ipſa in vita gratie vegetaꝛ.
et creſcit ad ꝑfectum. dum tñ di-
gne ſumiꝛ. Ex hijs et ſimilibꝫ q̄-
ſtionibus quibus examinādi pa-
riter ⁊ inſtruendi ſunt pueri. fa-
cile deprehendūt. an accedere de-
bent vel abſtinere. Nā ſi forte ni-
mis ideote ſint parentes. requi-
rant ad hoc ꝯſiliū vel plebani vł
alterius diſcreti viri. Nec h̄ tm̄
de pueris ſed ⁊ de multis obtu-
ſis ſenibus dictū intelligaꝛ. qui
aliquādo inueniunꝛ pueris ma-
gis groſſi. Neqꝫ eni poteſt q̇s di-
gne cōmunicare. niſi q̄ dicta ſūt
firma fide credat. Alioq̄n quo-
modo dijudicabit q̄ḋ ſumit. In
cuius figurā ante menſaz ꝓpoſi-
tionis in tabernaculo dn̄i poni
candelabꝛuz iuſſum eſt moyſi vt
ſignificaretur nulluz debere ad
menſam hanc domini accedere.

niſi in eo fidei lumen luceret.
Curioſas aūt q̄ſtiones quō ma-
gnus ſub paruo. quō idem in di-
uerſis ſimul locis eſſe poſſit et ſi-
miles. relinquāt. totū deo com-
mittāt apud quē nō eſt impoſſi-
bile omne verbū. q̇ de nihilo mū-
dum creauit et in nihilū cum pla-
ceret redigere pōt. Hic magna
ſub paruis claudere. Ac ꝑua ma-
gnis equare poteſt. ſicut de ani-
ma que nullaz habet extenſionē
et tñ toti corpori coexiſtit. Hoc
docuit figura cum in eſu paſcha-
lis agni reliquias igne iuſſit cō-
buri Exo. 12. ☞ ¶ D Secōm
requiſitū. eſt ieiunium nature vt
ſcꝫ omino nihil ꝑ modū cibi pri-
us ſumptū ſit illo die. i. a media
nocte a qua diē incipit eccl'ia. ab
extrinſico. ꝓpter ſaliuam ⁊ reli-
quias ex p̄terita comeſtiōe adhe-
rens dentibꝰ. Sic ſi muſcā vo-
lantem glutiret quis. qꝛ nō ſum-
pſit vt cibum. ideo nō impediꝛ.
Impediunt tamē medicine ⁊ q̇d
quid volūtarie ab extrinſico ac-
cipitur in via ſtomachi. Ut vult
Sco. diſt. 8. q̄rti. q. 3. Dixi no-
tanter ieiuniū nature. Aliud em̄
eſt ieiuniū nature. aliud eccleſie.
Ieiuniū nature ē carētia cibi ſu-
ſcepti i ſtomachū vł in via ad ſto-
machū a ꝓncipio diei a q̄ q̇s ḋꝛ ie-
iunꝰ. Cibi dico ſm durādū hoc
eſt cuiuſcūqꝫ rei q̄ nutrire pōt. ſi-
ue i ſe. ſiue alteri ꝯiūcta. Ieiuniū
eccl'ie eſt q̄ aliq̇s vnā comeſtionē
vniꝰ diei nō trāſgrediꝛ ꝑ ex̄ ordi

nariā refectionē ſm morē eccl'ie.
vñ ea q̄ ſumunt̄ ꝓpt alios cibos
deducēdos puta potū poſt pran
diū. vel digerēdos ſic̄ ſpēs medi
cinales aut electuaria. ieiuniū ec
cleſie nō ſoluūt. Ita nec medicia
q̄libet hora diei ſūpta. Nō ḡ ſuf
ficit eccl'ie ieiuniū ad digne cōi-
cādū ſed req̄rit̄ etiā ieiuniū natu
re ſaltē regulariter. Sic eni ait
Aug⁹. ad inquiſitionē ianuarij
et habet̄ de ↄſe. diſ. 2. Liquido.
Placuit ſpūiſctō. vt i honore tā
ti ſacramēti pri⁹ in os xp̄iani do
minicū corp⁹ intraret. q̄ꝫ alij cibi
ideo vbiq̄ꝫ mos iſte ſeruat̄. Pro
pter h̄ etiaꝫ in hodierna epiſtola
arguit apl'us. eos q̄ ebrij acceſſe-
rūt ⁊c̄. Qđ v̄o xp̄c poſt cenā tra
didit ſpeciale ē miſteriū. qđ nūc
reſcindo. Uerūtm̄ infirmis vbi
periculum eſt in mora. ne viatico
priuent̄ dandū eſt ſacramentuꝫ.
etiā poſt ſumptū cibum. vt habe
at ꝓficiſcens ex hoc mūdo q̄ du
catur ad terminū. Cauenduꝫ tm̄
eſt in infirmis ne cibū ↄtineri nō
poſſint ꝓpter vomituꝫ. in q̄ caſu
ſufficit eis ſpūaliter mādu care.
ſm illud Aug⁹. Crede ⁊ mandu
caſti. Sic đ ſctō Hugone legi-
tur. ꝙ in infirmitate fecit ſibi af
ferri ſacramentū eucariſtie. et cū
ſumere nō poſſet dixit. Aſcēdat
filius ad patrē. ⁊ ſpūs redeat ad
dñm q̄ dedit illū. Et ita viſo ſa-
cramēto vitā finiuit. ¶ C Ter
ciū qđ requirit̄ eſt. vt ſit ſine pec
cato mortali. Pro cuius intelle-
ctu āduertēdum ꝙ aliq̄s intellii-
git̄ eſſe i pctō mortali. ſm Sco.
diſ. 9. quarti tripliciter. Primo
mō dū actu exteriori vel interio-
ri iam mortaliter peccat. Et ille
modus poſſet multipliciter ſbdi
uidi. ſm ꝙ multipliciter actu in-
teriori ⁊ exteriori mortaliter con
tingit peccare. Peccant ſiquidē
mortaliter qui ↄtra preceptū aut
agunt aut agere vellēt ſi poſſent
vt q̄ actu fornicat̄ vl' vellꝫ cū iſta
fornicari ſi ↄſentiret Utinā hoc
ↄſiderarēt luxurioſi ⁊ ſupbi. qui
ſtatuūt ⁊ firmit̄ ꝓponūt p⁹ feſta
paſcalia voluptati opā dare aut
pōpe veſtiū aut ſcurrilitati vaca
re. q̄tin⁹ ab oib⁹ hoib⁹ tales aut
tales reputēt̄ ⁊ dicant̄. Nolētes
eſſe vllū pratū qđ n̄ ꝑ trāſeat co-
rū luxuria. Hij eni de facto pec-
cāt et pctm̄ volūtate et ſi nō ope
ↄſūmāt. Act⁹ eīm exteriores ipa-
ti boni vel mali ſūt et dicunt̄ de-
noiatiue ab actu interiore bono
vl' malo. Et ſi ſic cū taliſmodi ꝓ
poſito peccādi accedūt i mortali
pctō idigne accedūt. et cibū vite
ſibi faciunt cām et̄ne dānatiōis
volūtas ſiq̄deꝫ tal' efficax. a dño
ꝓ ope imputat̄. Itē q̄cunq̄ꝫ rē nō
ſuā ↄ volūtatē dni pſumptā ſer-
uat cū reſtituere pōt. nō eni ſolū
rapiēdo ṗmo mortalit̄ peccauit.
vez ſic ſuādo actu elicito peccat
actu mortalit̄. Sic q̄ plura poſſi
dent bn̄ficia abſq̄ꝫ legitīa cā eos
nō tm̄ corā hoib⁹ ſꝫ etiā corā deo
excuſante. Sic đ ſuātib⁹ apud

ſe inimicicias. et odia. ꝑ que vo-
lunt actualiter ꝓximis mala per
modū vindicte etiā ſi nō inferāt
actualiter. apud deū qui corda
ſcrutatꝛ mortaliter peccāt. ¶ Itē
qui ꝓponit in futurū adhuc trāſ
gredi ꝑcepta faciendo actū ꝓhi
bitum. qꝛ vult poſt feſtū fornica
ri. ludere. vēdere. emere in die fe
ſto. aut aliter ſabbatuꝫ violare.
decipere ꝓximū. mentiri. iurare
ieiunia eccleſie ſoluere ꝛc̄. vel ne-
gligendo qđ facere tenetur puta
non vult ſubuenire parentibus
cum indigēt. vult nō audire miſ
ſam in die dn̄ico ſi laicus fuerit.
aut ſine cauſa ſe abſentare a di-
uinis officijs. matutinis. horis.
veſperis. dū ad illas rōne benefi
cij tenetꝛ. ſed inſiſtere venatiōib9
ludis. ꝫechis. dum diuina cātā-
tur. ſomno. laſciuijs ꝛc̄. omēs il-
li actu dum ſic volūt mortaliter
peccant. ¶ Item qui de aliquo
prius cōmiſſo mortali cū ad me-
moriam venit licet illud repetere
nolit. tñ i cōmiſſo ſic delectatꝛ ꝓ-
pter ſe. vel ꝓpter aliqđ ꝯſequēs
ipm qđ placet ꝙ nollet ſe nō con-
miſiſſe hoc peccatū. ſicut q̇ vſura
vel ludo aut fornicatione ditati
ſunt. q̄ꝫuis āmodo nō ludāt aut
vſuram cōmittant. nollent tñ ſe
nō hoc egiſſe vnde nūc abundāt
Sic q̇ ex fornicatione aut adul
terio pueros q̄s modo diligunt
nollent ſe nō adulteraſſe. ne pue-
ris careant. Omnes iſti quotiēs
ex hac vel alia rōne peccatū com
miſſum adhuc placet actu poſiti
uo nouo. Totiens de nouo mor
taliter peccant. ¶ Item quicūqꝫ
ſuis peccatis mortalib9 ꝓximos
ſcādaliſarūt. de hoc Sco. li. 4.
di. 13. q. 2. j. ſeruātqꝫ adhuc apđ
ſe occaſiōes vñ ꝓximus ſcanda-
lizatur. Sicut qui in publico ſe
dēt in ꝯcubinatu aut adulterio.
ſiue laici fuerīt. ſiue clerici qđ lō
ge peius eſt. Ab actu quidā incō
tinentie abſtinēt ſed ſcorta ſecuꝫ
in domo publice nutriūt. vñ ad
ſimilia peccata ꝓximos ꝑtrahūt
aut ad iudicandū occaſionē pre-
ſtāt. Quis eni nō iudicaret ad-
ulterū qui ſecum fouet cum qua
noſcitꝛ adulteraſſe? Tales etiam
ſic apud ſe tenēdo ſcorta actu po
ſitiuo agunt ꝯtra ꝓximi carita-
tem. et peccant mortaliter. qꝛ ſcā
daliſant. maxime dū veriſimilitꝛ
ꝑſumunt alios ſic ſcandalizari.
aut ꝑſumere deberēt. ¶ f Itē
q̇ peccatis mortalib9 alioꝝ cōſen
tiūt formaliter. qꝛ placet eis pec-
catum mortale alterius. forte ꝓ-
pter ꝑſone diffamiā quā nō dili
gūt. aut aliam quācunqꝫ cauſaꝫ
Vel interꝑtatiue qꝛ eū in pecca-
to fouet. āminiculū ꝑſtando. do
mos cōcedendo. aut inſtrumēta
ſine quibus nō peccaretꝛ. vt q̇ for
nicarijs aut luſorib9 domos lo-
cant. aleas aut taxillos porrigūt
et ſic de alijs. Item qui peccata
publica dum ſine maiori pericu-
lo ꝓhibere poſſent nō ꝓhibent.
dum ad eorum ſpectat officium.

Sicut principes nedū raptores
nō fouentes. ſed in ſuis territo/
rijs cū pn̄t nō ꝓhibentes. ꝓpter
qḋ ſm multos ad reſtitutionem
tenent̄ ſic ꝑ alios ſpoliatoꝝ. Sic
qui in ſuis cōmunitatibꝫ vel lu/
dos fouent. aut vſuras ꝓpt̄ pec/
cunias q̄s inde ꝑticipant. vel a/
liter in mortali publice viuentes
quos emēdare poſſent. maxime
p̄lati ſpūales qui ſuꝑ ſalute gre/
gis cōmiſſi vigilare tenent̄. Hēs
iſti cum ex ꝓpoſito ꝛ actu elicito
hec faciunt vel negligūt a morta
li nō excuſant̄. qꝛ faciēs et ꝯſenti
ens par pena cōſtringit. vt elicit̄
ex verbis appoſtoli. Ro. j.
Itē oēs q̇ hn̄t officia q̄ ſine mor/
tali exerceri nō poſſunt. q̄ꝫdiu il/
la tenent voluntate et actu elici/
to in pctō mortali ſunt. exempla
patent ſicut patroni turpitudis
et ludoꝝ. coadiutores iudeoruꝫ
maxīe in vſure extorſiōe. Nō em̄
a malo ſolū ſꝫ ab oī ſpē mali ab/
ſtinēduꝫ fore docet ap̄l'us. Sic
qui in ceterꝭ mortalibꝫ ſuꝑbia a/
uaricia ꝛc̄. publice ſcandalizāt.
Et omēs iſti iam dicti et ſimiles
q̄ꝫdiu in tali ſunt ſtatu ꝛ ꝓpoſito
nequaq̄ꝫ accedere debent ad dn̄i
cenam. qḋ ſi fecerint indigne ſu/
munt. ſeqꝫ ſm ap̄l'i v̄ba reos cō
ſtituūt corporis ꝛ ſanguinis dn̄i
☞ S Scḋo mō dicit̄ ali/
quis eſſe in pctō mortali. qꝛ mor
tale vel mortalia cōmiſit. de quo
vel quibus poſtea non penituit.
qꝛ de eis non cogitauit. nec mo/
do memoriā habet. ſed ignorat.
Et tunc ſm Sco. vbi. ſ. de hac
ignorātia diſtinguēdū eſt. qꝛ vel
eſt affectata qꝛ placet ſibi ignora
re. ne forte ſi noſceret. confiteri
teneret̄. aut ſi nō placet ignoran
tia. eſt tn̄ craſſa. qꝛ noſcere poſ/
ſet ſi diligenter inquiſitionem fe
ciſſet. Et in vtroqꝫ caſu nō excu/
ſat̄ a nouo mortali ſi ſic accedit.
licet minus peccet in ſcḋo q̄ꝫ in ꝓ̇
mo. Et eſt ratio. qꝛ dic̄ ap̄l's. ꝓ/
bet aūt ſeipm̄ homo. ꝛ ſic poſt ꝓ
bationem de pane illo edat. ꝛ de
calice bibat Tenet̄ eni homo ait
Sco. ſe examinare ſm diligen/
tiam nr̄e fragilitati poſſibilē. an̄
q̄ꝫ cōmūicet. Quanta aūt hmōi
inquiſitiōis diligētia eſſe debet
declarat idem diſ. 17. dicēs. In
telligo. tantā inquiſitionē q̄ꝫtaꝫ
aliquis apponeret circa aliquid
multū arduū. qḋ ſibi multū eſſet
cordi. apponere debet circa oīa
peccata mortalia ad memoriam
reducenda. Conſideret iam qui
libet q̇d agat ꝓ re ardua et mul/
tū cōcupita adquirenda. Quid
rogo faceretis ſi ꝓ quolibet mor
tali cōmiſſo poſt nouiſſimā con/
feſſionem ad memoriaꝫ reducto
eſſetis decem florenos habituri.
puto diligenter cogitaretꝭ ꝑ ſin/
gula tꝑa interim defluxa q̇d ege
ritis. in quib⁹ locis fueritis. cuꝫ
quibus ſocietatibꝫ ꝯuerſati fuiſ
ſetis. qualibus exercitijs. labori
bus. negocia tōibꝫ. implicati fue
ritis. vt ſic ſinguli actus memo/

rie reuocent̃. Ualent ad memori
am de actibus preteritis haben⸗
dam plurimum. ſi ordinate tem
pora. loca. ſocietates. exercicia.
⁊c̃. recogitent̃. Jta et nunc agen
dum erit dum celeſtis theſaurꝰ
ꝑponit̃ adquirẽdus. Pauci ſũt
timeo huiuſcemodi diligentiam
facientes. quare ⁊ verẽdũ ne mlꝰ
ti accedant indigne. ¶ h Si
aũt ignorantia nõ fuerit affecta
ta aut craſſa. ſed facta eſt diligẽ
tia qualis nunc deſcripta eſt. et
nullũ occurrit mortale peccãtũ
de quo nõ fuit vel ſit contritꝰ et
cõfeſſus prius. nõ peccat cõmu⸗
nicando. etiã ſi aliqđ mortale la
teat aut traditũ ſit obliuiõi. Et
ꝓbat hoc tripliciter. Tũ qꝛ poſt
talem inquiſitionem ſi cõtritus
et ꝯfeſſus morerer̃ ſaluaret̃. non
aũt requiritur maior examĩatio
ãd digne cõmunicandum. q̃ʒ ſe⸗
cure moriendũ. Tum qꝛ alias q̇⸗
libet exponeret ſe ꝑiculo cõmuni
cando. Si enim plus requirere
tur puta ꝙ cõmunicãs eſſet in ca
ritate. cum de cõmuni lege hõ đ
ſe ignoret ſi ſit in caritate. Ne⸗
mo ſiquidẽ ſcit an odio vl' amo⸗
re dignus ſit. Eccĩ. 9. Et delicta
quis intelligit dic̃ ꝓpħa. iõ orat
ab occultis meis mũda m. d. ⁊c̃.
Homo cõmunicando exponeret
ſe ꝑiculo neſciẽs an illo actu pec⸗
caret. Tũ tertio qꝛ tũc nõ eſſet ſa
cramentũ viatoris. talis enĩ cer⸗
titudo nõ ꝯuenit viatori. Qua⸗
ꝓpter hac inquiſitõis diligẽtia

facta. cũ ꝯtritiõe ⁊ ꝯfeſſiõe ꝑnĩa.
ſi cõicet non peccat. imo ſi q̄ alia
pctã lateant ꝑ iſtiꝰ ſacr̃i virtutẽ.
aut ad memoriã reducunt̃ vt pe
nitere poſſit aut remittunt̃. ꝯcor
dat Tho. ¶ J Tercio mõ ali⸗
q̇s đꝛ eſſe in pctõ mortali. qꝛ et ſi
de illo mortali pctõ penituit vel
actu penitet. nõ tñ cõfeſſus ẽ nec
abſolutꝰ i foro eccl'ie. De iſto di
cit Sco. concor. Pe. de tharã.
et albertꝰ magn. vt habet̃ i ſum.
ꝯfeſſ. li. 3. ti. 24. q. 70. Jtẽ Ger
ſon i floribꝫ c. de pnĩa ⁊ in tripti
to de ꝯfeſſ. Q: talis tenet̃ prius
ꝯfiteri. ⁊ nõ ſufficit ſola interior
pnĩa. cuiꝰ rõ eſt. qꝛ ſacr̃m vnitatꝭ
eccleſie nõ digne ſuſcipit niſi qui
etiã eccleſie recõciliat̃. Etiã iõ or
dinauit eccl'ia vt in paſchate oĩs
vtriuſqꝫ ſexꝰ oĩa ſua pctã ꝯfiteat̃
q̃tinꝰ tũc digne cõicet. Et eadeʒ
rõne q̃cũqꝫ tꝑe ãni cõicet. qꝛ vbi
eadẽ rõ ibi põt eſſe idẽ ius. De ħ
etiã Hug. in li. de ptãte li. et ſol.
Audacter dico. ſi añ ſacerdotis
abſolutionẽ ad cõmunionẽ cor⸗
poris ⁊ ſanguis xꝑi q̇s acceſſerit
ꝓ certo ſibi iudiciũ manducat ⁊
bibit. etiã ſi eũ iam multũ penite
at. ⁊ vehemẽter doleat ⁊ ingemi⸗
ſcat. Hoc tñ verꝫ eſt ſm Sco. ni
ſi neceſſitas celebrandi aut vita⸗
tio ſcandali in ꝓrimo excuſet.
Propter hec enim dũ cõfitendi
oportunitas nõ occurrit. põt cũ
ſola penitentia interiori ⁊ propo
ſito confitendi accedere. Si tñ
poteſt cõmunionẽ ſine ſcandalo

ꝓximoꝝ differre. tenet̄ nō cōmu
nicare. donec ꝯſequit̄ abſolutio
nem ſacramentalē. Sic de eo q̄
iam indutus eſt. ac officiū miſſe
incepit ⁊ occurrit ſibi mortale n̄
dū ꝯfeſſum ſi nō poteſt ſine ſcan
dalo ceſſare. debꝫ ꝓcedere. Sic
ſi alicui iam ꝯſtituto in itinere ꝑ
pe altare. dū alijs eucariſtia por/
rigitur. incidit mortale ⁊c̄. Sꝫ
caueāt ne ꝯfeſſionē ad illū pun/
ctum voluntarie differāt ne etiā
dum habere poſſent copiā ſacer/
dotū. dum in breui iminet neceſ
ſitas celebrādi nec tn̄ tūc ꝯfiteā/
tur. Debet enī cōicaturus matu
ro tp̄e an̄ cōmunionis tp̄s quere
re ꝯfeſſorem eum abſoluere potē
tem. Et ſi talis occurrat. ſitqꝫ ve
riſimile talē vel alium ſe h̄re non
poſſe poſtea an̄ tp̄s cūmunionis
tenet̄ tūc ꝯfiteri. Cōtra qđ plu/
rimi agūt ⁊c̄. ¶ K Quarto p̄n
cipaliter req̄rit̄ vt cōmunicatur⁹
nō habeat impedimētū aliqđ ꝓ/
pter qđ ſpecialiter ſit ꝓhibitus.
vt q2 excōicatus. vel ſuſpenſus.
aut interdictus. aut aliud tale q̄
ꝯm̄r ꝓhibent̄ ⁊ ꝓnunciant̄ i par
rochijs. Tales em̄ ꝯ ꝓhibitionē
eccleſie accedētes aut ſuoꝝ ſupio
rū. nō eſt dubiū q̄n g̃uiter peccēt
¶ Quīto req̄rit̄ deuotio actual'
vel v̓tualis ſaltē talis. ꝑ quā hō
ꝑcogitat q̄d ſumere velit. vt cum
debita reuerentia ⁊ timore acce/
dat. Alioq̄n nō diſcerneret cor/
pus dn̄i ab alio cibo. debet inq̄ꝫ
diſcernere vt reuerēti⁹ deuoti⁹ ⁊
attenti⁹ ſumat. cogitās quis ſit
quē mādūcat. vt vult aplus. Ue
rum ſi in ipſa ſumptiōe diſtrahi
tur. forte ex timore vel cogitatio
ne volante. iam nō indeuote di/
citur ſumere dū nō placet ſed di
ſplicet diſtractio. Manet enim
deuotio virtualis ⁊c̄. Alia q̄ ad
digne ſcđo mō requirunt̄ que a/
lias pn̄t dici de congruo requiri
relinquunt̄ ꝑ futuro ſermone ſi
placet. cum declaratiōe q̄ꝫtitatis
pcti indigne ſumentiū.

¶ In cena dn̄i ſermo. II. i
ordine. XX. ad eucariſtie
ꝑceptionē preparatorius

Qui mandu

cat et bibit indigne
iudciū ſibi mādūcat et bi/
bit. nō diiudicans corpus
domini. j. Cor. ii.

¶ A Adeſt tempus illud
ſacratiſſimum fratres dilectiſſi/
mi. quod toto hoc quadrageſi/
mali labore. quaſi vigilia qua/
dam (vt feſtum) ꝑuenimus cele
brandum. In quo manducatu/
ri ſumus agnum paſchalem. nō
illuꝫ veterem iudaici populi. qui
ſumptus abſumitur. ſed paſcha
nouum. paſcha noſtrum. quod
immolatus eſt chriſtus. Agnum
viuum qui dudum pro nobis oc
ciſus. vltra non moriturus reui/
xit. Qui ſemper in eis qui ſe di/
gne ſumunt et viuit et vitam ſi/
ne termino tribuit. dū ſibi ipſi q̄